

A person in a dark hoodie is walking away from the camera in a field at sunset. The sky is a mix of orange, pink, and blue. A large, white, stylized graphic, resembling a large 'U' or a similar shape, is overlaid on the image, partially obscuring the person and the text.

Til gavn for mennesker og samfund

CVR. NR. 10 58 29 89

HJEMSTEDSKOMMUNE:
GENTOFTE

TUBORG HAVNEVEJ 19
2900 HELLERUP

Årsrapport 2019

Indhold

Rapport fra Formandskabet	2
Rapport fra Executive Management	4
Ledelsesberetning	6
Ledelsens påtegning	22
Revisionspåtegning	23
Novo Nordisk Fondens regnskab 2019 - moderfonden	
Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december	25
Balance pr. 31. december	26
Egenkapitalopgørelse	27
Pengestrømsopgørelse	27
Noter	28
Dattervirksomheder	31
Novo Nordisk Fond Koncernens hoved- og nøgletaloversigt	39
Koncernregnskab for Novo Nordisk Fonden	
Resultat og totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december	40
Balance pr. 31. december	41
Egenkapitalopgørelse	43
Pengestrømsopgørelse	44
Noter	45
Anneks A	75

Rapport fra Formandskabet

Til gavn for mennesker og samfund

Det er med stor glæde, at vi på vegne af bestyrelsen for Novo Nordisk Fonden kan aflægge årsrapport, der udgør en samlet rapportering for aktiviteterne i koncernen.

Fonden befinder sig i en rivende udvikling. I 2019 tog vi fat på at realisere vores strategi for 2019-2023. Fondens vision er at yde et betydende bidrag til forskning og udvikling, der forbedrer menneskers liv og samfundets bæredygtighed.

Fondens uddelinger

På uddelingssiden har Novo Nordisk Fondens bestyrelse fastlagt fondens målsætninger om at gavne mennesker og samfund inden for syv hovedområder:

- » Biomedicinsk forskning og anvendelse
- » Patientcentreret, forskningsbaseret behandling
- » Life science forskning for bæredygtig udvikling og anvendelse i industrien
- » Naturvidenskabelig og teknisk videnskabelig forskning og interdisciplinaritet
- » Uddannelse og formidling
- » Innovation
- » Sociale og humanitære indsatser

Den nye strategi indebærer videreførelse af vores betydelige støtte inden for biomedicinsk forskning og patientcentreret behandling, og omfatter forøgelse af vores støtte på andre og nye områder, som kan forbedre menneskers liv og fremme større bæredygtighed i samfundet.

Med Danmark som det primære omdrejningspunkt vil vi frem mod 2023 øge vores indsatser på disse områder. Vi er godt på vej, og i

løbet af 2019 øgede vi således vores uddelinger inden for de fleste af vores strategiske hovedområder.

Blandt mange initiativer kan det nævnes, at fonden bidrager til den grønne omstilling af samfundet. Vi støtter dansk forskning på højeste niveau, ligesom vi fremmer samarbejdet med førende internationale forskningsenheder, der kan føre til nye gennembrud og skabe fremtidens bæredygtige løsninger. Vi har endvidere indgået partnerskaber med nødhjælpsorganisationer om projekter, der skal skabe uddannelsesmuligheder og bedre fremtidsudsigter for tusindvis af børn og unge, syriske flygtninge i Jordan.

I disse år øger vi endvidere samarbejdet med andre fonde, både i Danmark og internationalt, og denne tendens vil fortsætte. Sammen har vi større gennemslagskraft, når det handler om at løse nogle af de store opgaver i verdenssamfundet. Et eksempel herpå er vores indsats mod antibiotikaresistens, hvor vi bl.a. samarbejder med den engelske fond Wellcome Trust om denne stigende globale udfordring. Antibiotikaresistens er en global sundhedskrise, som årligt forårsager 700.000 dødsfald. Krisen forværres af, at der ikke i tilstrækkelig grad udvikles ny antibiotika.

Fondens erhvervsaktiviteter

I 2019 havde Novo Nordisk Fond Koncernen et resultat på DKK 52,9 mia.

Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S har skabt flotte resultater gennem en lang årrække, ligesom Novo Holdings A/S skaber stærke resultater gennem investeringer uden for Novo Gruppen.

Det er disse resultater der gør det muligt for Novo Nordisk Fonden fortsat at øge vores støtte til gavn for mennesker og samfund.

I 2019 fik Novo Nordisk A/S et resultat på knap DKK 39 mia., og Novozymes A/S et resultat på DKK 3,2 mia.

Novo Holdings A/S fik et overskud på DKK 23,1 mia., hvilket er det største resultat siden selskabets etablering i 1999. Knap halvdelen af resultatet stammer fra dividender og aktietilbagekøb fra selskaberne

i Novo Gruppen, mens godt halvdelen stammer fra Novo Holdings A/S investeringer i andre virksomheder og finansielle aktiviteter. Dette skaber en robusthed omkring fondens økonomi, og fondsbestyrelsen har en ambition om, at fondens investeringer uden for Novo Gruppen øges.

Novo Nordisk Fonden skal i overensstemmelse med sine vedtægter være et stabilt grundlag for den forsknings- og erhvervsmæssige virksomhed, der drives af Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S og bevare et kontrollerende ejerskab i de to virksomheder.

Novo Nordisk Fonden har derfor i 2019 besluttet en engageret ejerskabsstrategi i relation til virksomhederne. Udgangspunktet for fondens ejerskab af virksomhederne er, at de to virksomheder ledes af uafhængige og kvalificerede bestyrelser.

Desuden har fonden vedtaget en investeringsstrategi og i et tæt samarbejde med Novo Holdings A/S gennemført en revision af fondens investeringsrisikoappetit.

Novo Nordisk Fonden lægger vægt på at være ansvarlig, relevant og kompetent som ejer, for dermed at bidrage med både et økonomisk fundament og at understøtte en samfundsmæssig udvikling, der kan være til gavn for både virksomhederne og resten af samfundet og der arbejdes i fondskoncernen aktivt med at udvikle og forbedre koncernens politik for samfundsansvar (ESG).

Vi vil afslutningsvis gerne benytte lejligheden til at takke selskabsbestyrelserne i Novo Gruppen, komiteemedlemmer, samt ledelser og medarbejdere i hele Novo Nordisk Fond Koncernen for deres bidrag i 2019. Vi ser frem til en meget spændende udvikling i de kommende år til glæde for menneskers liv og samfundets bæredygtighed.

På vegne af bestyrelsen

Lars Rebien Sørensen
Formand

Marianne Philip
Næstformand

Rapport fra Executive Management

Fondens aktiviteter i 2019

For Novo Nordisk Fonden var 2019 et begivenhedsrigt år med stor aktivitet og mange forandringer. Fonden bevilgede DKK 4,9 mia. og øgede sine udbetalinger fra DKK 1,7 mia. i 2018 til DKK 3,6 mia. i 2019. Desuden har fonden udarbejdet og igangsat implementering af sin strategi for 2019-2023 i tæt dialog med det omgivende samfund, ligesom organisationen blev udvidet med henblik på at eksekvere strategien.

Uddelinger

Novo Nordisk Fondens bevillinger falder inden for fire kategorier af virkemidler:

- » Bevillinger i åben konkurrence efter opslag
- » Bevillinger til strategiske enkeltsatsninger, infrastruktur og forskningscentre
- » Bevillinger til offentlige-private og private-private partnerskaber
- » Bevillinger til initiativer fonden selv udvikler og igangsætter

For vores uddelingsaktiviteter gælder det grundprincip, at fonden støtter projekter af høj kvalitet. Fonden har en grundig udvælgelsesproces, og ansøgninger vurderes i videnskabelige udvalg og komiteer eller gennem international fagfælle vurdering, inden en beslutning om bevilling træffes.

Fonden modtog en lang række højt kvalificerede ansøgninger om støtte til ambitiøse og nyskabende projekter. I alt modtog fonden 3.378 ansøgninger og imødekom 623 ansøgninger.

Vi vil gerne rette en stor tak til de mange ansøgere, der har brugt megen tid og energi på at søge os om støtte til deres spændende projekter.

Bevillinger i åbent opslag og strategiske satsninger

Blandt bevillinger uddelt i åben konkurrence kan det nævnes, at fondens Challenge program, der årligt fokuserer på globale

udfordringer inden for skiftende temaer, uddelte i alt DKK 360 mio. fordelt på to forskningsprojekter i smitsomme sygdomme i fremmarch; et forskningsprojekt, der skal bidrage med en bedre forståelse af sammenhængen mellem ernæring og menneskets mikrobiom; samt to forskningsprojekter, som fokuserer på at fremtidssikre vores afgrøder.

Fonden uddelte også DKK 413 mio. til 44 forskningsledere på forskellige karrieretrin ved universiteter, hospitaler og andre forskningsinstitutioner i Danmark og resten af Norden. Med 5-årige bevillinger vil forskerne kunne udføre ambitiøse projekter inden for bl.a. lægevidenskab og bioteknologi, der vil skabe ny viden om sundhed, sygdomme og miljøvenlige produktionsmetoder.

En af årets strategiske bevillinger, på DKK 203 mio., gik til et projekt, der skal skabe ny viden om de mikroorganismer, der lever i og omkring planter. Målet er at skabe mere produktive afgrøder, som kan bidrage til at sikre produktion af fødevarer til en stigende verdensbefolkning. Projektet gennemføres af forskere fra Københavns Universitet, North Carolina State University, Aarhus Universitet og Danmarks Tekniske Universitet, som hver især har styrker inden for landbrugsforskning eller biologisk forskning.

Fonden uddelte en række hæderspriser for at belønne og anerkende unikke individuelle indsatsen inden for forsknings- og undervisningsområdet. Den største af disse, EASD-Novo Nordisk Foundation Diabetes Prize for Excellence på DKK 6 mio., gik til Professor Daniel J. Drucker fra University of Toronto. I 35 år har han undersøgt hormonerens molekylære mekanismer og fysiologiske funktioner, hvilket har ført til flere opdagelser og udvikling af livsændrende behandlinger.

Private-offentlige partnerskaber og egne initiativer

Af højdepunkter for året kan nævnes, at Novo Nordisk Fonden har bidraget til at facilitere et forøget samarbejde mellem de fem danske Steno Diabetes Centre, som er under fortsat opbygning.

BioInnovation Institute (BII), der har til huse på COBIS i København, er i fuld drift og oplevede, at den første virksomhed "dimitterede" fra instituttet. Der er tale om biotekstelskabet Stipe Therapeutics, som

sikrede sig i alt DKK 150 mio. fra et syndikat af nationale og internationale investorer, til videre udvikling af selskabets kræftbehandling.

LIFE - det landsdækkende og almennyttige læringsinitiativ inden for de naturvidenskabelige fag - har lanceret de to første LIFE-forløb, Enzymjagten og WeGrow, som tilbydes gratis til brug i undervisningen i skoler - i første omgang i Region Midtjylland, Sjælland og Hovedstaden - fra 2020.

Impact investeringer

Fonden er aktiv med impact investeringer med en primær fokus inden for tidlig innovation. REPAIR Impact Fund, som Novo Holdings A/S har oprettet på mandat fra Novo Nordisk Fonden, fortsatte sine investeringer i biotekselskaber, som udvikler lægemidler i kampen mod anti-mikrobiel resistens. I løbet af 2019 foretog REPAIR 2 nye investeringer, og porteføljen omfattede 6 selskaber med innovative projekter ved årets udgang.

Governance i fonden

Idet fonden uddeler midler til et stadigt stigende antal forskellige områder, hvoraf flere rækker ud over forskning, har vi endvidere fundet det naturligt at introducere et samlet kodeks for god adfærd, en 'Code of Conduct'. Dette kodeks har til formål at understøtte en adfærd, der bygger på integritet og respekt, og det omfatter bl.a. områder såsom diskrimination, datasikkerhed, misbrug af midler og generelle arbejdsforhold. Tiltaget er suppleret af en whistleblower-ordning.

Fonden har indført en politik for mangfoldighed - en 'Diversity Policy'. Denne politik gælder for alle ansatte i Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S såvel som for vores evalueringspaneler og udvalg. Vi ønsker derved at bidrage til en udvikling, der sikrer mere mangfoldighed og integration.

Fonden har endvidere i tæt samarbejde med Novo Gruppen afsluttet et vigtigt arbejde med fondens engagerede ejerskab i Novo Gruppen.

Vores bidrag til samfundet

Vores udbetalinger på DKK 3,6 mia. i 2019 udgør en stor andel af investeringerne i den offentlige forskning i Danmark i året. Således er ca. 4.000 arbejdspladser inden for videnskabelig forskning og behandling helt eller delvist finansieret af bevillinger fra Novo Nordisk Fonden. I løbet af 2019 blev ca. 3.200 nye publikationer udgivet af forskere, der havde modtaget bevillinger fra Novo Nordisk Fonden.

Fondens organisation

Novo Nordisk Fonden har i 2019 reorganiseret og yderligere rustet organisationen, så den modsvarer ambitionen om at udbetale DKK 5 mia. i 2023 inden for de syv uddelingsområder. Således er fondens afdelinger blevet styrket med ansættelser. Antallet af medarbejdere steg derfor fra 106 ultimo 2018 til 159 ultimo 2019. Væksten er en nødvendig kapacitetsopbygning for at udmønte fondens strategi.

Vi vil gerne rette en stor tak til fondens og Novo Gruppens ledere og medarbejdere for det gode samarbejde og deres store bidrag til fondens udvikling i 2019. Vi vil ligeledes takke vores komite-medlemmer og bedømmere for en fantastisk indsats. Vi glæder os til det kommende år og til et fortsat godt samarbejde med fondsbestyrelsen, bevillingsmodtagere og vores mange samarbejdspartnere.

Birgitte Nauntofte
Administrerende direktør

Niels Peder Nielsen
Viceadministrerende direktør

Ledelsesberetning

Årsrapporten for Novo Nordisk Fonden for 2019 er aflagt i overensstemmelse med internationale regnskabsstandarder (IFRS), som er godkendt af EU.

Formål, vision og mission

Novo Nordisk Fonden er en uafhængig dansk erhvervsdrivende fond, hvis historie strækker sig tilbage til 1922, hvor Nobelpristager, professor August Krogh af Insulinkomiteen i Toronto fik rettighederne til at producere insulin i Skandinavien. Fonden har følgende vedtægtsbestemte formål:

Erhvervmæssigt formål:

- » at udgøre et stabilt fundament for den erhvervmæssige og forskningsmæssige virksomhed, som drives
  - › af Novo Nordisk A/S, der er beskæftiget med forskning i, udvikling, produktion og salg af farmaka og relaterede produkter og ydelser
  - › af Novozymes A/S, der er beskæftiget med at drive forskning, udvikling, produktion og handel med biologiske løsninger, og af andre fremtidige aktie- eller anpartsselskaber, hvori fondens datterselskab, Novo Holdings A/S, måtte besidde en væsentlig ejerandel, eller over hvilket Novo Holdings A/S måtte udøve væsentlig indflydelse, gennem fuldmagt eller på anden måde

Uddelingsformål:

- » at yde støtte dels til fysiologisk, endokrinologisk og metabolisk forskning, dels til anden lægevidenskabelig forskning
- » at yde støtte til forskningshospitalsvirksomhed inden for diabetes i Danmark, og i øvrigt
- » at yde støtte til andre videnskabelige og til humanitære og sociale formål

Fondens vision er at yde et betydende bidrag til forskning og udvikling, som forbedrer menneskers liv og samfundets bæredygtighed.

For at fuldføre visionen forfølger fonden en tre strenget mission

- » at gøre det muligt for Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S at skabe forretningsmæssige resultater i verdensklasse og bidrage til vækst
- » at udvikle vidensbaserede miljøer, hvor innovative og talentfulde mennesker kan bedrive forskning af højeste kvalitet og omsætte opdagelser til nye behandlinger og løsninger
- » at inspirere og understøtte børn og unges læring

Strategiske mål for Novo Nordisk Fondens virke

Fondsbestyrelsen har i sin strategi 2019-2023 udstukket strategiske mål for fondens samfundsmæssige aftryk gennem dens erhvervmæssige og uddelingsmæssige aktiviteter.

For den erhvervmæssige og forskningsmæssige virksomhed er der tre kommercielle mål:

- » At være en stærk ejer af virksomhederne i Novo Gruppen¹
- » At skabe attraktive investeringsafkast til fonden fra dens finansielle investeringsportefølje
- » At investere med det primære mål at fremme sundhed, bæredygtighed og velfærd

For den uddelingsmæssige virksomhed er der syv mål:

- » Muliggøre sundere og bedre liv for mennesker ved at facilitere forskning, der fremmer viden om sundhed og sygdom og anvendes til at løse sundhedsudfordringer og udvikle sundhedsvæsnets
- » Gøre Danmark til en global leder i patientcentreret, forskningsbaseret behandling af mennesker med diabetes og facilitere udviklingen af patientcentreret, forskningsbaseret behandling inden for ko-morbiditeter til diabetes og øvrige endokrinologiske sygdomme
- » Agere for og inspirere til udvikling af en mere bæredygtig verden ved at støtte life science forskning, der kan omsættes til løsninger til gavn for mennesker og miljø
- » Anspore tværfaglighed og katalysere naturvidenskabelig og teknisk forskning med potentiale for at understøtte udvikling inden for sundhed eller bæredygtighed

¹Novo Gruppen består af Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S.

- » Støtte naturvidenskabelig almindannelse og styrke kompetencer og engagement inden for naturvidenskab og teknologi
- » Fremme life science økosystemer, der omsætter videnskabelige opdagelser til produkter og løsninger og driver vækst til gavn i samfundet
- » Medvirke til at forbedre livskvalitet og livsmuligheder for udsatte børn og unge gennem sundhed og uddannelse, udvikling af kompetencer samt andre indsatser

Novo Nordisk Fonden uddelte i perioden fra 2015 til 2019 DKK knap 20 mia. til godt 2.150 bevillinger inden for de vedtægtsbestemte støtteformål.

Henholdsvis 39% (DKK 7,83 mia.) til "Fysiologisk, endokrinologisk, metabolsk forskning og anden lægevidenskabelig forskning", mens støtteformålene "Forskningshospitalsvirksomhed inden for diabetes" samt "Andre videnskabelige samt humanitære og sociale formål" har

udgjort henholdsvis 38% (DKK 7,62 mia.) og 23% (DKK 4,54 mia.) af fondens bevillinger i perioden.

Der henvises til redegørelsen for fondens uddelingspolitik, uddelingskategorier, uddelinger og uddelingsinitiativer, jf. årsregnskabslovens § 77b, som fremgår af "BENEFITING PEOPLE AND SOCIETY - NNF Grant Report 2019", novonordiskfonden.dk/wp-content/uploads/Grant-Rapport-2019.pdf

Novo Nordisk Fond Koncernens organisation og governance

Novo Nordisk Fonden (moderfonden), virksomhederne i Novo Gruppen samt Novo Holdings A/S' ejerskaber i life science virksomheder med bestemmende indflydelse, udgør tilsammen Novo Nordisk Fond Koncernen. Fonden modtager udbytte fra Novo Holdings A/S og foretager uddelinger til samfundet.

Novo Holdings A/S indtægter hidrører fra:

- » indkomst relateret til udbyttet fra og deltagelse i aktietilbagekøbsprogrammerne hos Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S
- » indtægter relateret til afkast på investeringsportefølje for life science investeringer, henholdsvis finansielle investeringer

Organisatorisk er erhvervs- og uddelingsaktiviteterne adskilt.

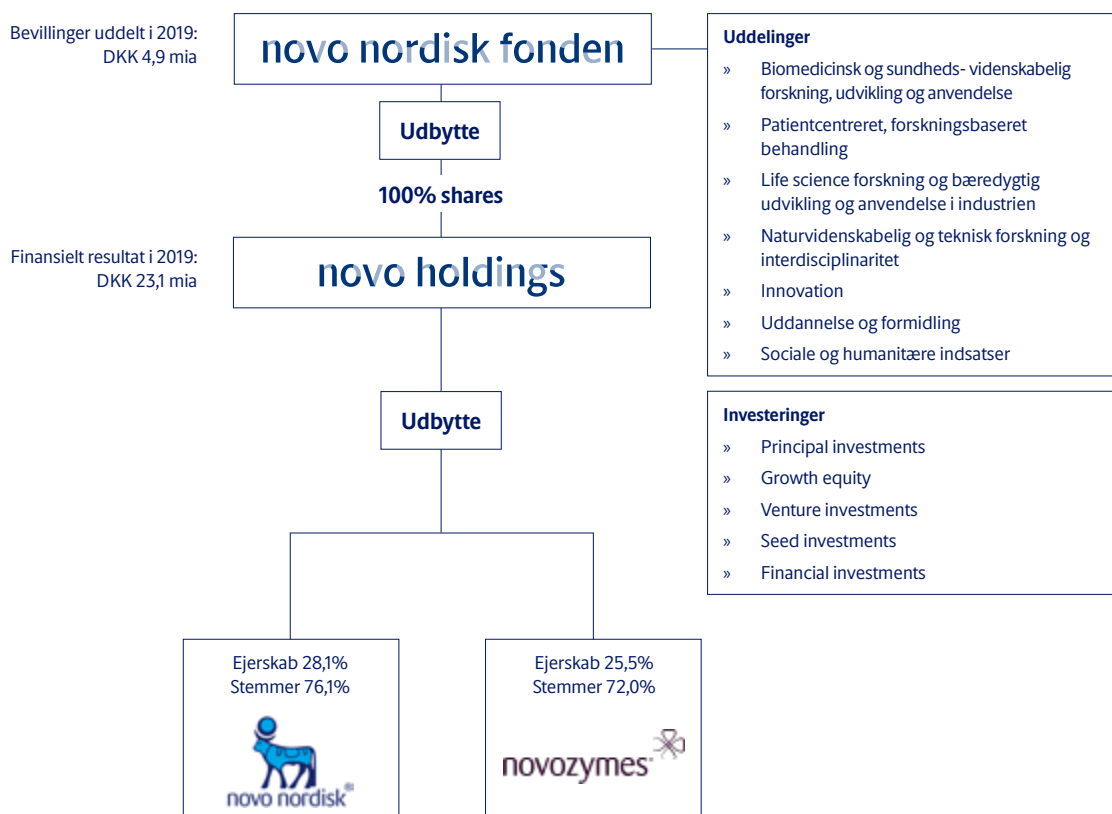
Fondensbestyrelsen udstikker charteret for Novo Gruppen og beslutter den overordnede finansielle strategi og investeringsramme.

Novo Holdings A/S varetager de erhvervsdrivende aktiviteter inden for de af fondsbestyrelsen udmeldte rammer. Novo Gruppen består af Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Fondsbestyrelsen udgør den ordinære generalforsamling i Novo Holdings A/S og godkender derigennem Novo Holdings A/S' årsrapport samt vælger Novo Holdings A/S' bestyrelsesmedlemmer.

Fonden sikrer via Novo Holdings A/S en væsentlig indflydelse i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S gennem det bestemmende ejerskab i disse virksomheder. Fonden har i 2019 kodificeret sit engagerede ejerskab i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S og udarbejdet et dokument herom i dialog med virksomhederne.

Novo Nordisk Fonden varetager uddelinger, og i den forbindelse fastlægger fondsbestyrelsen uddelingsstrategien, ligesom fondsbestyrelsen beslutter eller godkender uddelingerne jævnfør ovenstående.

Figur 1. Organisation og pengestrømme i Novo Nordisk Fond Koncernen i 2019

Anm.: Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S udgør Novo Gruppen og er begge nogle af de betydeligste forskningsvirksomheder i Danmarks life science klynge.

Fonden finansierer sine uddelinger fra indtægter, som består af udbytte fra Novo Holdings A/S. Det påhviler Novo Nordisk Fondens bestyrelse gennem passende henlæggelser at sikre en rimelig konsolidering blandt andet med henblik på, at fonden, eventuelt gennem Novo Holdings A/S, i det omfang det af fondsbestyrelsen skønnes nødvendigt, kan deltage i fremtidige kapitaludvidelser i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S eller andre selskaber, hvori Novo Holdings A/S har en væsentlig ejerandel.

Fondsbestyrelsen har i 2019 vedtaget en Code of Conduct, der indeholder et sæt principper, som beskriver den adfærd, som vi forventer fra vores ansatte, vores bestyrelsesmedlemmer, medlemmer af vores komiteer, personer finansieret af vores bevillinger samt personer og organisationer, som samarbejder med fonden og vores datterselskab Novo Holdings A/S. Fondens Code of Conduct beskriver områder såsom diskrimination, datasikkerhed, misbrug af midler og generelle arbejdsforhold. Code of Conduct er suppleret af en whistleblower-ordning. For yderligere information om fondens Code of Conduct og whistleblower-ordning henvises til fondens hjemmeside; novonordiskfonden.dk/da/code-of-conduct/ og novonordiskfonden.dk/da/whistleblower/.

Novo Holdings A/S

Novo Holdings A/S (tidligere Novo A/S) ejes 100% af Novo Nordisk Fonden, er fondens investeringsselskab og er holdingselskab for Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Novo Holdings A/S blev etableret i 1999 og har til opgave at forvalte fondens aktiver bedst muligt. En central opgave for Novo Holdings A/S er at drive virksomhed, så fonden kan udleve sin rolle som det langsigtede og solide fundament for den erhvervs-mæssige og forskningsmæssige virksomhed, der drives af Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S.

Novo Holdings A/S' formål er tillige at forvalte fondens formue og sikre fonden et tilfredsstillende økonomisk afkast, således at fonden kan indfri sin uddelingsambition.

Det påhviler Novo Holdings A/S:

- » At sikre, at alle virksomheder, hvori selskabet har en væsentlig indflydelse, bidrager aktivt til Novo Gruppens udvikling og driver deres virksomhed i overensstemmelse med Novo Gruppens visioner og værdier
- » At opretholde en væsentlig indflydelse på Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S
- » At overholde de regler og principper, som er fastlagt i Novo Nordisk Fondens vedtægter vedrørende udøvelse af stemmerettigheder på A- og B-aktier i henholdsvis Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, og
- » At stå for investerings- og finansieringsvirksomhed, herunder anbringelse af kapital i virksomheder og i fast ejendom i ind- og udland

Fondsbestyrelsen skal stedse være pligtig til gennem fondens stemmeret i Novo Holdings A/S:

- » At forhindre enhver kapitaludvidelse i Novo Holdings A/S, hvorved fonden ville miste sin stemmemæssige majoritet i Novo Holdings A/S
- » At forhindre enhver afhændelse af Novo Holdings A/S' A-aktier i Novo Nordisk A/S og/eller Novozymes A/S
- » At sikre at enhver beslutning i Novo Holdings A/S træffes i overensstemmelse med bestemmelserne i fondens vedtægter

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk er en global lægemiddelvirksomhed, som igennem mere end 95 år har stået for innovation og lederskab inden for diabetesbehandling. Dette langvarige engagement har givet virksomheden erfaringer og kompetencer, som i dag gør det muligt også at hjælpe med at bekæmpe fedme, hæmofili, vækstforstyrrelser og andre alvorlige kroniske sygdomme.

Virksomheden har hovedkvarter i Danmark, beskæftiger med udgangen af 2019 43.258 medarbejdere i 80 lande og markedsfører sine produkter i flere end 170 lande.

Novozymes A/S

Novozymes A/S er verdens førende virksomhed inden for biologiske løsninger med produktion af et bredt sortiment af industrielle enzymer og mikroorganismer, som indgår i en lang række produkter i bl.a. vaske-middel-, bioenergi-, landbrugs-, føde- og drikkevare-, læder-, papir-, tekstil- og spildevandsindustrien. For at kunne leve op til sit formål – at finde biologiske løsninger, der skaber bedre levevilkår i en voksende verden – anvender og leverer Novozymes A/S ny innovation til markedet og lancerer nye, betydningsfulde platforme, der skaber værdi for kunderne, som dermed kan forbedre deres præstation, samtidig med at de sparer råvarer og energi og mindsker miljøbelastningen.

Virksomheden har hovedkvarter i Danmark, beskæftiger 6.125 medarbejdere og markedsfører sine produkter i 130 lande.

Novo Nordisk Fonden: Økonomiske resultater og uddelinger

Finansielle resultater

Fondens regnskabsmæssige resultat for 2019 viste et overskud på DKK 8.044 mio., mod DKK 801 mio. i 2018, hvor der blev udbetalt udbytte fra Novo Holdings A/S på DKK 1.600 mio. Der blev i 2019 modtaget et udbytte fra Novo Holdings A/S på DKK 5.800 mio.

Jf. Tabel 1., udgjorde egenkapitalen i Novo Nordisk Fonden DKK 4.821 mio., hvoraf DKK 4.799 mio. kan disponeres til uddelingsrammen i 2020. Hertil kommer, at der i første kvartal af 2020 ventes overført udbytte fra Novo Holdings A/S på DKK 8,0 mia., som ligeledes ville kunne disponeres til uddelinger i løbet af 2020.

Omkostningsprocenten indeholder også en serviceaftale med Novo Holdings A/S, som blandt andet leverer service til Novo Nordisk Fonden på regnskab, facility management, IT, finansielle aktiviteter og aktiviteter inden for Novo Seeds. Omvendt leverer Novo Nordisk Fonden service inden for jura, HR og kommunikation til Novo Holdings A/S.

Lønninger og honorarer udgjorde i 2019 3,4% i forhold til det udbetalte beløb og 2,5% i forhold til det udelte bruttobeløb. De tilsvarende tal for 2018 var 4,9% og 2,2%.

Tabel 1. Hovedtal og nøgletal for Novo Nordisk Fonden (mio. DKK)

	2019	2018
Modtaget udbytte fra Novo Holdings A/S	5.800	1.600
Årets resultat	8.044	801
Bevilget støtte (netto)	4.852	3.860
Kapitalandele i Novo Holdings A/S *)	2.142	2.142
Fælles investeringspulje i Novo Holdings A/S	16.652	12.222
Aktiver i alt	18.952	14.521
Egenkapital	4.821	1.629
Skyldig bevilget støtte	14.070	12.827
Egenkapital andel	25,4%	11,2%

*) Kapitalandele er opgjort efter historiske kostpriser.

Novo Nordisk Fondens finansielle aktiviteter varetages af Novo Holdings A/S, som pr. 31. december 2019 har en samlet investeringsportefølje på DKK 127 mia. Markedsværdien pr. 31. december 2019 af aktierne i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S udgør DKK 284 mia. og fremgår af ledelsesberetningen i Novo Holdings årsrapport for 2019.

Omkostningsprocenten udgjorde henholdsvis 6,4 % i forhold til fondens udbetalinger og 4,7 % i forhold til fondens bruttobevilninger. De tilsvarende tal for 2018 var henholdsvis 10,9% og 4,9%. Omkostningsprocenten beregnes med udgangspunkt i fondens administrationsomkostninger (se moderfondens årsregnskab, note 1 og note 2) og inkluderer bl.a. løn til ansatte, møbler og inventar, husleje, konsulentbistand, rejseudgifter og honorarer til komitede og bestyrelsesmedlemmer.

Uddelinger

Udviklingen i fondens bevillinger og udbetalinger i perioden 2015 til 2019 ses i figur 2.

Det fremgår, at fondens bevillinger er vokset fra DKK 1.159 mio. i 2015 til DKK 4.893 mio. i 2019. Der skete i 2019 annulleringer af bevillinger for DKK 41 mio., og DKK 2 mio. blev tilbagebetalt. Nettobevillingerne fra fonden udgør således DKK 4.852 mio.

I perioden er fondens årlige udbetalinger vokset fra DKK 914 mio. i 2015 til DKK 3.611 mio. i 2019. I 2020 budgetteres med bevillinger på op til DKK 6 mia. Der forventes udbetalinger på op til DKK 5,0 mia.

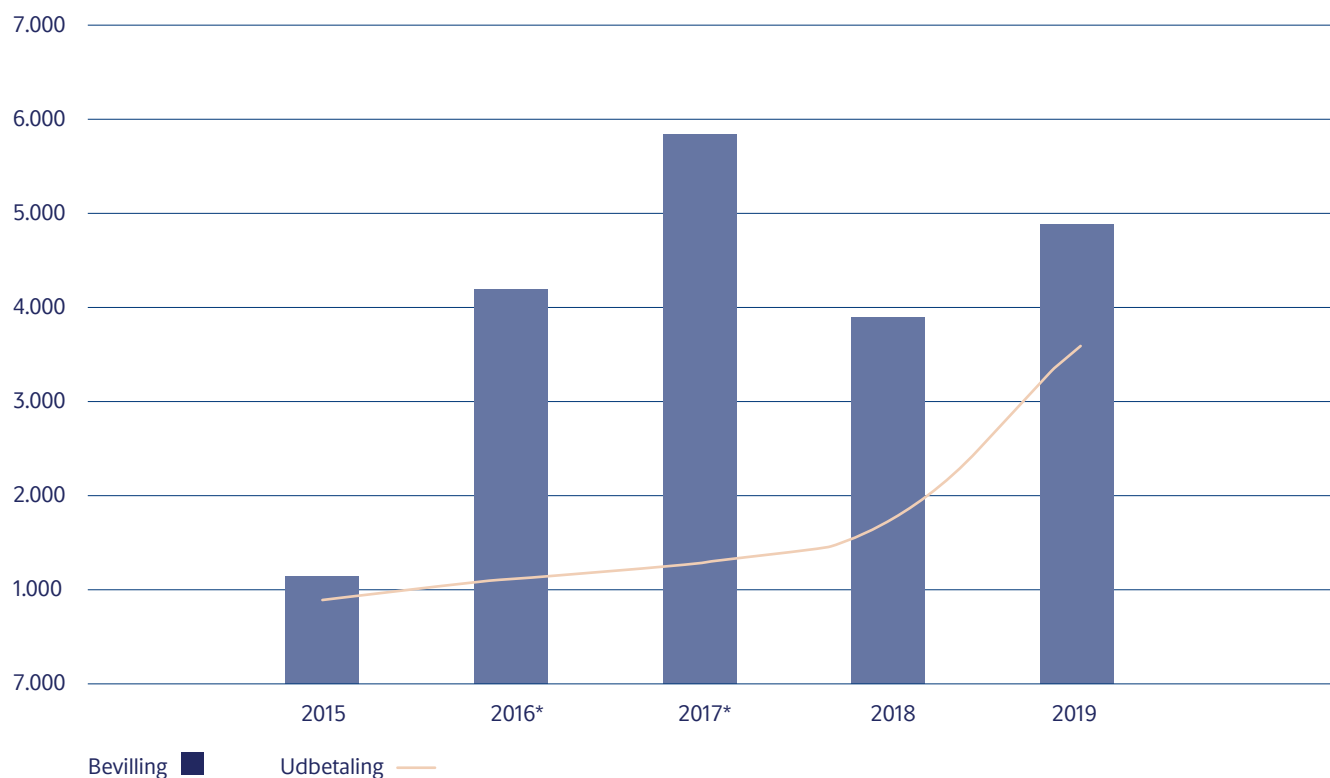
Fondens bevillinger i 2019 gik primært til universiteter og hospitaler i Danmark og Norden, til nye forsknings-, uddannelses- og innovationsaktiviteter, videreførelse af LIFE og BII, samt humanitære og sociale formål, og styrkede forskningslederprogrammet.

De bevilgede DKK 4,893 mia. i 2019 er fordelt på de vedtægtsbestemte formål som følger:

- » 61% (DKK 2,99 mia.) til "Fysiologisk, endokrinologisk, metabolisk forskning og anden lægevidenskabelig forskning"
- » 2% (DKK 0,07 mia.) til "Forskningshospitalsvirksomhed inden for diabetes"¹
- » 37% (DKK 1,83 mia.) til "Andre videnskabelige samt humanitære og sociale formål"

For yderligere oplysninger om bevilget støtte henvises til novonordiskfonden.dk/da/bevillingslister, hvor legatarfortegnelsen er at finde for 2019, tillige med forudgående år. Fortegnelse over uddelinger med navngivne modtagere og beløbsangivelse fremsendes til fondsmyndigheden samtidig med nærværende årsrapport.

Figur 2. Bevillinger og udbetalinger i Novo Nordisk Fonden i perioden 2015-2019 (mio. DKK)

¹ I 2016-2018 uddelte fonden ekstraordinært store bevillinger til etableringen af Steno Diabetes Centre i Danmark – i alt ca. DKK 7,5 Mia. Området udgør 38% af fondens samlede bevillinger over perioden 2015-2019.

Højdepunkter og finansielle resultater i Novo Gruppen

De finansielle hovedtal og nøgletal for fonden må ses i sammenhæng med den finansielle udvikling i Novo Holdings A/S, Novo Nordisk A/S og i Novozymes A/S, på grund af finansiell koordinering, herunder koordinering af likviditet og investerings samarbejde.

Novo Gruppen

Udvalgte resultater

Resultat af den primære drift i Novo Gruppen steg i 2019 med 33%, fra 50,6 mia. i 2018 til DKK 67,2 mia. i 2019. Gruppens samlede aktiver steg med DKK 35 mia., til DKK 254 mia. i 2019, og egenkapitalen i gruppen steg med DKK 23 mia. til i alt 155,6 mia. i 2019. Antallet af medarbejdere i gruppen steg fra 59.295 i 2018 til 60.306 i 2019.

Novo Holdings A/S

Finansielle resultater

Siden 2000, hvor Novo Holdings A/S begyndte at etablere sin portefølje ved hovedsageligt at investere i danske selskaber, har investeringsaktiviteterne udviklet sig betydeligt. Novo Holdings A/S fremstår i dag som en international investor inden for life science området med investeringer i over 100 virksomheder primært i Europa og USA. Ud over life science investeringer, har Novo Holdings A/S også finansielle investeringsaktiviteter for at sikre et passende likviditetsberedskab med konkurrencedygtigt afkast samt en passende risikoprofil.

Life science investeringer

Novo Holdings A/S' life science investeringer i virksomheder sker inden for fire områder:

1. Novo Seeds udvikler og finansierer innovative biotek og life science selskaber i Norden gennem direkte investeringer samt bistår ved fondens uddeling af pre-seed grants. Seed-programmets investeringer sker på kommercielle vilkår, dvs. mod ejerskab i selskabet. I 2019 blev der investeret beløb i Novo Seeds' portefølje for DKK 0,4 mia.
2. Novo Ventures er en aktiv, international partner i life science venture industrien. I 2019 blev der investeret i alt DKK 2,5 mia.
3. Novo Growth gennemførte sin første investering i 2019 og investerer i selskaber som fornylig har nået, eller er tæt på, den kommercielle fase og har et højt vækstopotiale. Ved afslutningen af 2019 bestod investeringsporteføljen af 6 selskaber til en værdi af i alt DKK 1,5 mia.
4. Principal Investments, hvor der investeres i veletablerede og overskudsgenererende virksomheder gerne med en ledende position på deres område og med gode vækstmuligheder, har til formål at sikre langsigtet værdiskabelse samt diversitet i den samlede investeringsportefølje. I 2019 blev der investeret i alt DKK 1,1 mia. inden for området.

Værdien af life science investeringerne steg fra et niveau på DKK 58 mia. i 2018 til DKK 65 mia. i 2019.

Finansielle investeringsaktiviteter

Sideløbende med investeringsaktiviteter inden for life science virksomheder har Novo Holdings A/S i løbet af mere end 10 år udvidet sine finansielle investeringsaktiviteter og opbygget en bred, global portefølje. Hovedformålene med de finansielle investeringer er – ved spredning af risiko af Novo Nordisk Fondens formue – at opbygge en solid likviditetsreserve med et højt afkast. Investeringsporteføljen omfatter noterede og unoterede værdipapirer i aktier, obligationer, virksomhedsgæld, emerging market obligationer, infrastruktur og fast ejendom. Værdien af finansielle investeringer var ultimo 2019 knap DKK 62 mia. Heraf udgjorde DKK 16,7 mia. Novo Nordisk Fondens andel.

Finansielle hovedtal og nøgletal

Årets resultat i Novo Holdings A/S blev i 2019 et overskud på DKK 23.101 mio. mod et overskud i 2018 på DKK 11.993 mio.

Tablet 2. Hovedtal og nøgletal for Novo Holdings A/S* (DKK mio.)

	2019	2018
Udbytte Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S	5.959	5.811
Gevinst ved salg af aktier i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S	5.297	4.754
Resultat af life science investeringer	6.433	2.177
Resultat af finansielle investeringer**	5.881	-711
Årets resultat	23.101	11.993
Kapitalandele i Novo Group Companies	3.465	3.537
Life science investments	65.114	58.336
Financial investments***	61.774	46.055
Aktiver i alt	131.621	109.948
Egenkapital	113.891	96.590
Egenkapital andel	87%	88%

* Tal er angivet i Novo Holdings A/S årsrapport

** Eksklusiv fondens andel af afkastet af den fælles investeringsportefølje

*** Novo Nordisk Fondens andel udgjorde DKK 16,7 mia.

Novo Nordisk A/S

Finansielle resultater

Resultat af primær drift steg med 11% opgjort i kroner og med 6% i lokale valutaer til DKK 52.483 mio., hvilket er i tråd med den seneste forventning om en vækst i resultat af primær drift opgjort i lokale valutaer på "4-6%" for 2019. Novo Nordisk A/S aktiekurs steg i løbet af 2019 med 29,8%. Salget af produkter til behandling af diabetes og fedme steg med 8% opgjort i kroner og med 4% i lokale valutaer til DKK 97.161 mio. Novo Nordisk A/S er verdens førende virksomhed inden for diabetesbehandling med en global værdimarkedsandel på 28,6%, mod 27,8% på samme tidspunkt sidste år. Salget af biofarmaceutiske produkter steg med 7% opgjort i kroner og med 4% i lokale valutaer til DKK 19.181 mio.

inden for tilstødende terapiområder knyttet til diabetes og fedme. Det drejer sig om hjerte-kar-sygdom, leversygdommen NASH (ikke-alkoholisk steatohepatitis) og kronisk nyresygdom, hvor Novo Nordisk vil ekspandere med semaglutid. Novo Nordisk udforsker også mulige behandlinger til hjerte-kar-sygdomme.

Forsknings- og udviklingsaktiviteter

2019 blev et år, hvor Novo Nordisk A/S gjorde store fremskridt i sin forsknings- og udviklingspipeline og nåede en række vigtige regulatoriske milepæle. Disse afspejles i Novo Nordisk A/S' årsskrift på s.14-15, hvor pipelineoversigten viser alle de præparater, der er i klinisk udvikling. Yderligere detaljer om resultater af kliniske studier kan ses i de selskabs- og pressemeddelelser, som Novo Nordisk har udsendt i 2019, og som kan findes på novonordisk.com. Novo Nordisks forsknings- og udviklingsstrategi fokuserer på at fremskynde udvidelsen og diversificeringen af pipelinen og muliggøre øget investering i gennemgribende biologisk og teknologisk innovation inden for kerneterapiområderne diabetes, fedme, hæmofili og vækstforstyrrelser. Derudover ekspanderer Novo Nordisk sine forsknings- og udviklingsaktiviteter

Finansielle hovedtal og nøgletal

Tabel 3. Udpluk af finansielle hovedtal og nøgletal for Novo Nordisk A/S (DKK mio.)

	2019	2018
Nettoomsætning Diabetes- og fedmebehandling	102.840	93.904
Nettoomsætning Biopharmaceuticals	19.181	17.927
Nettoomsætning i alt	122.021	111.831
Årets resultat	38.951	38.628
Egenkapital	57.593	51.839
Aktiver i alt	125.612	110.769
Overskudsgrad (årets resultat)	43,0%	42,2%
Egenkapital andel	45,8%	46,8%

For mere information se i Novo Nordisk A/S' 2019-årsskrift:

annualreport2019.novonordisk.com/

Novo Nordisk A/S årsberetning, ikke elimineret for intern Novo-gruppe koncernomsætning

Novozymes A/S

Finansielle resultater

Selvom Novozymes opnåede bedre salg i 2. halvår, var resultatet for 2019 ikke tilfredsstillende. Det samlede salg udgjorde DKK 14.374 mio. Vaskemidler leverede i overensstemmelse med forventningerne fra årets start. Bioenergi, BioAg og føde- og drikkevarer var negativt påvirket af svaghed på landbrugsmarkedene

EBIT-margin var på 28,1%. Frie pengestrømme før opkøb endte på 2,2 mia. Organisk salgsresultat på -1%. Ni nye produkter blev lanceret.

I 2020 forventer Novozymes at øge salget organisk med mellem 1 og 5%. Væksten vil være drevet af innovation, bredere kommerciel tilstedeværelse og et skarpere fokus på eksekvering og opfølgning. Dette vil primært være understøttet af den fortsatte udvikling og kommercialisering af friskhedsløsninger inden for vaskemidler, Balancius™ inden for dyresundhed, Palmora® og Frontia® inden for føde- og drikkevarer og gærplatformen til førstegenerations biobrændstoffer.

Novozymes nåede alle sine bæredygtigheds mål for 2019. Målsætningen for 2019 var at holde stigningen i det absolutte forbrug af vand og energi samt den absolutte CO₂-udledning under den organiske salgsvækst. Novozymes opnåede også en ny lav rekord for antal arbejdsulykker med fravær.

Forsknings- og udviklingsaktiviteter

En voksende global befolkning med et stigende behov for mad, vand, energi og andre nødvendigheder presser industrier til at effektivisere og producere mere fra mindre. Med R&D -faciliteter i flere regioner og kommercielle teams med stærk indsigt i forskellige markeder, kan Novozymes identificere enzymer og mikroorganismer, der er i stand til at opfylde globale og regionale behov. Mere end 1.500 af Novozymes

medarbejdere (25%) arbejder i R&D for at skabe innovation, der påvirker kundernes arbejde og succes, og hvert år geninvesteres ca. 13% af omsætningen i R&D.

Novozymes' forskere screener tusindvis af mikroorganismer for at spore den, der producerer det enzym som har præcis de egenskaber, der er nødvendige for et bestemt produkt eller proces. I 2019 lancerede Novozymes ni virkningsfulde innovationer rettet mod vaskemiddel-, landbrugs-, bioenergi- og fødevarerindustrien. I 2019 udgjorde Novozymes' samlede forsknings- og udviklingsomkostninger DKK 1.966 mio. og Novozymes havde 951 aktive patentfamilier, der omfatter antallet af opfindelser, for hvilke der er en eller flere aktive patentansøgninger eller aktive patenter ved årets udgang.

Finansielle hovedtal og nøgletal

Tabel 4. Udpluk af finansielle hovedtal og nøgletal for Novozymes A/S (DKK mio.)

	2019	2018
Nettoomsætning	14.374	14.390
Årets resultat	3.155	3.227
Egenkapital	11.480	11.438
Aktiver i alt	20.437	19.697
Overskudsgrad (årets resultat)	28,1%	28,3%
Egenkapital andel	56,2%	58,1%

For mere information se Novozymes A/S' årsrapport for 2019:

report2019.novozymes.com

Novozymes A/S årsberetning, ikke elimineret for intern Novo group concernomsætning

Fremtidsudsigter for Novo Nordisk Fond Koncernen

Udsigterne for Novo Nordisk Fond Koncernen er tæt knyttet til udsigterne for koncernens datterselskaber i Novo Gruppen samt udviklingen på de internationale finansielle markeder. Udsigten for koncern datterselskaberne er nærmere beskrevet i selskabernes egne årsrapporter for 2019, jf. links angivet tidligere (s. 13-14).

Forretningsmæssige og finansielle risici

Novo Nordisk Fond Koncernens væsentligste risici er knyttet til tilsvarende væsentligste risici i Novo Gruppen. Fonden har en overordnet finansiell strategi, hvori politikken for styringen af fondens finansielle og investeringsmæssige risici er fastlagt.

I Novo Holdings A/S er der især risici forbundet med at investere i virksomheder. Desuden er der risici ved værdipapirinvesteringer, som afhænger af udviklingen af de finansielle markeder.

Novo Nordisk A/S anvender proaktivt risikostyring til at sikre fortsat vækst i forretningen og til at beskytte sine medarbejdere, aktiver og omdømme. Det betyder at virksomheden vil:

- » Anvende et effektivt og integreret risikostyringssystem, samtidig med at den forretningsmæssige fleksibilitet bevares
- » Identificere og vurdere væsentlige risici forbundet med virksomheder
- » Overvåge, styre og begrænse risici

Læs mere om Novo Nordisk AS' risikostyringsproces på side 29-31 i Novo Nordisk Årsskrift 2019.

Novozymes er eksponeret for en række risici i sin værdikæde og har taget forholdsregler for at reducere disse. Kontinuerligt styrket risikostyring er nøglen til Novozymes' aktiviteter og planer for rentabel vækst. Baseret på risikoanalyser har Novozymes' bestyrelse identificeret fire vigtige risici, som kan have betydning for virksomheden i 2019: konkurrence og markeds-konsolidering, volatilitet i landbrugsrelateret virksomhed, cyberangreb, og global politisk og økonomisk ustabilitet.

Udsigter for Novo Nordisk Fondens og Novo Holdings A/S' indtægter og udgifter

Novo Nordisk Fondens resultat afhænger af resultatudviklingen i Novo Holdings A/S, herunder særligt resultaterne i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. Novozymes A/S har på selskabets ordinære generalforsamling i starten af 2019 godkendt udbytte for 2019 på DKK 5,25 pr. aktie. Novo Nordisk A/S forventes på selskabets ordinære generalforsamling at godkende udbytte på DKK 8,35 pr. aktie. Herudover, forventer Novo Holdings A/S at deltage i selskabernes aktietilbagekøbsprogrammer, som antages at genere yderligere indtægter og skabe grundlag for yderligere uddelinger for Novo Nordisk Fonden.

Novo Holdings A/S forventer i 2020, at de langsigtede økonomiske tendenser inden for life science området vil forblive positive, og at udviklingen vil skabe grundlag for fortsat konsolidering og udvikling af investeringer inden for Novo Holdings A/S fokusområder.

Koncernens resultat afhænger primært af udviklingen i Novo Nordisk A/S som for 2020 forventer en salgsvækst på 3 til 6% og en vækst i resultat af primær drift på 1 til 5%. På baggrund heraf forventes fortsat resultatfremgang for 2020.

Novo Nordisk Fonden har en ambition om løbende at justere sine udbetalinger. Fondsbestyrelsen fastlægger i slutningen af et år sine udbetalinger for det kommende år således, at ambitionen for udbetalinger i det givne år udgør 4% af den til rådighedsværende kapitalbeholdning set over et 5-årigt gennemsnit (de fem år omfatter en prognose for de kommende to år).

Novo Nordisk Fonden havde ved udgangen af 2019 en formue af ikke bundne midler, der kan medgå til nye uddelinger og investeringer på DKK 111,1 mia. opgjort som markedsværdi af aktiver. De ikke bundne midler defineres som værdien af fondens formue fratrukket værdien af 25,5% af aktiekapitalen i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S, skyldigt bevilget beløb samt et beløb afsat som en reserve. Det er besluttet af fondsbestyrelsen, at størrelsen af reserven skal være 2,5 % af markedsværdien af Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S i slutningen af det forudgående år, hvilket muliggør opretholdelse af den vedtægtsbestemte kontrol i tilfælde af større overtagelser eller fusion. Bestyrelsen vurderer årligt behovet for justering af reserven.

Formuen eksklusive ejerandelen i Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S består samlet af investeringer i life-science-virksomheder, andre virksomheder og finansielle investeringer.

Uddelingsbudgettet for det kommende år og indtil aflæggelse af årsrapport for 2020 er op til DKK 6,0 mia. Der forventes udbetalt udbytte på DKK 8,0 mia. i 2020 fra Novo Holdings A/S, som i givet fald vil kunne bruges til uddelinger i 2020.

Novo Nordisk Fond Koncernens samfundsansvar

Fondsbestyrelsen har fokus på sit aftryk på samfundet, som en integreret del af fondens uddelingspolitik og erhvervs-mæssige virke. Ved samfundsansvar forstås her de initiativer, der gavner samfundet økonomisk, videnskabeligt, socialt og sundhedsmæssigt eller ressource-, klima- og miljømæssigt, samt de initiativer, som skaber et inspirerende, udviklende og sundt arbejdsklima for medarbejdere i hele koncernen. Novo Nordisk Fond Koncernens redegørelse for samfundsansvar, jævnfør årsregnskabslovens §99a og §99b, fremgår af redegørelsen i Anneks A.

Anneks A indeholder såvel et afsnit om Novo Nordisk Fondens samfundsansvar og et afsnit med sammenfatning af samfundsansvar for Novo Gruppens virksomheder. Virksomhederne udgiver selvstændige CSR-redegørelser, der blandt andet indeholder målinger på udvikling og resultater i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Novo Holdings A/S og Novo Nordisk A/S inkluderer information om deres sociale og miljømæssige ansvar i deres respektive årsrapporter, mens Novozymes A/S udarbejder et supplement til deres årsrapport: Alle tre rapporter er tilgængelige på novoholdings.dk/wp-content/uploads/NH-Annual-Rapport-2019.pdf, novonordisk.com/annualreport og report2019.novozymes.com/.

Fondsbestyrelsen, komiteer og udvalg samt direktion

Fondsbestyrelsen

Bestyrelsen i 2019

Fondens bestyrelse består af ni medlemmer: seks vedtægtsvalgte medlemmer samt tre koncernrepræsentanter aktuelt fra Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S. I overensstemmelse med fondens vedtægter har minimum to af de vedtægtsvalgte medlemmer læge- eller naturvidenskabelig indsigt. Fire af de vedtægtsvalgte medlemmer er uafhængige³. Fondens formand er tillige formand for Novo Holdings A/S' bestyrelse. Fondens formand og næstformand udgør fondens formandskab.

God Fondsledelse

Komiteen for god Fondsledelse har i overensstemmelse med lov om erhvervsdrivende fonde udarbejdet et sæt Anbefalinger for god Fondsledelse, som de erhvervsdrivende fonde skal forholde sig til. Fondene skal forklare, hvis anbefalingerne ikke følges (følg eller forklar-princippet) i deres årsrapport.

Novo Nordisk Fonden følger anbefalingerne bortset fra anbefalingen om valgperioder for bestyrelsesmedlemmer. Komiteen har anbefalet, at bestyrelsens medlemmer som minimum udpeges for en periode på to år og maksimalt for en periode på fire år. Fondsbestyrelsen besluttede i 2004 med fondsmyndighedens godkendelse, at valgperioden for de vedtægtsvalgte bestyrelsesmedlemmer blev ændret fra tre år til et år. Det er bestyrelsens vurdering, at en valgperiode på et år giver bedre mulighed for at koordinere succession i bestyrelser i hele Novo Gruppen.

For en gennemgang af fondens overholdelse af de enkelte anbefalinger henvises til fondens hjemmeside, novonordiskfonden.dk/da/om-fonden/god-fondsledelse/

For Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og Novo Holdings A/S, som er omfattet af årsregnskabslovens §99b, er der opsat måltal for de respektive bestyrelser.

Diversitet

Det er bestyrelsens mål i 2020 at tilstræbe øget internationalisering i bestyrelsen og at have mindst to vedtægtsvalgte bestyrelsesmedlemmer af hvert køn i fondens bestyrelse.

Nomineringskomite

Fondsbestyrelsen nedsatte i 2018 en Nomineringskomite bestående af to medlemmer valgt af bestyrelsen blandt sine medlemmer.

Komiteen består af Lars Rebien Sørensen (formand) og Lars Munch. Nomineringskomiteen bistår fondsbestyrelsen med gennemgang af kompetenceprofilen for fondsbestyrelsen, forslag til valg af fondsbestyrelsesmedlemmer samt gennemgang af indstillingen fra Novo Holdings A/S vedrørende valg af medlemmer til bestyrelsen.

Scientific Advisory Group

Fondsbestyrelsen nedsatte i 2019 en Scientific Advisory Group som består af to medlemmer valgt af bestyrelsen blandt sine medlemmer: Liselotte Højgaard og Lars Fugger. Scientific Advisory Group har til formål at føre tilsyn med de videnskabelige komiteers arbejde og bistå med udnævnelser til disse samt rådgive sekretariatet om visse strategiske videnskabelige tildelinger.

Kommunikationspolitik

Fondsbestyrelsen har vedtaget en kommunikationspolitik om retningslinjerne for eksternt kommunikation, herunder hvem der kan og skal udtale sig til offentligheden på den erhvervsdrivende fonds vegne og om hvilke forhold. Konkret er det vedtaget, at Bestyrelsesformanden udtaler sig på bestyrelsens vegne og om fondens erhvervsdrivende formål. Direktørerne udtaler sig på fondens vegne om de af bestyrelsen vedtagne uddelingspolitikker og -strategier samt om alle operationelle forhold i relation til fondens virke, mens ledende medarbejdere kan udtale sig om forhold, der ligger inden for deres fagområder, herunder bevillinger og publikationer.

³Fonden opfylder dermed anbefalingen om uafhængighed i Anbefalinger for god Fondsledelse

Vederlag

I marts 2017 godkendte fondsbestyrelsen at det årlige basishonorar for bestyrelsesmedlemmer skal være DKK 300.000, næstformandens honorar DKK 600.000 og formandens honorar DKK 900.000. Honoraret til formanden for Nomineringskomiteen skal være DKK 150.000,

og honoraret til det andet medlem af Nomineringskomiteen skal være DKK 75.000. Honoraret til medlemmer af Scientific Advisory Group er fastsat til DKK 75.000.

Tabel 5. Årligt bestyrelseshonorarer i Novo Gruppen 2019 (DKK)

Position	Novo Nordisk Fonden	Novo Holdings A/S	Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S
Formand	900.000	1.725.000	2.100.000	1.500.000
Næstformand	600.000	1.150.000	1.400.000	1.000.000
Bestyrelsesmedlem	300.000	575.000	700.000	500.000

Tabel 6. Honorarer for fondsbestyrelsesmedlemmer i Novo Gruppen 2019 (DKK)

Medlem	Novo Nordisk Fonden	Novo Holdings A/S	Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S	Komiteer	Yderligere	I alt
Lars Rebie Sørensén	900.000	1.725.000			150.000	75.000**	2.850.000
Marianne Philip	600.000						600.000
Steen Riisgaard	300.000	1.150.000				1.015.000**	2.465.000
Lars Munch	300.000				75.000		375.000
Anne Marie Kverneland*	300.000		950.000				1.250.000
Lars Bo Køppler*	300.000			500.000			800.000
Lars Fugger	300.000				595.000	310.000	1.205.000
Liselotte Højgaard	300.000				145.000		445.000
Mads Boritz Grøn*	300.000						300.000

Kommentarer: Lars Rebie Sørensén: Formand for Nomineringskomite. Lars Munch: Medlem af Nomineringskomite. Steen Riisgaard: Formand for bestyrelsen i New Xellia Group A/S. Lars Fugger: Medlem af Scientific Advisory Group, konsulent for Novo Nordisk A/S, formand for Komite for Klinisk og Translationel Lægevidenskab, formand for Komite for Exploratory Pre-Seed Grants, formand for Udvalg for Internationale Forskningsledergrants, formand for Udvalg for Interdisciplinary Synergy Program, medlem af Research Cluster Advisory Panel (ReCAP) og medlem af Komite for Novo Nordisk Pris bedømmelseskomite. Liselotte Højgaard: Medlem af Scientific Advisory Group, medlem af Research Cluster Advisory Panel (ReCAP) og medlem af Novo Nordisk Prisens bedømmelseskomite.

*Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer i Novo Gruppens bestyrelser donerer hovedparten af deres bestyrelseshonorarer til medarbejdernes honorarfond (10% af bruttoløbet tilfalder medarbejderen).

** Heraf DKK 75.000 vedrørende rejsekomensation.

Tabel 7. Om bestyrelsesmedlemmerne i Novo Nordisk Fonden 2019

Navn, stilling, titel, fødeår, køn	Dato for indtrædelse	Udløb af valgperiode	Ledelses- og bestyrelseshverv Kompetence for vedtægtsudpegede medlemme
Lars Rebien Sørensen Bestyrelsesformand Forstkandidat og HD i udenrigshandel 1954 Mand	16. marts 2017	Marts 2020	Lars Rebien Sørensen er formand for bestyrelsen i Novo Holdings A/S. Han er desuden bestyrelsesmedlem i Jungbunzlauer Suisse AG (Schweiz), Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA (Sverige) og Thermo Fischer Scientific Inc. (USA) samt formand for Advisory Board i Axcel. Lars Rebien Sørensen er desuden adjungeret professor ved Det biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet og adjungeret professor ved Center for Corporate Governance, CBS. Kompetencer: Erfaring med generel ledelse for større international virksomhed. Kendskab til Novo Gruppens forretning og praksis samt kendskab til den internationale lægemiddelindustri. Erfaring med bestyrelsesarbejde. Medlemmet anses ikke for at være uafhængigt.
Marianne Philip Næstformand Cand.jur. Advokat 1957 Kvinde	19. marts 2014	Marts 2020	Marianne Philip er formand for bestyrelserne i Gerda & Victor B. Strands Fond (Toms Gruppens Fond), Gerda og Victor B. Strand Holding A/S, Nordea Invest og Bestyrelsesforeningens Center for Cyberkompetencer A/S, næstformand for bestyrelserne i Bitten og Mads Clausens Fond (Danfoss Fonden) og Norli Pension Livsforsikring A/S, medlem af bestyrelserne i Kirsten og Peter Bangs Fond, Axcelfuture, Codan A/S, Codan Forsikring A/S, Brenntag Nordic A/S, Aktieselskabet af 1. januar 1987 og Copenhagen Capacity. Marianne Philip er derudover også formand for Codan og Codan Forsikrings Nomination & Remuneration Committee og medlem af både Codan og Codan Forsikrings Audit & Risk Committee. Marianne Philip er desuden formand for Komiteen for god Fondsledelse og adjungeret professor ved Center for Corporate Governance, CBS. Marianne Philip er partner i Kromann Reumert. Kompetencer: Erfaring med erhvervsjuridiske forhold, herunder selskabsretlige og fondsretlige emner, finansielle og kapitalmarkedsforhold, investeringer, corporate governance, generel ledelse samt bestyrelsesarbejde. Medlemmet anses for at være uafhængigt.
Steen Riisgaard MSc, direktør 1951 Mand	19. marts 2013	Marts 2020	Steen Riisgaard er formand for bestyrelserne i ALK-Abelló A/S, COWI Holding A/S og New Xellia Group A/S. Steen Riisgaard er også næstformand for bestyrelsen i Novo Holdings A/S og Villum Fonden. Medlem af i bestyrelsen for Århus Universitet og stedfortræder for formanden samt medlem af bestyrelsen i Corbion. Steen Riisgaard er derudover også formand for Nomination og Remuneration Committee og medlem af Audit og Scientific Committee i ALK-Abelló. Kompetencer: Erfaring med generel ledelse for større international virksomhed. Kendskab til Novo Gruppens forretning og praksis samt indgående kendskab til den internationale bioteknologiske industri og forskningens vilkår i den private sektor. Erfaring med innovation og entreprenørskab. Medlemmet anses for at være uafhængigt.

Tabel 7. Om bestyrelsesmedlemmerne i Novo Nordisk Fonden 2019 - forsat

Navn, stilling, titel, fødeår, køn	Dato for indtrædelse	Udløb af valgperiode	Ledelses- og bestyrelseshverv Kompetence for vedtægtsudpegede medlemme
Lars Fugger Professor, overlæge dr. med. 1960 Mand	19. marts 2013	Marts 2020	Lars Fugger er Professor ved Nuffield Department of Clinical Neurosciences, Division of Clinical Neurology, John Radcliffe Hospital, University of Oxford, Oxford. Lars Fugger er medlem af bestyrelsen i Alfred Benzon Fonden. Kompetencer: Erfaring med lægevidenskabelig forskning, innovation og forskningsledelse. Erfaring med forskningsvurdering, -bevillinger, -rådgivning samt -politik inden for det lægevidenskabelige område. Medlemmet anses ikke for at være uafhængigt.
Lars Munch Cand. Merc. 1959 Mand	23. marts 2018	Marts 2020	Lars Munch er formand for bestyrelsen i JP/Politikens Hus A/S. Lars Munch er desuden formand for bestyrelsen i Louisiana Museum of Modern Art, Museumsfonden og Louisiana Fonden, BRFonden, BRFholding A/S, SOS Børnebyerne og GUBI A/S. Derudover er Lars Munch medlem af bestyrelserne i Utzon Center A/S og KUNSTEN Museum of Modern Art, Aalborg. Lars Munch er også medlem i bestyrelserne i European Press Prize (Amsterdam) og World Association of News Publishers (Paris) samt medlem af advisory board i Axcel og næstformand for bestyrelsen i Axcelfuture. Kompetencer: Erfaring med samfunds- og sociale forhold, kunst og kultur, medie og bestyrelsesarbejde. Medlemmet anses for at være uafhængigt.
Liselotte Højgaard Professor, Ledende overlæge dr. med. 1957 Kvinde	1. april 2018	Marts 2020	Liselotte Højgaard er klinisk professor i medicin og teknologi ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet. Liselotte Højgaard er medlem af bestyrelsen i BRFonden, Die Robert Bosch Stiftung (Tyskland) og Kronprins Frederiks og Kronprinsesse Marys Fond. Kompetencer: Erfaring med lægevidenskabelig forskning, innovation og forskningsledelse. Erfaring med forskningsvurdering, -bevillinger, -rådgivning samt -politik inden for det lægevidenskabelige område. Medlemmet anses for at være uafhængigt.
Mads Grøn Auditør, Kandidat i biologi 1967 Mand	23. marts 2018	Marts 2022	Medarbejderrepræsentant. Auditør i Novo Nordisk A/S.
Anne Marie Kverneland Laborant 1956 Kvinde	19. marts 2014	Marts 2022	Medarbejderrepræsentant. Laborant i Novo Nordisk A/S. Anne Marie Kverneland er medlem af bestyrelsen og Vederlagsudvalget i Novo Nordisk A/S.
Lars Bo Køppler Tekniker 1962 Mand	19. marts 2014	Marts 2022	Medarbejderrepræsentant. Tekniker i Novozymes A/S. Lars Bo Køppler er medlem af bestyrelsen i Novozymes A/S.

Fondens komiteer og udvalg

Fonden støtter forskning, innovation og uddannelse i åben konkurrence, og der er nedsat 24 komiteer og udvalg med eksterne honorarlønnede medlemmer, hvoraf de 22 udmønter fondsbestyrelsens beslutning om bedømmelse og uddeling af støtte. Fonden bevilger i andre tilfælde støtte til strategiske og enkeltstående projekter. Fonden har nedsat rådgivende udvalg, som fondsbestyrelsen rådfører sig med, inden den træffer beslutning om at bevilge støtten til konkrete ansøgninger og projekter. Fondsbestyrelsen inddrager ligeledes internationale fagfællebedømmere.

For yderligere oplysninger om komitestrukturen og vedtægten henvises til fondens hjemmeside om-fonden/komiteer/ samt novonordiskfonden.dk/da/content/vedtaegter. Medlemmerne af fondens komiteer og udvalg består af anerkendte fageksperter på højt internationalt niveau inden for deres felt, ofte med erfaring fra medlemskab af forskningsråd og andre akademiske bedømmelsesudvalg. Fonden har retningslinjer for habilitet, der sikrer en uvildig bedømmelse af alle ansøgninger. Retningslinjerne ligger på fondens hjemmeside: novonordiskfonden.dk/da/om-fonden/retningslinjer-for-habilitet/.

Tabel 8. Honorarer til komite- og udvalgsmedlemmer i 2019**DKK tusinde**

		DKK tusinde
Komite for Klinisk og Translationel Lægevidenskab	Formand	190
	Næstformand	140
	Øvrige	125
Komite for Biovidenskab og Basal Biomedicin	Formand	180
	Øvrige	120
Komite for Endokrinologi og Metabolisme	Formand	165
	Øvrige	110
Komite for Exploratory Pre-Seed Grants	Formand	90
	Øvrige	60
Komite for Forskning i Bioteknologibaseret Syntese og Produktion	Formand	90
	Øvrige	60
Komite for Forskning i Kunst og Kunsthistorie	Formand	95
	Øvrige	65
Komite for Naturvidenskabelig Uddannelse og Formidling	Formand	100
	Øvrige	70
Komite for Novo Nordisk Fondens Challenge Program: Modern Plant Science – towards a sustainable world	Formand	60
	Øvrige	45
Komite for Novo Nordisk Fondens Challenge Program: Emerging infectious diseases	Formand	60
	Øvrige	45
Komite for Novo Nordisk Fondens Challenge Program: How dietary factors affect the human microbiome	Formand	60
	Øvrige	45
Komite for Novo Nordisk Fondens Undervisningspriser	Formand	30
	Øvrige	20
Komite for Novo Nordisk Prisen	Formand	60
	Øvrige	40
Komite for Novozymes Prisen	Formand	60
	Øvrige	40
Komite for Steno Research Collaboration	Formand	60
	Øvrige	45
Komite for Sygeplejeforskning	Formand	80
	Øvrige	55

Tabel 8. Honorarer til komite- og udvalgsmedlemmer i 2019 - fortsat

DKK tusinde

		DKK tusinde
Komite for Interdisciplinær Forskning	Formand	90
	Øvrige	60
Udvalg for Internationale Forskningsledergrants	Formand	60
	Øvrige	40
Ad Hoc Komite Education & Outreach: Mathematics in natural science and technology	Formand	45
	Øvrige	30
Ad Hoc Komite Education & Outreach: Natural Science Communication and Debate using novel Communication Platforms	Formand	45
	Øvrige	30
Advisory Panel on Novo Nordisk Foundation Research Cluster	Formand	0
	Øvrige	50
BII board ("under etablering")	Formand	200
	Næstformand	150
	Øvrige	100
Bio Innovation Institute, Incubation Committee	Øvrige	15
Bio Innovation Institute, Proof of Concept and Business Acceleration Academy	Øvrige	15
Bestyrelsen for LIFE Ejendomsfond	Formand	85
	Øvrige	60

Anm: adm. dir. Birgitte Nauntofte er formand for Advisory Panel Novo Nordisk Foundation Research Cluster, medlem af Komite for Novozymes Prisen og medlem af Komite for Novo Nordisk Prisen uden honorar. LIFE ejendomsfond er en selvstændig fond, hvor aktuelt tre bestyrelsesmedlemmer modtager honorar.

Derudover har fonden tre interne komiteer (komite for infrastrukturprogram, NNF symposium komite og investeringskomite (pre-seed)), som består af medarbejdere i Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S. Ingen af disse interne medlemmer modtager honorar for deres komitearbejder.

Direktionen

Den daglige ledelse af Novo Nordisk Fonden varetages af en direktion, der består af en administrerende direktør og en viceadministrerende direktør. Direktionen har ansvaret for alle operationelle anliggender og implementering af bestyrelsens vedtagne politikker og strategi. Bestyrelsen godkender ansættelsen af en direktør efter indstilling fra formandskabet, som også forestår årlig evaluering af direktionens præstationer. I 2019 udbetalte fonden DKK 4.748.000 i løn, bonus og pension til Administrerende direktør Birgitte Nauntofte. Viceadministrerende direktør Niels Peder Nielsen modtog i 2019 DKK 4.013.000 i løn, bonus og pension fra fonden.

Ledelsens påtegning

Bestyrelsen og direktionen har i dag godkendt Årsrapporten 2019 for Novo Nordisk Fonden.

Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsesberetningen er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at den valgte regnskabspraksis er hensigtsmæssig, og at koncernens interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge årsrapporten, er tilstrækkelige. Koncernregnskabet og årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af koncernens og moderfondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af koncernens og moderfondens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2019.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de udviklingen i koncernens og moderfondens aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og koncernens og fondens finansielle stilling samt en beskrivelse af væsentlige risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og fonden står over for.

Hellerup den 18. marts 2020

Direktion:

_____
Birgitte Nauntofte
(Administrerende direktør)

_____
Niels Peder Nielsen
(Viceadministrerende direktør)

Bestyrelse:

_____
Lars Rebien Sørensen
(formand)

_____
Marianne Philip
(næstformand)

_____
Steen Riisgaard

_____
Lars Henrik Munch

_____
Lars Fugger

_____
Liselotte Højgaard

_____
Anne Marie Kverneland

_____
Lars Bo Køppler

_____
Mads Grøn

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til bestyrelsen i Novo Nordisk Fonden

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet (siderne 25 – 74) giver et retvisende billede af koncernens og moderfondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af koncernens og moderfondens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Novo Nordisk Fonden for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019, der omfatter totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som moderfonden ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet. Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen (siderne 2 – 21 og 75 – 83).

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og moderfondens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller moderfonden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- » Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- » Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og moderfondens interne kontrol.
- » Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- » Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og moderfondens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og moderfonden ikke længere kan fortsætte driften.
- » Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- » Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den 18. marts 2020

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Kim Fücksel
statsautoriseret revisor
mne9291

Torben Jensen
statsautoriseret revisor
mne18651

Novo Nordisk

Fondens regnskab 2019

– moderfonden

Totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar til 31. december (DKK mio.)

	Note	2019	2018
Indtægter fra dattervirksomheder		5.800	1.600
Administrationsomkostninger:			
Lønninger og honorarer	1	(124)	(86)
Øvrige omkostninger	2	(108)	(104)
Resultat af primære aktiviteter		5.568	1.410
Finansielle poster	3	2.476	(609)
Resultat før skat		8.044	801
Skat af årets resultat		-	-
Årets resultat		8.044	801
Resultatdisponering:			
Årets bevilgede støtte (netto)	4	4.852	3.860
Henlagt til senere uddelinger		3.192	(3.059)
		8.044	801

Balance pr. 31. december (DKK mio.)

	Note	2019	2018
Aktiver			
Immaterielle anlægsaktiver		71	79
Materielle anlægsaktiver		31	27
Kapitalandele i dattervirksomheder	5	2.145	2.142
Andre værdipapirer og kapitalandele	6	4	2
Andre tilgodehavender		3	13
Langfristede aktiver i alt		2.254	2.263
Indskud i fælles investeringspulje hos Novo Holdings A/S		16.652	12.222
Andre tilgodehavender		3	4
Likvide beholdninger		43	32
Kortfristede aktiver i alt		16.698	12.258
Aktiver i alt		18.952	14.521
Passiver			
Grundkapital		22	22
Henlagt til senere uddelinger		4.799	1.607
Egenkapital i alt		4.821	1.629
Skyldig støtte	4	14.070	12.827
Gæld til tilknyttede virksomheder		-	34
Leverandører af varer og tjenesteydelser		39	18
Øvrige gældsforpligtelser		22	13
Kortfristede forpligtelser i alt		14.131	12.892
Forpligtelser i alt		14.131	12.892
Passiver i alt		18.952	14.521
Eventualforpligtelser	6		
Transaktioner med nærtstående parter	7		

Egenkapitalopgørelse pr 31. december (DKK mio.)

	Note	Grundkapital	Overført resultat	Henlagt til senere uddelinger	Total
2018					
Egenkapital ved årets begyndelse		22	-	4.666	4.688
Årets totalindkomst		-		801	801
Bevilget støtte (netto)	4	-	-	(3.860)	(3.860)
Egenkapital ved årets slutning		22	-	1.607	1.629
2019					
Egenkapital ved årets begyndelse		22	-	1.607	1.629
Årets totalindkomst		-		8.044	8.044
Bevilget støtte (netto)	4	-	-	(4.852)	(4.852)
Egenkapital ved årets slutning		22	-	4.799	4.821

Pengestrømsopgørelse for perioden 1. januar til 31. december (DKK mio.)

	2019	2018
Årets resultat	8.044	801
Tilbageførsel af poster uden likviditetseffekt:		
Afkast af fælles investeringspulje hos Novo Holdings A/S	(2.472)	608
Afskrivninger	12	5
Pengestrømme før ændring i driftskapital	5.584	1.414
Ændring i andre tilgodehavender	9	(19)
Ændring i mellemværender med tilknyttede virksomheder	(34)	14
Ændring i anden gæld	30	5
Pengestrømme fra driftsaktivitet	5.589	1.414
Indskud i fælles investeringspulje med Novo Holdings A/S	(5.800)	(1.600)
Udtræk fra fælles investeringspulje med Novo Holdings A/S	3.843	2.030
Investeringer i dattervirksomheder	(3)	-
Investeringer i immaterielle aktiver	-	(55)
Investeringer i materielle aktiver	(8)	(27)
Pengestrømme fra investeringsaktivitet	(1.968)	348
Udbetalinger vedr. uddelinger	(3.611)	(1.749)
Returbetalinger vedr. uddelinger	2	4
Pengestrømme fra vedtægtsmæssige forpligtelser	(3.609)	(1.745)
Nettopengestrømme	11	17
Likvide beholdninger ved årets begyndelse	32	15
Likvide beholdninger ved årets slutning	43	32

Note 1 - Lønninger og honorarer (DKK mio.)

	2019	2018
Lønninger (sekretariat og bestyrelse)	133	78
Pensioner - bidragsbaserede ordninger	16	10
Andre udgifter til social sikring	1	1
Honorar til komiteer, bedømmelsesudvalg mv.	10	8
Andre personaleomkostninger	2	1
	162	98
Heraf løn inkluderet som intern bevilling i forbindelse med BII og LIFE	(38)	(12)
Lønninger og honorarer i alt	124	86
Løn, bonus, pension mv. til Administrerende direktør	5	4
Løn, bonus, pension mv. til Vice administrerende direktør	4	1
Honorarer til bestyrelsen	4	4
<i>Hverken direktion eller bestyrelse i Novo Nordisk Fonden deltager i aktiebaserede incitamentsordninger</i>		
	Antal	Antal
Gennemsnitligt antal fuldtidsansatte	131	76

Note 2 - Honorar til revisorer (DKK mio.)

	2019	2018
Lovpligtig revision	0,6	0,2
Skatterådgivning	0,6	0,5
Andre ydelser	1,9	0,9
Honorar til revisorer i alt	3,1	1,6

Note 3 - Finansielle poster (DKK mio.)

	2019	2018
Afkast af fælles investeringspulje hos Novo Holdings A/S	2.472	(608)
Øvrige finansielle poster	4	(1)
Finansielle poster i alt	2.476	(609)

Note 4 - Støtte (DKK mio.)

	2019		2018	
Bevilget i året:				
Education & Outreach		445		268
Innovation		278		94
Social & Humanitarian		222		92
Forskningsbevillinger:				
- Biotech	679		83	
- Biomed	2.214		1.567	
- Nat-tech	197	3.090	188	1.838
Priser		52		19
Steno Diabetes Center		1		845
Cluster centre & Research education		805		733
Diverse		-		2
I alt bevilget støtte i året		4.893		3.891
Reguleringer af bevilget støtte		(41)		(31)
Bevilget støtte i året (netto)		4.852		3.860
Skyldig bevilget støtte ved årets begyndelse		12.827		10.712
Årets udbetalinger		(3.611)		(1.749)
Indbetalinger vedr. ej benyttede midler i året		2		5
Skyldig bevilget støtte ved årets slutning		14.070		12.827

Note 5 - Kapitalandele i dattervirksomheder (DKK mio.)

	2019	2018
Anskaffelsværdi ved årets begyndelse	2.142	2.142
Tilgang i året	3	-
Afgang i året	-	-
Anskaffelsværdi ved årets slutning	2.145	2.142

Novo Holdings A/S er en 100 % ejet dattervirksomhed af Novo Nordisk Fonden, og aktiebeholdningen i Novo Holdings A/S er sammensat af nominelt DKK 115.400.000 A-aktier og DKK 384.600.000 B-aktier. Årets tilgang skyldes investering i BII Holdings A/S.

Note 6 - Eventualforpligtelser

Novo Nordisk Fonden har i 2017 givet Den Sociale Kapitalfond Invest 1 K/S et investeringstilsagn på DKK 25 mio. Det primære formål med tilsagnet er at støtte sociale formål, som er et af fondens vedtægtsbestemte uddelingsformål. I 2019 er der udbetalt DKK 1,6 mio. til Den Sociale Kapitalfond Invest 1 K/S. Der udestår således DKK 21,2 mio. af forpligtelsen.

Note 7 - Transaktioner med nærtstående parter (DKK mio.)

	2019	2018
--	------	------

Som nærtstående parter anses Novo Holdings A/S, Novo Nordisk koncernen, Novozymes koncernen, NNIT koncernen, Xellia koncernen, Sonion koncernen, associerede virksomheder, samt medlemmer af disse enheders samt ondens øverste ledelser. Honorar til Novo Nordisk Fondens øverste ledelse fremgår af koncernregnskabs note 3. Alle aftaler vedrørende aktiver og serviceydelser er forhandlet på markedsbaserede vilkår, og flertallet af aftalerne løber i et år.

I år 2019 og 2018 har Novo Nordisk Fonden haft følgende udgifter med nærtstående parter:**Novo Holdings A/S**

Serviceydelser leveret af Novo Holdings A/S	66	62
Serviceydelser solgt til Novo Holdings A/S	11	4
Modtaget udbytte	5.800	1.600
Investeringsportefølje forvaltet af Novo Holdings A/S	16.652	12.222
Andel af resultatet af investeringsportefølje hos Novo Holdings A/S	2.472	(608)
Huslejeoplygtelse til Novo Holdings A/S	9	8

Novo Nordisk koncernen

Serviceydelser leveret af Novo Nordisk A/S	4	6
Serviceydelser leveret af NNIT A/S	5	6
Serviceydelser leveret af NNE Pharmaplan	0	1

Der har ikke været væsentlige transaktioner med ledelsen i Novo Nordisk Fonden, Novo Holdings A/S, Novo Nordisk koncernen og Novozymes koncernen.

Udover de ovennævnte koncerninterne transaktioner, vedtægtsbestemte uddelinger og normalt ledelsesvederlag har der ikke været transaktioner med bestyrelse, direktion, ledende medarbejdere, tilknyttede virksomheder eller andre nærtstående parter.

Dattervirksomheder

	Hjemsted	Kapitalandel (%)/Stemmeandel
Dattervirksomheder af Novo Nordisk Fonden		
Novo Holdings A/S	Danmark	100/100
BII Holdings	Danmark	100/100
Dattervirksomheder af Novo Holdings A/S		
Novo Nordisk A/S	Danmark	28,1/76,1
Novozymes A/S	Danmark	25,5/72,0
NNIT A/S ¹⁾	Danmark	33,5
ERT HoldCo A/S	Danmark	100
Novo Invest 1 A/S	Danmark	100
Novo Ventures (US) Inc.	USA	100
Novo Ventures 1 A/S	Danmark	100
Sonion HoldCo A/S	Danmark	100
Xellia HoldCo A/S	Danmark	100
Novo DP2 Inc.	USA	100
BiOrigin ApS	Danmark	100
ENV HoldCo A/S	Danmark	100
Novo Holdings Principal Investments (US) Inc.	USA	100
Novo Accelerator, Inc.	USA	100
Associerede virksomheder		
Chr. Hansen Holding A/S	Danmark	22
Veloxis Pharmaceuticals A/S	Danmark	41
Life science virksomheder²⁾		
Acesion Pharma ApS	Danmark	41
Allievex Corporation, USA	USA	54
AMRA Medical AB	Sverige	21
Antag Therapeutics ApS	Danmark	47
Aristea Therapeutics, Inc.	USA	75
Avalyn Pharma, Inc., USA	USA	23
Avilex Pharma ApS	Danmark	50
BioPhero ApS, Denmark	Danmark	21
Biosyntia ApS	Danmark	47

	Hjemsted	Kapitalandel (%)/Stemmeandel
Dattervirksomheder af Novo Holdings A/S - forsat		
Bolt Biotherapeutics, Inc.	USA	21
Convatec Group Plc	Storbritannien	21
Dades A/S	Danmark	44
Draupnir Bio ApS, Denmark	Danmark	27
Envirotainer Topco Ltd.	Storbritannien	25
Epsilon-3 Bio Ltd.	Storbritannien	26
eResearchTechnology, Inc., USA	USA	30
F2G Limited	Storbritannien	38
Glycomine, Inc., USA	USA	40
Heparegenix GmbH, Germany	Tyskland	23
Hoba Therapeutics ApS	Danmark	49
Inthera Bioscience Ltd	Schweiz	28
IO Biotech ApS	Danmark	34
Karus Therapeutics Ltd	Storbritannien	21
MinervaX ApS	Danmark	49
NMD Pharma ApS	Danmark	27
Nuvelution Pharma, Inc.	USA	50
Orexo AB	Sverige	27/28
Outpost Medicine, LLC	USA	26
Reapplix ApS	Danmark	20
Rgenix Inc.	USA	23
Spruce Biosciences, Inc.	USA	55
Stargazer Pharmaceuticals, Inc.	USA	72
Stipe Therapeutics ApS, Denmark	Danmark	22
Symphogen A/S	Danmark	47
SynLab	Storbritannien	23
Tarveda Therapeutics, Inc., USA	USA	26
Unchained Labs, Inc.	USA	33
Vantia Ltd.	Storbritannien	79/45

Ud over de nævnte selskaber har NNIT A/S, Sonion HoldCo A/S og Xellia HoldCo A/S egne datterselskaber.

- 1) Novo Holdings A/S ejer sammen med Novo Nordisk A/S 51% af aktierne i NNIT A/S hvorfor selskabet er klassificeret som dattervirksomhed.
- 2) Novo Holdings A/S' investeringer i life science virksomheder er foretaget med samme formål som øvrige investeringer, hvorfor værdien heraf indgår under "Øvrige investeringer" i balancen.

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Dattervirksomheder af Novo Nordisk A/S		
Dattervirksomheder per region		
Europa		
S.A. Novo Nordisk Pharma NV	Belgien	100
Novo Nordisk Pharma d.o.o.	Bosnien-Hercegovina	100
Novo Nordisk Pharma EAD	Bulgarien	100
Novo Nordisk Pharmatech A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Region Europe A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Region Europe Pharmaceuticals A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Farma OY	Finland	100
Novo Nordisk, France	Frankrig	100
Novo Nordisk Production SAS	Frankrig	100
Novo Nordisk Hellas Epe.	Grækenland	100
Novo Nordisk B.V.	Holland	100
Novo Nordisk Biopharm Limited	Irland	100
Novo Nordisk Limited	Irland	100
Novo Nordisk S.P.A.	Italien	100
Novo Nordisk Hrvatska d.o.o.	Kroatien	100
UAB Novo Nordisk Pharma	Litauen	100
Novo Nordisk Farma dooel	Makedonien	100
Novo Nordisk Scandinavia AS	Norge	100
Novo Nordisk Pharmaceutical Services Sp. z.o.o.	Polen	100
Novo Nordisk Comércio Produtos Farmacêuticos Lda.	Portugal	100
Novo Nordisk Farma S.R.L.	Rumænien	100
Novo Nordisk Health Care AG	Schweiz	100
Novo Nordisk Pharma AG	Schweiz	100
Novo Nordisk Pharma d.o.o. Belgrade (Serbia)	Serbien	100
Novo Nordisk Slovakia s.r.o.	Slovakiet	100
Novo Nordisk d.o.o.	Slovenien	100
Novo Nordisk Pharma S.A.	Spanien	100
Novo Nordisk Holding Limited	Storbritannien	100
Novo Nordisk Limited	Storbritannien	100
Ziyo Limited, United Kingdom	Storbritannien	100
Novo Nordisk Scandinavia AB	Sverige	100
Novo Nordisk s.r.o.	Tjekkiet	100
Novo Nordisk Pharma GmbH	Tyskland	100
Novo Nordisk Hungaria Kft.	Ungarn	100

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Dattervirksomheder af Novo Nordisk A/S - forsat		
Novo Nordisk Pharma GmbH	Østrig	100
Nordamerika		
Novo Nordisk Canada Inc	Canada	100
Novo Nordisk Pharma Inc.	USA	100
Novo Nordisk US Bio Production Inc.	USA	100
Novo Nordisk US Holdings Inc.	USA	100
Novo Nordisk Pharmaceutical Industries Inc	USA	100
Novo Nordisk Inc.	USA	100
Novo Nordisk Research Center Indianapolis, Inc.	USA	100
Novo Nordisk Research Center Seattle, Inc.	USA	100
Japan & Korea		
Novo Nordisk Pharma Ltd.	Japan	100
Novo Nordisk Region Pacific A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Pharma Korea Ltd.	Sydkorea	100
International Operations		
Aldaph SpA	Algeriet	100
Novo Nordisk Pharma	Argentina	100
Novo Nordisk Pharmaceuticals Pty. Ltd.	Australien	100
Novo Nordisk Pharma (Private) Limited	Bangladesh	100
Novo Nordisk Produção Farmacêutica do Brasil Ltda.	Brasilien	100
Novo Nordisk Farmacêutica do Brasil Ltda.	Brasilien	100
Novo Nordisk Farmacêutica Ltda	Chile	100
Novo Nordisk Columbia SAS	Columbia	100
Novo Nordisk Pharma Operations A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Region International Operation A/S	Danmark	100
Novo Nordisk Egypt LLC	Egypten	100
Novo Nordisk Pharmaceuticals (Philippines) Inc	Filippinerne	100
Novo Nordisk Pharma Gulf FZ-LLC	Forenede Arabiske Emirater	100
Novo Nordisk India Private Limited	Indien	100
Novo Nordisk Service Centre (India) Pvt. Ltd.	Indien	100
PT. Novo Nordisk Indonesia	Indonesien	100
Novo Nordisk Pars	Iran	100
Novo Nordisk Ltd	Israel	100
Novo Nordisk Kazakhstan LLP	Kazakhstan	100

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Dattervirksomheder af Novo Nordisk A/S - forsat		
Novo Nordisk Kenya Ltd	Kenya	100
Novo Nordisk Pharma SARL	Libanon	100
Novo Nordisk Pharma (Malaysia) Sdn Bhd	Malaysia	100
Novo Nordisk Pharma Operations (BASEA) Sdn Bhd	Malaysia	100
Novo Nordisk Pharma SAS	Marokko	100
Novo Nordisk Mexico S.A. de C.V.	Mexico	100
Novo Nordisk Pharmaceuticals Ltd.	New Zealand	100
Novo Nordisk Pharma Limited	Nigeria	100
Novo Nordisk Pharma (Private) Limited	Pakistan	100
Novo Nordisk Panama S.A.	Panama	100
Novo Nordisk Peru, S.A.C.	Peru	100
Novo Nordisk Limited Liability Company	Rusland	100
Novo Nordisk Production Support LLC	Rusland	100
Novo Investment Pte Limited	Singapore	100
Novo Nordisk Pharma (Singapore) Pte Ltd	Singapore	100
Novo Nordisk Lanka (PVT) Ltd	Sri Lanka	100
Novo Nordisk (Pty) Limited	Sydafrika	100
Novo Nordisk Pharma (Thailand) Ltd	Thailand	93
Novo Nordisk Tunisie SARL	Tunesien	100
Novo Nordisk Sağlık Ürünleri Tic Ltd Sti	Tyrkiet	100
Novo Nordisk Ukraine, LLC	Ukraine	100
Novo Nordisk Venezuela Casa de Representación C.A.	Venezuela	100
Region Kina		
Novo Nordisk Hong Kong Limited	Hong Kong	100
Novo Nordisk (China) Pharmaceuticals Co., Ltd.	Kina	100
Beijing Novo Nordisk Pharmaceuticals Science & Technology Co., Ltd.	Kina	100
Novo Nordisk Pharma (Taiwan) Ltd	Taiwan	100
Øvrige dattervirksomheder		
NNE A/S	Danmark	100
NNIT A/S	Danmark	18
Dattervirksomheder af NNE A/S		
NNE AB	Sverige	100
NNE inc	USA	100
NNE SAS	Frankrig	100

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Dattervirksomheder af Novo Nordisk A/S - forsat		
NNE AG	Schweiz	100
NNE SA	Belgien	100
NNE Limited	Indien	100
NNE Pharmaplan OOO	Rusland	100
Pharmaplan SPOL s.r.o.	Tjekkoslavakiet	100
Dattervirksomheder af NNIT A/S		
NNIT (Tianjin) Technology Co.Ltd	Kina	100
NNIT Philippines Inc	Filippinerne	100
NNIT Switzerland AG	Schweiz	100
NNIT Germany GMBH	Tyskland	100
NNIT Inc.	USA	100
NNIT Czech Republic s.r.o.	Tjekkoslavakiet	100
NNIT UK Ltd	Storbritannien	100
Scales A/S	Danmark	100
Scales AS	Norge	100
Scales AB	Sverige	100
NNIT IT-Services (Thailand)	Thailand	100
Valiance Partners LLC	USA	100
Valiance Partners Ltd	Irland	100
HGP Holding AG	Schweiz	100
NNIT Poland	Polen	100
HGP Asia Holding	Singapore	100
HGP Asia Pte Limited	Singapore	100
PT. Halfmann Goetsch Partner	Indonesien	100
Dattervirksomheder af Sonion Group		
Sonion HoldCo A/S	Danmark	100
Sonion InvestCo A/S	Danmark	100
Sonion Holding A/S	Danmark	100
Sonion A/S	Danmark	100
Sonion Nederland B.V	Holland	100
Sonion US, Inc.	USA	100
Sonion Polska S.P.zoo	Polen	100

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Dattervirksomheder af Novo Nordisk A/S - forsat		
Sonion Vietnam Ltd. Inc.	Vietnam	100
Sonion Vietnam II Ltd. Inc.	Vietnam	100
Sonion Philippines, Inc.	Filippinerne	100
Xilco (CH) AG	Chile	100
Dattervirksomheder af Xellia Group		
Xellia Group AS	Norge	100
Xellia Pharmaceuticals AS	Norge	100
Xellia Group ApS	Danmark	100
Xellia Pharmaceuticals ApS	Danmark	100
CFT Pharmaceuticals LLC	USA	100
Xellia Pharmaceuticals Ltd.	Ungarn	100
Xellia Pharmaceuticals Inc.	USA	100
Nippon Axellia Co. Ltd.	Japan	100
Xellia Hong Kong Ltd.	Hong Kong	100
Xellia d.o.o.	Koratien	100
Xellia Pharmaceuticals Private Limited	Indien	99,9
Pharmaero ApS	Danmark	50
Xellia Pharmaceuticals USA LLC	USA	100
Crane Pharmaceuticals LLC	USA	100
Xellia (Taizhou) Pharmaceuticals Company Ltd.	USA	51

	Hjemsted	Kapitalandel (%)
Dattervirksomheder af Novozymes A/S		
Novozymes BioAg S.A.	Argentina	100
Novozymes Australia Pty. Ltd.	Australien	100
Novozymes Belgium BVBA	Belgien	100
Novozymes Latin America Ltda.	Brasilien	100
Novozymes BioAg Productos Para Agricultura Ltda.	Brasilien	100
Novozymes BioAg Limited	Canada	100
Novozymes Canada Limited	Canada	100
Novozymes Bioindustrial A/S	Danmark	100
Novozymes Bioindustrial China A/S	Danmark	100
Novozymes Biopharma DK A/S	Danmark	100
Novozymes BioAg A/S	Danmark	100
Novozymes France S.A.S	Frankrig	100
Novozymes Netherlands BVBA	Holland	100
Novozymes Hong Kong Ltd.	Hong Kong	100
Novozymes South Asia Pvt. Ltd.	Indien	100
Novozymes Italia S.r.l.	Italien	100
Novozymes Japan Ltd.	Japan	100
Novozymes (Kenya) Limited	Kenya	100
Novozymes (China) Biotechnology Co. Ltd.	Kina	100
Novozymes (China) Investment Co. Ltd.	Kina	100
Novozymes (Shenyang) Biologicals Co. Ltd.	Kina	100
Suzhou Hongda Enzyme Co. Ltd.	Kina	96
Novozymes Malaysia Sdn. Bhd.	Malaysia	100
Novozymes Mexicana, S.A. de C.V.	Mexico	100
Novozymes Mexico, S.A. de C.V.	Mexico	100
Novozymes RUS LLC	Rusland	100
Novozymes Switzerland AG	Schweiz	100
Novozymes Switzerland Holding AG	Schweiz	100
Novozymes Singapore Pte. Ltd.	Singapore	100
Novozymes Spain S.A.	Spanien	100
Novozymes UK Ltd.	Storbritannien	100
Novozymes Sweden AB	Sverige	100
Novozymes South Africa (Pty) Ltd.	Sydafrika	100
Novozymes Korea Limited	Sydkorea	100
Novozymes (Thailand) Limited	Thailand	100
Novozymes Enzim Dis Ticaret Limited Sirketi	Tyrkiet	100
Novozymes Deutschland GmbH	Tyskland	100
Orfanobalance GmbH	Tyskland	100
Novozymes BioAg, Inc.	USA	100
Novozymes Biologicals, Inc.	USA	100
Novozymes Blair, Inc.	USA	100
Novozymes, Inc.	USA	100
Novozymes North America, Inc.	USA	100
Novozymes US, Inc.	USA	100

Novo Nordisk Fond Koncernens hoved- og nøgletalsoversigt

Hovedtal i DKK mio.	2019	2018	2017	2016	2015
Nettoomsætning	142.175	131.398	131.190	130.265	125.847
Resultat af primær drift	67.229	50.577	60.545	54.015	56.199
Finansielle poster (netto)	(3.835)	(2.040)	(354)	(596)	(5.863)
Resultat før skat	63.394	48.537	60.191	54.419	50.336
Resultat inkl. minoritetsinteresser	52.941	39.111	48.748	42.579	40.932
Moderfonds andel af resultat	22.971	8.152	19.787	12.500	13.514
Egenkapital inkl. minoritetsinteresser	155.663	132.721	125.243	114.850	112.094
Koncernens andel af egenkapitalen	105.135	86.543	80.812	73.093	69.023
Samlede aktiver	254.015	219.086	201.300	184.645	170.415
Investeringer i materielle anlægsaktiver	10.894	11.946	10.559	9.064	6.849
Nøgletal i %					
Overskudsgrad (primær drift)	47,3%	38,5%	46,2%	41,5%	44,7%
Overskudsgrad (årets resultat inkl. min. interesser)	37,2%	29,8%	37,2%	32,4%	32,5%
Egenkapitalandel (inkl. min. interesser)	61,3%	60,6%	62,2%	62,2%	65,8%
Gennemsnitligt antal medarbejdere	60.306	59.295	57.275	57.273	54.949

Koncernregnskab for Novo Nordisk Fonden

Resultat og totalindkomstopgørelse for perioden 1. januar - 31. december

	Note	2019	2018
Resultatopgørelse		DKK mio.	DKK mio.
Nettoomsætning	2	142.175	131.398
Produktionsomkostninger	3,5	30.940	28.090
Bruttoresultat		111.235	103.308
Salgs- og distributionsomkostninger	3,5	33.905	31.352
Forsknings- og udviklingsomkostninger	3,5	16.521	16.985
Administrationsomkostninger	3,4,5	4.278	4.003
Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter	6	11.800	976
Andre driftsomkostninger	3,5	1.102	1.367
Resultat af primær drift		67.229	50.577
Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder		222	(2.165)
Finansielle indtægter	7	267	2.233
Finansielle udgifter	8	4.324	2.108
Resultat før skat		63.394	48.537
Selskabsskat	9	10.453	9.426
Årets resultat		52.941	39.111
Totalindkomstopgørelse			
Årets resultat		52.941	39.111
Anden totalindkomst:			
<i>Poster, der ikke efterfølgende kan reklassificeres til resultatopgørelsen:</i>			
Værdireguleringer af ydelsesbaserede pensionsordninger		(178)	91
<i>Poster, der efterfølgende reklassificeres til resultatopgørelsen:</i>			
Valutakursregulering af investeringer i datter- og associerede virksomheder		261	474
Pengestrømssikring, realisation af tidligere års udskudte (gevinster)/tab		1.678	(2.027)
Pengestrømssikring, årets udskudte gevinster/(tab)		(286)	(1.776)
Øvrige reguleringer		95	(25)
Skat af anden totalindkomst		(228)	769
Anden totalindkomst for året		1.342	(2.494)
Totalindkomst for året		54.283	36.617
Totalindkomst for året fordeles således:			
Minoritetsinteresser	27	31.312	28.465
Moderfond		22.971	8.152
Totalindkomst for året		54.283	36.617

Balance pr. 31. december

	Note	2019 DKK mio.	2018 DKK mio.
Aktiver			
Immaterielle aktiver	10	13.269	12.875
Materielle aktiver	11,12	65.565	55.578
Kapitalandele i associerede virksomheder	13	13.902	13.997
Øvrige finansielle aktiver	14	82.421	63.162
Udskudte skatteaktiver	15	5.405	3.898
Langfristede aktiver i alt		180.562	149.510
Varebeholdninger	16	21.120	19.844
Tilgodehavender fra salg	17	28.992	26.125
Kontraktaktiver		296	332
Tilgodehavende skat		1.090	1.187
Derivater	22	216	248
Andre tilgodehavender og forudbetalinger		4.498	3.954
Likvide beholdninger		17.179	17.886
Aktiver bestemt for salg		62	-
Kortfristede aktiver i alt		73.453	69.576
Aktiver i alt		254.015	219.086

Balance pr. 31. december

	Note	2019 DKK mio.	2018 DKK mio.
Passiver			
Grundkapital		22	22
Overført resultat		100.987	86.800
Henlagt til senere uddelinger		4.799	806
Øvrig totalindkomst		(673)	(1.085)
Egenkapital tilhørende moderfonden		105.135	86.543
Minoritetsinteresser	27	50.528	46.178
Egenkapital i alt		155.663	132.721
Gæld til kreditinstitutter		8.338	4.980
Hensættelse til udskudt skat	15	1.323	1.297
Andre hensatte forpligtelser	18	6.218	4.936
Andre gældsforpligtelser	19	49	275
Langfristede forpligtelser i alt		15.928	11.488
Gæld til kreditinstitutter		5.295	2.882
Leverandører af varer og tjenesteydelser		7.910	8.462
Skyldig selskabsskat		4.726	4.838
Andre gældsforpligtelser	19	18.075	17.109
Derivater	22	800	2.172
Kontraktforpligtelser		74	175
Skyldig støtte		14.070	12.827
Andre hensatte forpligtelser	18	31.474	26.412
Kortfristede forpligtelser i alt		82.424	74.877
Forpligtelser i alt		98.352	86.365
Passiver i alt		254.015	219.086
Noter vedrørende:			
Forpligtelser og eventualposter	23		
Aktiebaserede vederlæggelsesordninger	24		
Finansielle risici	25		
Transaktioner med nærtstående parter	26		
Dattervirksomheder med væsentlige minoritetsinteresser	27		

Egenkapitalopgørelse pr. 31. december

DKK mio.	Øvrige totalindkomst							Minoritets- interesser	Total
	Grund- kapital	Overført resultat	Henlagt til senere uddelinger	Valutakurs- reguleringer	Sikring af penge- strømme	Øvrige regule- ringer	Øvrig total- indkomst I alt		
2019									
Ved årets begyndelse	22	86.800	806	(903)	(423)	241	(1.085)	46.178	132.721
Valutakursregulering af datterselskaber				1			1	2	3
Primoregulering		(801)	801	-	-	-	-	-	-
Ændring i effektiv ejerandel		(53)		(2)	(3)	1	(4)	57	-
Ved årets begyndelse	22	85.946	1.607	(904)	(426)	242	(1.088)	46.237	132.724
Årets resultat		22.606						30.335	52.941
Anden totalindkomst		(50)		(6)	396	25	415	977	1.342
Årets totalindkomst	-	22.556	-	(6)	396	25	415	31.312	54.283
Omkostninger ved aktiebaseret vederlæggelse		113						300	413
Skat vedrørende egenkapitalposter		9						24	33
Køb af egenkapitalinstrumenter		350						(12.414)	(12.064)
Salg af egenkapitalinstrumenter		20						55	75
Udbytter								(14.986)	(14.992)
Bevilget støtte (netto)		(8.044)	3.192						(4.852)
Øvrige reguleringer		37					-	-	43
Ved årets slutning	22	100.987	4.799	(910)	(30)	267	(673)	50.528	155.663
2018									
Ved årets begyndelse	22	76.384	4.666	(935)	685	(10)	(260)	44.431	125.243
Valutakursregulering af datterselskaber		188		36		26	62	(5)	245
Ændring i effektiv ejerandel		(109)		3	(3)	-	-	109	-
Ved årets begyndelse	22	76.463	4.666	(896)	682	16	(198)	44.535	125.488
Årets resultat		9.013						30.098	39.111
Anden totalindkomst		27		(7)	(1.105)	225	(887)	(1.634)	(2.494)
Årets totalindkomst	-	9.040	-	(7)	(1.105)	225	(887)	28.464	36.617
Omkostninger ved aktiebaseret vederlæggelse		186						375	561
Skat vedrørende egenkapitalposter		(33)						(89)	(122)
Køb af egenkapitalinstrumenter		(242)						(12.617)	(12.859)
Salg af egenkapitalinstrumenter		76						126	202
Udbytter		-						(14.626)	(14.626)
Bevilget støtte (netto)		-	(3.860)					-	(3.860)
Øvrige reguleringer		1.310					-	10	1.320
Ved årets slutning	22	86.800	806	(903)	(423)	241	(1.085)	46.178	132.721

Pengestrømsopgørelse

	Note	2019	2018
		DKK mio.	DKK mio.
Årets resultat		52.941	39.111
<i>Tilbageførsel af poster uden likviditetseffekt:</i>			
Selskabsskat	9	10.453	9.426
Af- og nedskrivninger	5	7.591	5.788
Andre tilbageførsler uden likviditetseffekt	20	(4.234)	9.515
Betalt selskabsskat		(11.774)	(10.540)
Renteindbetalinger		137	79
Renteudbetalinger		(395)	(251)
Pengestrømme før ændring i driftskapital		54.719	53.128
(Stigning)/fald i tilgodehavender		(1.353)	(1.312)
(Stigning)/fald i varebeholdninger		(3.602)	(3.777)
Stigning/(fald) i kreditorer og andre gældsforpligtelser		957	660
Valutakursreguleringer		181	7
Pengestrømme fra driftsaktivitet		50.902	48.706
Køb af dattervirksomheder/forretningsenheder		(181)	(162)
Salg af dattervirksomheder/forretningsenheder		72	-
Køb af associerede virksomheder		(165)	(1.646)
Salg af associerede virksomheder		(3)	3.025
Køb af finansielle anlægsaktiver - Life science investments		(5.453)	(3.943)
Salg af finansielle anlægsaktiver - Life science investments		4.985	1.486
Køb af finansielle anlægsaktiver - Øvrige		(27.226)	(20.050)
Salg af finansielle anlægsaktiver - Øvrige		19.275	12.760
Køb af immaterielle aktiver		(2.454)	(2.950)
Salg af immaterielle aktiver		-	33
Køb af materielle aktiver		(10.687)	(11.946)
Salg af materielle aktiver		254	127
Modtaget udbytte		841	1.048
Pengestrømme fra investeringsaktivitet		(20.742)	(22.218)
Låntagning		935	2.820
Afdrag på lån		(1.273)	(1.417)
Novo Gruppens køb af egne aktier		(12.064)	(12.779)
Novo Gruppens salg af egne aktier		75	172
Betalt udbytte til minoritetsinteresser		(14.963)	(14.626)
Betalt støtte i Novo Nordisk Fonden		(3.609)	(1.745)
Pengestrømme fra finansierings- og fondsaktivitet		(30.899)	(27.575)
Nettopengestrømme		(739)	(1.087)
Likvide beholdninger primo		17.877	18.132
Reklassificering af overtræk til finansieringsaktiviteter		-	775
Urealiseret gevinst/(tab) på valuta som indgår i likvide beholdninger		(28)	57
Likvide beholdninger ultimo	21	17.110	17.877

Noter

Note 1 - Anvendt regnskabspraksis

Koncern- og moderfondregnskabet er aflagt i overensstemmelse med de internationale regnskabsstandarder (IFRS) som godkendt af EU, og yderligere danske oplysningskrav i årsregnskabsloven. Koncern- og moderfondsregnskabet er udarbejdet med udgangs-punkt i det historiske kostprisprincip.

Anvendt regnskabspraksis er, bortset fra implementering af nedenstående nye standard IFRS 16 'Leasing', uændret i forhold til årsrapporten 2018.

Alle beløb er angivet i mio. DKK medmindre andet er anført.

Enkelte sammenligningstal er korrigeret i årsrapporten, som følge af ændringer i koncernselskaberne.

Implementering af nye eller ajourførte IFRS'er

Novo Nordisk Fonden har fra 1. januar 2019 implementeret alle nye eller ajourførte IFRS'ere, der er udstedt af IASB og trådt i kraft per 1. januar 2019, hvilket er IFRS 16 'Leasing'.

IFRS 16 'Leasing'

Novo Nordisk Fonden har per 1. januar 2019 anvendt IFRS 16 'Leasing' for første gang og har implementeret standarden ved brug af den modificerede retrospektive metode.

Ved brug af denne metode er den akkumulerede effekt indregnet per 1. januar 2019. Leasingaktiver og leasingforpligtelser er indregnet for de leasingaktiver som tidligere var klassificerede som operationel leasing, dog undtaget leasingaktiver med en løbetid på under 12 måneder eller med lav værdi. Leasingaktiver er indregnet med et beløb tilsvarende leasingforpligtelsen, justeret for forudbetalinger og periodiserede leasingbetalinger som tidligere er indregnet. Leasingforpligtelser er indregnet som den tilbagediskonterede nutidsværdi af tilbageværende leasingbetalinger, ved brug af den interne lånerente per 1. januar 2019. Sammenligningstal er ikke tilpasset.

Påvirkningen fra IFRS 16 per 1. januar 2019 er:

DKK mio	1. januar 2019
Materielle aktiver	5230
Forudbetalinger	-12
Langfristet gæld	-33.772
Kortfristet gæld	-14.365
Anden gæld	-8.280
Nettoaktiver	-

Ved overgang til IFRS 16, har koncernen indregnet DKK 5.230 millioner ekstra som leasingaktiver og DKK 5.458 millioner som leasingforpligtelser.

Ændringen har ikke haft en væsentlig påvirkning af resultatopgørelsen.

I pengestrømsopgørelsen er den principielle tilbagebetaling af leasingforpligtelsen vist under pengestrømme fra finansieringsaktivitet, hvorimod den fulde leasingbetaling under tidligere anvendt regnskabspraksis var vist under pengestrømme fra driftsaktivitet.

Ændringen i anvendt regnskabspraksis har ikke påvirket frie pengestrømme.

Følgende undtagelser fra indregningskriteriet blev anvendt ved overgangen:

- » Der blev anvendt den samme diskonteringsrate til leasingporteføljer med tilsvarende karakteristika
- » Oprindeligt afholdte direkte omkostninger blev udeholdt ved opgørelse af leasingaktivernes anskaffelsessum
- » Senere fremkommet viden blev anvendt med henblik på at fastsætte leasingperioden i de tilfælde kontrakten indeholdt muligheder for at forlænge eller opsige
- » Kortfristede leasingkontrakter med en restløbetid på 12 måneder eller mindre per 1. januar 2019 blev ikke inkluderet

Specifikation af leasingforpligtelser efter overgang til IFRS 16:

DKK mio.	1. januar 2019
Operationel leasingforpligtelse som beskrevet i koncernens regnskab i 2018	5.870
Kortfristet leasingkontrakter	-12
Leasing af aktiver med lav værdi	-42
Serviceforpligtelser udelukket	-89
Andet	178
Leasingforpligtelse ved overgang til IFRS 16, ikke diskonteret	5.777
Tilbagediskonteret nutidsværdi ved brug af den interne lånerente pr. 1. januar 2019	2,95% - 3,74%
Leasingforpligtelse indregnet ved overgang af IFRS 16	5.458

Ved overgang til IFRS 16 har Novo Nordisk Fonden indregnet leasingforpligtelser i relation til leasing som tidligere har været klassificeret som operationel leasing i overensstemmelse med IAS 17. Leasingforpligtelsen er opgjort som den tilbagediskonterede nutidsværdi af fremtidige leasingbetalinger ved brug af gruppens interne lånerente per 1. januar 2019. Det vægtede gennemsnit for den interne lånerente som blev anvendt i selskaberne ved overgangen til IFRS 16 var mellem 2,95% og 3,74%.

Kritisk regnskabspraksis

Novo Nordisk Fondens ledelse vurderer anvendt regnskabspraksis på følgende områder som de vigtigste for koncernen.

Omsætning og indregning af indtægter

Omsætning udgør dagsværdien af varesalg eksklusive merværdiafgift og med fradrag af hensættelse til returvarer, rabatter og dekorter.

Hensættelser og periodiseringer vedrørende kunderabatter indregnes i den periode, hvori den omsætning, som de vedrører, er indregnet. Historiske data er tilgængelige og troværdige, og anvendes til at opgøre reduktionen i omsætningen.

Indtægter indregnes, når de er realiseret eller er realiserbare og indtjent. Indtægter betragtes som indtjent, når koncernen i det væsentlige har udført, hvad koncernen skal for at blive berettiget til indtægterne.

Indtægter fra salg af varer indregnes, når alle følgende specifikke betingelser er opfyldt:

- » Koncernen har til køber overført væsentlige risici og fordele tilknyttet ejendomsretten til varerne;
- » Koncernen bibeholder hverken sit fortsatte ledelsesmæssige engagement, i et omfang der normalt er forbundet med ejendomsret, eller kontrollen over de solgte varer;
- » Indtægtens størrelse kan måles pålideligt;
- » Det er sandsynligt, at de økonomiske fordele forbundet med transaktionen vil tilgå koncernen; og
- » Omkostninger, som er afholdt eller vil blive afholdt i forbindelse med transaktionen, kan måles pålideligt.

Disse betingelser er sædvanligvis opfyldt, når risikoovergangen til køber finder sted.

En pålidelig måling af indtægternes størrelse forudsætter, at der kan foretages troværdige skøn af prisnedslag, rabatter og returvarer.

Licensindtægter indregnes efter periodiseringsprincippet i overensstemmelse med betingelserne i den givne aftale.

Som hovedregel indtægtsføres salg af immaterielle rettigheder på salgstidspunktet. Ved salg af immaterielle rettigheder, hvor kontrakten påfører koncernen fremtidige forpligtelser, periodiseres indtægten over forpligtelsernes løbetid. Ved salg af immaterielle rettigheder, hvor den endelige retserhvervelse er betinget af fremtidige begivenheder, indtægtsføres beløbet ved disse fremtidige begivenheders indtræden.

Indtægter måles til dagsværdien af modtaget eller tilgodehavende vederlag.

Forskning og udvikling

Som følge af en meget lang udviklingsperiode og væsentlige usikkerheder i forbindelse med udvikling af nye produkter, herunder risici vedrørende kliniske forsøg og godkendelse fra myndigheder, vurderes det, at koncernens interne udviklingsomkostninger ikke opfylder kravene til aktivering i IAS 38 'Immaterielle aktiver'. Kriterierne i IAS 38 for teknisk gennemførlighed anses således ikke for at være opfyldt, før der er opnået godkendelse fra myndighedernes side.

For erhvervede igangværende forsknings- og udviklingsprojekter fastlægges sandsynligheden i aktivets kostpris, og sandsynligheds-kriterierne for indregning anses derfor altid for opfyldt. Da kostprisen for erhvervede igangværende forsknings- og udviklingsprojekter ofte kan måles pålideligt, vil sådanne projekter opfylde kriterierne for aktivering. Se endvidere afsnittet 'Immaterielle aktiver' om den regnskabsmæssige behandling af immaterielle aktiver.

Materielle aktiver anvendt til forskning og udvikling aktiveres og afskrives i henhold til koncernens afskrivningspraksis.

Afledte finansielle instrumenter

Koncernen anvender valutaterminskontrakter og –optioner samt rente- og valutaswaps til sikring af forventede transaktioner, aktiver og forpligtelser samt nettoinvesteringer i udenlandske dattervirksomheder i fremmed valuta.

Ved kontraktens indgåelse klassificerer koncernen hvert enkelt afledt finansielt instrument, der opfylder definitionen på et sikringsinstrument, som sikring af en specifik, sikret post, enten: i) et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse (sikring af dagsværdi), ii) en forventet finansiell transaktion eller fast aftale (sikring af pengestrømme), eller iii) sikring af en nettoinvestering i en udenlandsk enhed.

Alle kontrakter måles ved første indregning til dagsværdien og derefter til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer på afledte finansielle instrumenter, som er klassificeret som sikring af forventede transaktioner indregnes i anden totalindkomst, såfremt sikringen er effektiv. De akkumulerede værdireguleringer af disse kontrakter fjernes fra egenkapitalen og indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter eller finansielle omkostninger, når den sikrede transaktion er indregnet i resultatopgørelsen.

Afledte finansielle instrumenter til sikring af tilgodehavender og gæld i fremmed valuta måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter eller finansielle omkostninger, sammen med enhver værdiregulering af det sikrede aktiv eller passiv vedrørende den sikrede risiko.

Afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring af nettoinvesteringer i dattervirksomheder måles til dagsværdi på basis af forskellen mellem swapkursen og balancedagens kurs, og værdireguleringen indregnes i anden totalindkomst.

Selv om den nuværende brug af afledte finansielle instrumenter udgør en effektiv økonomisk sikring i overensstemmelse med koncernens risikostyringspolitik, opfylder ikke alle afledte finansielle instrumenter de detaljerede krav til anvendelse af regnskabsmæssig sikring i IFRS 9.

De afledte finansielle instrumenter, som ikke opfylder kravene i IFRS 9 indregnes første gang til dagsværdi. Indregningen foretages direkte i resultatopgørelsen under finansielle indtægter (eller omkostninger).

Alle dagsværdier er baseret på priser opgjort til markedsværdi med udgangspunkt i data fra aktive markeder eller standardmodeller for prisfastsættelse.

Den akkumulerede nettodagsværdi af afledte finansielle instrumenter indregnes som værdipapirer/øvrige finansielle aktiver, hvis den er positiv, eller andre gældsforpligtelser, hvis den er negativ.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser, herunder juridiske sager, indregnes, når koncernen som følge af tidligere begivenheder har en retlig eller faktisk forpligtelse, som vil medføre et sandsynligt træk på koncernens økonomiske ressourcer, hvis størrelse kan skønnes pålideligt. I denne sammenhæng laver koncernen estimatet baseret på det mest sandsynlige udfald af sagen. I de tilfælde hvor et pålideligt estimat ikke kan laves, bliver sagerne oplyst som eventualforpligtelse.

Øvrig regnskabspraksis

Konsolidering

Koncernregnskabet omfatter Novo Nordisk Fonden (moderfond) og de virksomheder, hvori Novo Nordisk Fonden direkte eller indirekte besidder mere end 50% af stemmeretten eller på anden måde har en bestemmende indflydelse (dattervirksomheder). Novo Nordisk Fonden og dattervirksomhederne benævnes samlet koncernen.

Virksomheder, som ikke er dattervirksomheder, men hvor koncernen ejer mellem 20% og 50% af stemmeretten eller på anden måde udøver en betydelig indflydelse på den driftsmæssige og finansielle ledelse, betragtes som associerede virksomheder.

Koncernregnskabet udarbejdes på grundlag af regnskaber for moderfonden og dattervirksomhederne ved sammenlægning af regnskabsposter med ensartet indhold og med efterfølgende eliminering af interne transaktioner, interne aktiebesiddelser og mellemværender samt urealiserede koncerninterne fortjenester og tab. Koncernregnskabet er baseret på regnskaber udarbejdet i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis for Novo Nordisk Fond koncernen.

Erhvervelse af nye virksomheder behandles regnskabsmæssigt efter overtagelsesmetoden. Kostprisen måles til dagsværdien af de overtagne aktiver og de afholdte og pådragede forpligtelser på overtagelsestidspunktet med tillæg af omkostninger, der er direkte forbundet med overtagelsen. Identificerbare overtagne aktiver og pådragede forpligtelser og eventualforpligtelser i forbindelse med en virksomhedssammenslutning måles ved første indregning til dagsværdien på overtagelsestidspunktet uanset omfanget af en eventuel minoritetsinteresse. Eventuelle positive forskelle mellem kostprisen og dagsværdien af koncernens andel af de overtagne identificerbare nettoaktiver indregnes som goodwill.

Nyanskaffede og afhændede virksomheder indregnes i resultatopgørelsen i den periode, hvor Novo Nordisk Fonden har ejet virksomheden. Sammenligningstal reguleres ikke for afhændede eller nyanskaffede virksomheder.

Omregning af fremmed valuta

Funktional valuta og præsentationsvaluta

Regnskabsposter for hver af koncernens enheder måles ved anvendelse af den valuta, som benyttes i det primære økonomiske miljø, hvori enheden driver virksomhed. Koncernregnskabet præsenteres

i danske kroner (DKK), som er moderfondens funktionelle valuta og præsentationsvaluta.

Omregning af transaktioner og beløb

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til den funktionelle valuta efter transaktionsdagens valutakurser. Valutakursgevinster og -tab ved afviklingen af disse transaktioner samt ved omregning af monetære aktiver og forpligtelser i fremmed valuta til balancedagens valutakurser indregnes i resultatopgørelsen, undtagen når de udskydes over egenkapitalen, idet de opfylder betingelserne for sikring af pengestrømme og nettoinvesteringer.

Kursdifferencer opstået ved omregningen af ikke-monetære poster, såsom aktier til dagsværdi indregnet i resultatopgørelsen, indregnes som en del af dagsværdigevinster eller -tabet.

Omregning af tilknyttede virksomheder

Regnskaber for udenlandske dattervirksomheder omregnes til danske kroner ved anvendelse af balancedagens valutakurser for balanceposter og gennemsnitlige valutakurser for resultat-opgørelsens poster.

Alle kursreguleringer er indregnet i resultatopgørelsen bortset fra kursdifferencer, der opstår ved:

- » omregning af dattervirksomhedernes nettoaktiver ved regnskabsårets begyndelse til balancedagens valutakurser,
- » at dattervirksomhedernes resultatopgørelse omregnes til gennemsnitlige valutakurser, hvorimod deres balancer omregnes til balancedagens valutakurser,
- » omregning af langfristede koncernmellemværender, der betragtes som et tillæg til nettoaktiverne i dattervirksomhederne,
- » omregning af kapitalandele i associerede virksomheder.

Ovenstående kursdifferencer indregnes som øvrig totalindkomst under egenkapitalen.

Indtægter af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter

Indtægter af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter består af licensindtægter, afkast på life science investeringer og finansielle investeringer samt andre driftsindtægter af sekundær karakter i forhold til koncernens hovedaktiviteter.

Immaterielle aktiver

Goodwill

Goodwill består af et positivt forskelsbeløb mellem kostpris og dagsværdien af identificerbare nettoaktiver i det erhvervede selskab. Goodwill vedrørende datterselskaber er indregnet under Immaterielle anlægsaktiver. Goodwill ved erhvervelse af associerede virksomheder indregnes i kapitalandele i associerede virksomheder.

Goodwill testes årligt for værdiforringelse og indregnes til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede tab ved værdiforringelse. Gevinster og tab ved afhændelse af en enhed inkluderer den regnskabsmæssige værdi af goodwill vedrørende den afhændede enhed. Goodwill allokere til pengestrømsfrembringende enheder med henblik på test for værdiforringelse.

Patenter, licenser og andre immaterielle aktiver

Patenter, licenser og andre immaterielle aktiver indregnes til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og eventuelle tab ved værdiforringelse. Afskrivninger foretages lineært over aktivets forventede brugstid (3-20 år).

Interne udviklingsomkostninger og hermed forbundet software i forbindelse med større it-projekter til internt brug aktiveres under andre immaterielle anlægsaktiver.

Materielle aktiver

Materielle aktiver måles til historisk kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen for egenfremstillede aktiver inkluderer omkostninger, der kan henføres direkte til fremstillingen af aktiverne.

Grunde afskrives ikke. Afskrivninger foretages lineært over følgende forventede brugstider:

- » Bygninger, 12-50 år.
- » Produktionsanlæg og maskiner, 5-25 år.
- » Andre anlæg, driftsmateriel og inventar, 3-18 år.

Aktivernes restværdi og brugstid vurderes og reguleres om nødvendigt ved hver balancedag. Et aktivs regnskabsmæssige værdi nedskrives straks til genindvindingsværdien, hvis aktivets regnskabsmæssige værdi overstiger den anslåede genindvindingsværdi.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse eller bortskaffelse af aktiver indregnes i resultatopgørelsen under samme funktioner som de tilhørende afskrivninger.

Leasing

Novo Nordisk Fonden anvender primært leasing til kontorbygninger, varehuse og køretøjer. For kontrakter som indeholder leasing, indregner koncernen et leasingaktiv og en leasingforpligtelse. Leasingaktivet opgøres oprindeligt til kostværdi, der beregnes som den samlede leasingforpligtelse. Leasingaktivet afskrives lineært over leasingperioden, og bliver periodevist justeret for ændringer i leasingforpligtelsen og nedskrives såfremt der er værditab.

Leasingperioden er fastsat af koncernen baseret på den uopsigelige leasingperiode, og i sammenhæng med forlængelses- og ophørsoptioner, hvis disse har overvejende sandsynlighed for at blive anvendt.

Når vilkår fastsættes, overvejer ledelsen eventuelle økonomiske incitamenter til at anvende en option til at forlænge/ophøre leasingaftalen, herunder ophørsstraffe, potentielle flytteomkostninger og om væsentlige forbedringer er tilført leasing aktivet, sammenholdt med den forventede restlevetid.

For kontrakter der løbende forlænges (evergreen leases), estimerer koncernen leasingperioden til at være ophørsperioden hvis leasingperioden ikke på anden vis kan estimeres.

Leasingforpligtelsen er oprindeligt opgjort til nutidsværdien af de

tilbagediskonterede, udestående leasingforpligtelser på indregningsdatoen, ved brug af den interne lånerente. Leasingbetalinger udgøres af følgende betalinger:

- » faste betalinger fra optagelsesdatoen
- » visse variable betalinger
- » omkostninger til garantier og købsoptioner
- » ophørsstraffe

Leasingforpligtelsen er opgjort efter den effektive rentes metode.

Leasingforpligtelsen justeres når der er en ændring i fremtidige leasingbetalinger, typisk som følge af ændringer i indeks eller rente (f.eks. inflation) på leasing af bygninger, eller hvis der er en ny sandsynlighed for at en forlængelses- eller ophørsoption vil blive anvendt. En tilsvarende justering vil blive foretaget på leasingaktivet, eller i resultatopgørelsen når leasingaktivet er fuld afskrevet.

Leasingaktiver medtages under bygninger, produktionsanlæg og maskiner og leasingforpligtelsen under forpligtelser.

Nye leasingkontrakter med en restløbetid på 12 måneder eller mindre per 1. januar 2019 og leasingkontrakter med lav værdi er ikke inkluderet i balancen. Disse er i stedet medtaget i resultatopgørelsen efter den lineære metode over leasingperioden eller tilsvarende systematik. Leasingkontrakter med lav værdi inkluderer computere, telefoner og mindre kontorudstyr.

Variable leasingydelse kan baseres på et indeks, en rente eller andre elementer. Variable leasingydelse der baseres på et indeks eller en rente er medtaget til den oprindelige leasingforpligtelse ved brug af indeks/rente per optagelsesdatoen. Variable leasingydelse som ikke er baseret på et indeks eller en rente medtages i resultatopgørelsen som en omkostning.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes efter den indre værdis metode, dvs. til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i disse virksomheder opgjort ved anvendelse af koncernens regnskabspraksis.

Goodwill vedrørende associerede virksomheder er indregnet i kapitalandele i associerede virksomheder.

Nedskrivninger

Materielle, finansielle og immaterielle aktiver, inkl. goodwill, testes for tab ved værdiforringelse, når der er indikation på at den regnskabsmæssige værdi muligvis ikke kan genindvindes. Goodwill testes endvidere årligt for værdiforringelse. Et tab ved værdiforringelse indregnes med det beløb, hvormed aktivets regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien, dvs. den højeste værdi af aktivets nettosalgpris eller nytteværdi.

Med henblik på vurdering af værdiforringelse grupperes aktiverne i den mindste gruppe af aktiver, der frembringer selvstændige identificerbare pengestrømme (pengestrømsfrembringende enheder).

Øvrige finansielle investeringer

Koncernen opdeler øvrige finansielle investeringer i to grupper: life science investeringer og øvrige værdi-papirer.

Life science investeringer

Life science investeringer består af finansielle aktiver inden for health care. Finansielle aktiver, som falder ind under denne kategori, indregnes i overensstemmelse med IFRS 9 til dagsværdi over resultatopgørelsen. De indregnes første gang til dagsværdi og værdireguleres efterfølgende over resultatopgørelsen til dagsværdi. Køb og salg af life science investeringer indregnes på handelstidspunktet.

Realiserede og urealiserede gevinster og tab på dagsværdireguleringer er indregnet i resultatopgørelsen i det regnskabsår, hvor de opstår. Realiserede gevinster og tab ved salg af finansielle aktiver beregnes på grundlag af den oprindelige købspris.

Udbytter fra finansielle aktiver til dagsværdi indregnes i totalindkomstopgørelsen under Resultat af investeringsaktivitet og andre driftsindtægter, på tidspunktet, der er opnået ret til udbyttet.

Værdipapirer

Værdipapirer består af finansielle aktiver, der ikke opfylder den ovenstående definition af Life science investeringer. Finansielle aktiver, som falder ind under denne kategori, indregnes i overensstemmelse med IFRS 9 til dagsværdi over resultatopgørelsen. De indregnes første gang til dagsværdi og værdireguleres efterfølgende over resultatopgørelsen til dagsværdi. Køb og salg af værdipapirer indregnes på handelstidspunktet.

Realiserede og urealiserede gevinster og tab på dagsværdireguleringer er indregnet i opgørelsen over totalindkomst i det regnskabsår, hvor de opstår. Realiserede gevinster og tab ved salg af finansielle aktiver beregnes på grundlag af den oprindelige købspris.

Indregning og måling af værdipapirer

Værdipapirer fragår, når retten til at modtage pengestrømme fra investeringen er udløbet eller er blevet overdraget, og koncernen har overdraget alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten.

For noterede værdipapirer, der handles i et aktivt marked, baseres dagsværdien på markedskurser på balancedagen. For værdipapirer, der ikke handles i et aktivt marked, fastsættes dagsværdien enten ud fra stillede priser fra uafhængige børsmæglere eller anerkendte værdiansættelsesteknikker. Disse værdiansættelsesteknikker omfatter nylige, sammenlignelige transaktioner og kapitaludvidelser på markedsvilkår, relevante handelsmultipler baseret på sammenlignelige selskaber samt tilbagediskonterede pengestrømme. Såfremt dagsværdien ikke kan fastsættes ud fra føromtaltede metoder, estimeres værdien ud fra aktivets specifikke forhold.

Varebeholdninger

Råvarer og hjælpematerialer måles til kostpris opgjort efter FIFO-princippet.

Varer under fremstilling og fremstillede færdigvarer måles til kostpris opgjort efter FIFO-princippet. Kostprisen omfatter direkte produktionsomkostninger som råvarer og hjælpematerialer med tillæg af energi og direkte løn i produktionen samt indirekte produktionsomkostninger som personaleomkostninger, afskrivninger, vedligeholdelse m.m. De indirekte produktionsomkostninger måles på baggrund af en standardomkostningsmetode, der gennemgås regelmæssigt for at sikre relevante forudsætninger vedrørende kapacitetsudnyttelse, gennemløbstid m.m.

For varebeholdninger, hvor den forventede salgspris med fradrag af eventuelle færdiggørelsesomkostninger og omkostninger til at effektivere salget (netto realisationsværdien) er lavere end den regnskabsmæssige værdi, foretages nedskrivning med den værdi, hvormed den regnskabsmæssige værdi overstiger netto realisationsværdien.

Tilgodehavender

Tilgodehavender fra salg og andre tilgodehavender indregnes til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer. Nedskrivninger er baseret på en individuel vurdering af hvert enkelt tilgodehavende, som også omfatter en vurdering af betalingsrisici forbundet med de enkelte lande.

Tilgodehavender indregnes til amortiseret kostpris i henhold til den effektive rentemetode.

Skat

Selskabsskat i resultatopgørelsen omfatter årets aktuelle skat samt ændring i hensættelse til udskudt skat.

Udskudt skat hensættes baseret på den balanceorienterede gælds metode og omfatter alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier i de enkelte koncernselskabers balancer samt fremførbare skattemæssige underskud, der kan realiseres. Udskudt skat måles og vurderes endvidere til dækning af den genbeskatning af underskud i sambeskattede udenlandske dattervirksomheder, der vurderes at blive aktive ved afhændelse af aktierne eller på grund af udløsning af genbeskatning.

Skatteværdien af fremførbare skattemæssige underskud indgår i opgørelsen af den udskudte skat, såfremt det er sandsynligt, at underskuddene udnyttes. Udskudt skat måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når de midlertidige forskelle udlignes. Ændringer i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatserne indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Skyldig skat/tilgodehavende skat omfatter betalbar skat beregnet med udgangspunkt i årets forventede skattepligtige indkomst samt eventuel regulering af tidligere års betalbare skat.

Koncernen er omfattet af de danske skattemæssige regler om tvungen sambeskatning, hvorfor dattervirksomhederne sambeskattes. Skatten for de enkelte selskaber er fuldt ud fordelt på basis af den forventede skattepligtige indkomst. De sambeskattede virksomheder indgår i acontoskatteordningen.

Personaleydelser

Lønninger, bidrag til social sikring, betalt fravær og sygefravær, bonusser og ikke-monetære ydelser indregnes i det regnskabsår, hvor koncernens ansatte har udført den tilknyttede arbejdsydelse. Omkostninger vedrørende koncernens langfristede personaleydelser periodiseres, så de følger arbejds-ydelserne udført af de pågældende ansatte.

Pensioner

Koncernen har indgået en række ydelsesbaserede og bidragsbaserede pensionsordninger over hele verden.

Omkostningerne for regnskabsåret vedrørende ydelsesbaserede ordninger fastsættes på basis af den fremskrevne akkumulerede enhedsmetode (projected unit credit-metoden). Omkostningerne afspejler ydelser udført af de ansatte indtil værdiansættelsesdagen og baseres på aktuarmæssige forudsætninger, primært vedrørende de diskonteringsstater, der anvendes til at fastsætte nutidsværdien af ydelserne, de forventede fremtidige lønvækstrater samt den forventede langsigtede afkastningsgrad af pensions-ordningsaktiverne. Diskonteringsstaterne baseres på markedsrenterne af erhvervsobligationer med høj kreditværdighed i de pågældende lande.

Aktuarmæssige gevinster og tab, der skyldes justeringer som følge af erfaringer og ændringer i de aktuarmæssige forudsætninger, indregnes i Anden totalindkomst i den periode, de opstår. Ændringer til pensionsomkostninger vedrørende tidligere regnskabsår indregnes straks i Resultatopgørelsen.

Pensionsaktiver og -forpligtelser i forskellige ydelsesbaserede ordninger modregnes ikke, medmindre koncernen har en juridisk ret til at anvende overskuddet i en pensionsordning til indfrielse af forpligtelser i en anden pensionsordning. Pensionsaktiver kan kun indregnes i det omfang, koncernen er i stand til at opnå fremtidige økonomiske fordele i form af refusion fra pensionsordningen eller reduktion af fremtidige ydelser. Koncernens bidrag til bidragsbaserede pensionsordninger omkostningsføres i resultatopgørelsen for det regnskabsår, som de vedrører.

Aktiebaseret vederlæggelse

Koncernen har etableret både kontant- og egenkapitalafregnede aktiebaserede vederlæggelsesordninger. Dagsværdien af de ydelser, medarbejderne leverer til gengæld for tildeling af optioner eller aktier, indregnes som en omkostning og fordeles over optjeningsperioden. Det samlede beløb, der omkostningsføres over optjeningsperioden, fastsættes på baggrund af dagsværdien af de tildelte optioner eller aktier, eksklusiv virkningen af eventuelle ikke-markedsbestemte betingelser for retserhvervelse. Dagsværdien fastsættes på tildelingstidspunktet. Ikke-markedsbestemte betingelser for retserhvervelse indgår i antagelserne om det antal optioner, der forventes at kunne udnyttes. Koncernen revurderer ved hver balancedag sine skøn over antallet af optioner, der forventes at kunne udnyttes. Koncernen indregner eventuelle virkninger af revurderingen af oprindelige estimater i resultatopgørelsen med en tilsvarende regulering i egenkapitalen over den resterende optjeningsperiode. Reguleringer, der vedrører tidligere år, indregnes i resultatopgørelsen i reguleringsåret.

Værdien af egenkapitalafregnede ordninger modposteres på egenkapitalen. Værdien af kontantafregnede ordninger, som modposteres under andre kortfristede gældsforpligtelser, reguleres ved hver

periodeafslutning til dagsværdi, og efterfølgende værdiregulering af dagsværdi indregnes under finansielle poster i resultatopgørelsen.

Forpligtelser

Forpligtelser måles generelt til amortiseret kostpris medmindre andet specifikt fremgår andetsteds.

Pengestrømsopgørelsen

Pengestrømsopgørelsen for koncernen er opstillet efter den indirekte metode med udgangspunkt i årets resultat. Koncernens pengestrømsopgørelse viser pengestrømme fra drifts-, investerings- og finansierings-aktivitet, årets forskydning i likvide beholdninger samt koncernens likvide beholdninger ved årets begyndelse og slutning.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn og -vurderinger for koncernen

Ved udarbejdelsen af koncern- og moderfondregnskabet i overensstemmelse med almindeligt gældende regnskabsprincipper er det nødvendigt, at ledelsen foretager skøn og opstiller forudsætninger, der påvirker de rapporterede aktiver og forpligtelser samt oplysninger om eventualaktiver og -forpligtelser på balancedagen og de rapporterede indtægter og omkostninger for regnskabsperioden(erne).

Ledelsen baserer sine skøn på historisk erfaring samt en række andre forudsætninger, der menes at være rimelige under de givne omstændigheder. Resultatet heraf danner grundlag for at vurdere de rapporterede regnskabsmæssige værdier af aktiver og forpligtelser samt de rapporterede indtægter og omkostninger, som ikke umiddelbart fremgår fra andet materiale. De faktiske resultater kan afvige fra disse skøn. Skønnene i koncernen er foretaget af ledelserne i henholdsvis Novo Nordisk, Novozymes og Novo Holdings A/S og efterfølgende vurderet af fondens ledelse. Fonden anser følgende skøn og dertil hørende vurderinger for væsentlige for udarbejdelsen af koncernregnskabet.

Periodisering og hensættelser til kunderabatter

Periodisering og hensættelser vedrørende kunderabatter indregnes i samme periode som det hermed forbundne salg. Periodisering og hensættelser vedrørende kunderabatter indregnes som en reduktion i omsætningen og indgår i andre hensatte forpligtelser og andre gældsforpligtelser.

Periodiseringerne og hensættelserne er baseret på historiske rabatbetalinger. De beregnes på grundlag af en procent af omsætningen for hvert produkt som defineret i kontrakterne med forskellige kundegrupper.

Faktorer, der komplicerer rabatberegningerne er:

- » identifikation af, hvilke produkter, der er solgt med rabat,
- » hvilke prisbetingelser, der gælder for kunder eller offentlige myndigheder, samt
- » den anslåede periodemæssige forskydning, der er mellem salg og afregning af rabatterne.

De væsentligste salgsrabatter mv. vedrører salg dækket af de amerikanske sygesikringsordninger Medicaid og Medicare. Hensættelser til Medicaid- og Medicare rabatter er beregnet på basis af en kombination

af historiske erfaringer, produkt og befolkningsvækst, prisstigninger, indvirkning af kontraktstrategier og specifikke betingelser i de enkelte kontrakter. Beregningerne vedrørende Medicaid involverer fortolkning af relevant lovgivning, som er genstand for udfordringer eller ændringer via fortolkningsbidrag fra offentlige myndigheder. Selv om periodiseringer for Medicaid- og Medicare-rabatterne indregnes i samme periode som det hermed forbundne salg, vil disse rabatter typisk blive faktureret til koncernen op til seks måneder senere. På grund af den periodemæssige forskydning, kan der i en given periodes rabatregulering til omsætningen forekomme justeringer, som vedrører rabatperiodiseringer fra tidligere perioder.

Kunderrabatter gives til en række sygesikringsordninger. Disse rabatter sikrer, at kunden modtager en rabat efter opnåelse af specifikke ydelsesparametre relateret til produktkøb, formular status og prædefinerede markedsandel- og milepælsbetalinger i forhold til konkurrenter. Eftersom rabataftaler er kontraktligt indgået, bliver rabatter estimeret med udgangspunkt i de specifikke betingelser i de enkelte kontrakter, historiske erfaringer, forventet distributionsmix, produktvækstrater og markedsandel. Koncernen vurderer salgsudviklingen af produkter omfattet af sygesikringsordninger og andre kontraktlige rabatter og justerer hensættelsen løbende for at reflektere de faktiske erfaringer.

Distributørrefusioner relaterer sig til kontraktlige aftaler, som koncernen har med indirekte kunder, fortrinsvis i Nordamerika, om at sælge produkter til priser, som er lavere end listepriiserne faktureret til distributørerne. En distributørrefusion udgør differencen mellem fakturaprisen til distributøren og den indirekte kundes kontraktpris. Hensættelsen til refusionerne er beregnet med udgangspunkt i en kombination af faktorer såsom historiske erfaringer, nuværende lagerbeholdninger hos distributøren, kontraktbetingelser og værdien af krav, som er modtaget, men endnu ikke færdigbehandlede. Distributørrefusioner er typisk afregnet en til tre måneder efter indgåelsen af forpligtelsen.

Koncernen anser de foretagne periodiseringer og hensættelser vedrørende rabatter for rimelige og hensigtsmæssige ud fra aktuelle oplysninger og forhold. De faktiske beløb kan imidlertid afvige fra de beløb, der er anslået af ledelsen.

På det amerikanske marked findes den mest komplekse sammensætning af rabatter mv. En opgørelse af Novo Nordisks bruttoomsætning til nettoomsætning er som følger (beløb i DKK mio.):

	2019	2018
Bruttoomsætning	270.297	230.653
US managed Care & Medicare	-84.202	-65.207
US wholesaler charge-backs	-33.772	-29.469
US Medicaid rebates	-14.365	-11.950
Other US discounts & sales returns	-8.280	-6.606
Non-US rebates, discounts & sales returns	-7.791	-5.638
Total brutto til netto-regulering	-148.410	-118.870
Nettoomsætning	121.887	111.783

Indregning af associerede virksomheder

På købstidspunktet skal der foretages en købesumallokering på identificerbare aktiver og opgøres en eventuel goodwill. Opgørelsen af denne købesumallokering indebærer et stort element af skøn. Grundlaget for dette skøn vil basere sig på de tilgængelige informationer på købstidspunktet. Såfremt værdien af de overtagne aktiver ikke kan opgøres pålideligt, vil den tilbageværende forskel mellem andelen af den regnskabsmæssige indre værdi og købesummen henføres til goodwill.

Goodwill testes for tab ved værdiforringelse, når der er indikation på at den regnskabsmæssige værdi muligvis ikke kan genindvindes. Goodwill testes endvidere årligt for værdiforringelse. Et tab ved værdiforringelse indregnes med det beløb, hvormed aktivets regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien, dvs. den højeste værdi af aktivets nettosalgpris eller nytteværdi.

Materielle aktiver

Materielle aktiver indregnes til kostpris fratrukket afskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Omkostninger til opførelse af egenproducerede aktiver indeholder både direkte og indirekte omkostninger. Afskrivning påbegyndes, når aktivet er klar til brug og foretages lineært over aktivets forventet levetid. Såfremt aktivets bogførte værdi overstiger aktivets værdi foretages nedskrivning.

Aktiver uden alternativ brugs mulighed udviklet som led i et forsknings- og udviklingsprojekt udgiftsføres. Men anlæg og udstyr med en alternativ anvendelse eller, som anvendes til generel forskning og udvikling aktiveres og afskrives over den forventede brugstid som forsknings- og udviklingsomkostninger.

Indirekte produktionsomkostninger

Varer under fremstilling og færdigvarer indregnes til kostpris opgjort efter FIFO-princippet. I kostprisen indgår direkte produktionsomkostninger som råvarer og hjælpematerialer med tillæg af energi og direkte løn i produktionen samt indirekte produktionsomkostninger som personaleomkostninger, afskrivninger, vedligeholdelse m.m.

Indirekte produktionsomkostninger er opgjort ved en standardomkostningsmetode, der gennemgås regelmæssigt for at sikre relevante forudsætninger vedrørende kapacitetsudnyttelse, gennemløbstid og andre relevante faktorer. Ændringer i beregningsmetoden for indirekte produktionsomkostninger inkl. kapacitets-udnyttelsesniveau, gennemløbstid etc. vil kunne påvirke bruttomarginen og den samlede værdiansættelse af varebeholdningerne.

Nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer

Varedebitorer indregnes til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af potentielle tab på dubiøse debitorer.

Koncernen foretager nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer for anslåede tab på grund af kundernes efterfølgende manglende betalingsevne. Såfremt kundernes økonomiske forhold bliver forværret med forringelse af deres betalingsevne til følge, kan yderligere nedskrivninger blive nødvendige i fremtidige regnskabsperioder. Koncernen analyserer specifikt varedebitorer herunder historiske dubiøse debitorer, kundekonzentrationer, kundernes kreditværdighed, aktuelle økonomiske konjunkturer samt ændringer i kundernes betalingsbetingelser i forbindelse med vurderingen af,

om nedskrivningerne til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer er tilstrækkelige.

Udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser

Ledelsens vurdering kræves ved fastlæggelsen af koncernens hensættelser til skat, udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser, samt omfanget for indregning af udskudte skatteaktiver. Koncernen indregner udskudte skatteaktiver, såfremt det er sandsynligt, at der vil være tilstrækkelig skattepligtig indkomst til stede i fremtiden til udnyttelse af de midlertidige forskelle og ikke-anvendte skattemæssige underskud. Ledelsen har taget den fremtidige skattemæssige indkomst i betragtning ved vurderingen af, om udskudte skatteaktiver vil kunne indregnes.

Hensættelser og eventualposter

Som led i almindelig forretningspraksis udsteder dele af koncernen kreditnotaer vedrørende produkter, der er udløbet. Der foretages derfor hensættelser vedrørende fremtidige returneringer på baggrund af historiske statistikker over returneringer af produkter. Mønstrer i fremtidige returneringer kan afvige fra tidligere praksis.

Ledelsen vurderer forpligtelser og eventualposter, samt sandsynlige udfald af verserende og fremtidige retssager, der afhænger af fremtidige begivenheder, som af natur derfor er usikre. Ved afgørelsen af det sandsynlige udfald af retssager og skatteforhold etc., inddrager ledelsen vurderinger fra eksterne juridiske rådgivere samt kendte udfald fra retspraksis. En detaljeret redegørelse for de væsentligste retstvister, som koncernen er involveret i, findes i note 23.

Life science investeringer

Investering i bioteknologiske virksomheder er forbundet med betydelige risici, idet der er tale om langsigtede investeringer i udvikling af nye lægemidler og teknologier. Koncernen har for at begrænse risikoen spredt sine investeringer geografisk, på forskellige teknologier og på forskellige stadier i udviklingsforløbet i overensstemmelse med koncernens investeringspolitik. Life science investeringer værdiansættes til dagsværdi, alternativt fastsættes dagsværdien ud fra relevante værdiansættelsesmetoder, baseret på sammenlignelige transaktioner på markedsvilkår, kapitaludvidelser og lignende. Såfremt dagsværdien på aktivet ikke kan fastsættes ud fra før omtalte metoder estimeres værdien ud fra aktivets specifikke forhold. Der er forbundet usikkerheder med opgørelsen af dagsværdierne på life science investeringerne.

Ledelsen vurderer værdiansættelsen af investeringerne. Der foretages dagsværdiregulering, såfremt der foreligger aktuelle købskurser for noterede værdipapirer, og dagsværdiregulering på unoterede aktier baseret på bl.a. manglende opfyldelse af forsknings og forretningsplaner, efterfølgende finansieringsrunder i selskaberne og nylige transaktioner på sammenlignelige selskaber.

Afledte finansielle instrumenter

Som led i almindelig forretningspraksis reducerer dele af koncernen deres risici ifm. koncernens valutaeksponering. Koncernen anvender en række finansielle instrumenter til at sikre valutarisici, og i overensstemmelse med koncernens finanspolitik sikres udelukkende kommercielle risici ifm. forventede transaktioner (pengestrømme), aktiver og passiver (sikring af nettoinvesteringer) og dermed ikke spekulative formål.

De finansielle instrumenter opgøres til dagsværdi på balancetidspunktet på baggrund af markedsprisen på aktive markeder. Såfremt instrumentet handles på et ikke aktivt marked, benyttes seneste transaktionspris korrigeret for markedssændringer efter denne handel. Såfremt der ingen handel forefindes beregnes værdien på baggrund af generelle accepterede beregningsteknikker.

Definition af hoved- og nøgletal

Overskudsgrad (primær drift) = Resultat af primær drift / nettoomsætning

Overskudsgrad (årets resultat inkl. min. interesser) = Resultat inkl. minoritetsinteresser/nettoomsætning

Egenkapitalandel (inkl. min. interesser) = Egenkapital inkl. minoritetsinteresser / samlede aktiver

Supplerende anvendt regnskabspraksis for moderfonden

Kapitalandele i dattervirksomheder

Kapitalandele i dattervirksomheder optages i fondens regnskab til kostpris. I fondens resultatopgørelse medtages udbytte modtaget fra datterselskaber. Gevinst eller tab ved salg af kapitalandele i dattervirksomheder indregnes i resultatopgørelsen.

Uddelinger

Uddelinger fragår egenkapitalen på forpligtelsestidspunktet, der er det tidspunkt, hvor fonden har forpligtet sig over for bevillingsmodtager. Fra det tidspunkt og indtil udbetalings-tidspunktet medregnes skyldige uddelinger som en gældsforpligtelse.

De uddelinger, der forventes uddelt i fremtiden medtages under egenkapitalen som hensættelse til senere uddelinger.

Note 2 - Nettoomsætning fordelt på segmenter

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Nettoomsætning fordelt på underkoncerner:		
Novo Nordisk koncernen	121.887	111.782
Novozymes koncernen	14.271	14.354
NNIT koncernen	2.069	1.852
Sonion koncernen	1.521	1.416
Xellia koncernen	2.427	1.994
Nettoomsætning i alt	142.175	131.398
Nettoomsætning fordelt på geografiske segmenter:		
Region Nordamerika (USA & Canada)	67.142	63.225
Region Europa (EU & EFTA)	31.326	28.820
Region AAMEO (Afrika, Asien, Mellemøsten og Oceanien)	14.765	14.830
Region Kina (Kina, Hong Kong og Taiwan)	16.092	12.898
Region Japan og Korea	6.469	6.156
Region Latinamerika	6.381	5.469
Nettoomsætning i alt	142.175	131.398

Note 3 - Personalemkostninger

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Lønninger	31.501	31.606
Omkostninger til aktiebaseret vederlæggelse	446	493
Pensioner - bidragsbaserede ordninger	2.424	2.170
Pensioner - ydelsesbaserede ordninger	170	77
Andre udgifter til social sikring	2.359	2.077
Andre personaleomkostninger	2.589	2.256
Personaleomkostninger i alt	39.489	38.679
Indeholdt i balancen som:		
Aktiveret løn i forbindelse med opførelse af bygninger og produktionsanlæg	(1.762)	(1.713)
Forskydning i lønandel indeholdt i varebeholdninger	(131)	(140)
Personaleomkostninger indeholdt i resultatopgørelsen	37.596	36.826
Indeholdt i resultatopgørelsen under følgende funktioner:		
Produktionsomkostninger	11.812	11.778
Salgs- og distributionsomkostninger	14.566	13.188
Forsknings- og udviklingsomkostninger	7.246	7.482
Administrationsomkostninger	3.722	3.528
Licensindtægter og andre driftsindtægter (netto)	250	850
Personaleomkostninger i alt indeholdt i resultatopgørelsen	37.596	36.826
Løn til Administrerende direktør	5	4
Løn til Vice administrerende direktør	4	1

Nedenstående oversigt viser bestyrelsens aflønning i Novo Nordisk Fonden og resten af koncernen i 2019.

Beløb i DKK tusinde	Novo Nordisk Fonden		Øvrige koncernselskaber		Total
	Bestyrelse	Komiteer og udvalg	Bestyrelse	Komiteer, udvalg og øvrige opgaver	
Lars Rebien Sørensen	900	150	1.725	75	2.850
Marianne Philip	600				600
Steen Riisgaard	300		1.150	1.015	2.465
Lars Henrik Munch	300	75			375
Anne Marie Kverneland	300		700	250	1.250
Lars Bo Køppler	300		500		800
Lars Fugger	300	595		310	1.205
Liselotte Højgaard	300	145			445
Mads Grøn	300				300
	3.600	965	4.075	1.400	10.290
Gns. antal fuldtidsansatte i Novo Nordisk Fonden - Koncernen				Antal	Antal
				60.306	59.295

Note 4 - Honorar til revisorer

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Lovpligtig revision	40	38
Andre erklæringer med sikkerhed	4	5
Skatterådgivning	21	21
Andre ydelser	9	6
Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor i alt	74	70
Lovpligtig revision	1	1
Skatterådgivning	1	1
Andre ydelser	-	1
Honorar til andre revisorer i alt	2	3

Note 5 - Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Indeholdt i resultatopgørelsen under følgende overskrifter:		
Produktionsomkostninger	4.819	3.624
Salg- og distributionsomkostninger	492	195
Forsknings- og udviklingsomkostninger	1.589	1.516
Administrationsomkostninger	512	165
Andre driftsomkostninger	179	237
Af- og nedskrivninger i alt	7.591	5.737

Note 6 - Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Resultat af life science investeringer og værdipapirer	10.256	(633)
Licensindtægter og andre driftsindtægter	1.544	1.609
Resultat af investeringsaktiviteter og andre driftsindtægter i alt	11.800	976

Note 7 - Finansielle indtægter

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Renteindtægter	165	59
Kursgevinster på værdipapirer og lignende	-	251
Valutakursgevinster	30	21
Valutakursgevinster på finansielle instrumenter	59	1.852
Øvrige finansielle indtægter	13	50
Finansielle indtægter i alt	267	2.233

Note 8 - Finansielle omkostninger

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Renteomkostninger	322	234
Kurstab på værdipapirer og lignende	-	14
Kursreguleringer	145	88
Leasingudgifter	39	-
Valutakurstab	626	1.613
Valutakurstab på finansielle instrumenter	2.867	50
Øvrige finansielle omkostninger	325	109
Finansielle omkostninger i alt	4.324	2.108

Note 9 - Selskabsskat

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Aktuel skat af årets resultat	12.350	11.132
Udskudt skat af årets resultat	(1.783)	(1.200)
Skat af årets resultat	10.567	9.932
Regulering vedrørende tidligere år	(114)	(506)
Selskabsskat i resultatopgørelsen	10.453	9.426
Skat af anden totalindkomst vedrørende aktuel skat	(1)	(14)
Skat af anden totalindkomst vedrørende udskudt skat	229	(755)
Skat af anden totalindkomst	228	(769)

Reguleringer indregnet for tidligere perioder inkluderer reguleringer som følge af begivenheder i indeværende år relateret til aktuel og udskudt skat for tidligere perioder. Sådanne reguleringer opstår overvejende fra skattebetalinger vedrørende skattesager relateret til transfer pricing samt tilbageførsel af den tilhørende skatteforpligtelse indregnet i tidligere perioder.

Opgørelse af effektiv skatteprocent:

Selskabsskattesats i Danmark	22,0%	22,0%
Afvigelse i udenlandske skattesatser (netto)	-1,8%	-2,0%
Ikke-fradragsberettigede omkostninger med fradrag af ikke skattepligtig indkomst	-2,7%	-0,5%
Øvrige reguleringer	-1,0%	-1,0%
Effektiv skatteprocent	16,5%	18,5%

Note 10 - Immaterielle aktiver

DKK mio.	Goodwill	Patenter, licenser og know how	Andre immaterielle aktiver	I alt
2019				
Kostpris ved årets begyndelse	5.135	11.075	5.677	21.887
Valutakursregulering	15	8	16	39
Årets tilgang ved køb af virksomheder	80	-	4	84
Tilgang i året	-	2.089	365	2.454
Afgang i året	(123)	(436)	-	(559)
Overført (til)/fra andre poster	-	8	6	14
Kostpris ved årets slutning	5.107	12.744	6.068	23.919
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	175	5.660	3.177	9.012
Valutakursregulering	1	26	12	39
Afskrivninger i året	-	438	501	939
Nedskrivninger i året	-	1.053	7	1.060
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	-	(400)	-	(400)
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	176	6.777	3.697	10.650
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	4.931	5.967	2.371	13.269
2018				
Kostpris ved årets begyndelse	4.935	8.457	5.331	18.723
Valutakursregulering	-	6	(8)	(2)
Tilgang ved køb af virksomheder	200	-	21	221
Tilgang i året	-	2.603	347	2.950
Afgang i året	-	9	(13)	(4)
Kostpris ved årets slutning	5.135	11.075	5.677	21.887
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	175	4.445	2.651	7.271
Valutakursregulering	-	(1)	(30)	(31)
Afskrivninger i året	-	1.111	422	1.533
Nedskrivninger i året	-	105	134	239
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	175	5.660	3.177	9.012
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	4.960	5.415	2.500	12.875

Der er pr. 31. december 2019 gennemført nedskrivningstest af den regnskabsmæssige værdi af goodwill. Nedskrivningstesten har ikke afdækket behov for yderligere nedskrivning af de bogførte værdier.

Ved nedskrivningstest sammenholdes den enkelte pengestrømsgenererende enheds tilbagediskonterede pengestrømme med de regnskabsmæssige værdier i enheden. Koncernen har til brug for opgørelse af tilbagediskonterede pengestrømme anvendt en diskonteringsats på 10 %.

Immaterielle aktiver, der ikke er taget i brug udgør DKK 3.380 mio. (DKK 2.612 mio. i 2018) primært vedrørende patenter og licenser i relation til udviklingsprojekter.

Koncernens goodwill kan henføres til Sonion koncernen, Xellia koncernen og Novozymes koncernen.

Note 11 - Materielle aktiver

DKK mio.	Grunde og bygninger	Produktions-anlæg og maskiner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	Anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger	I alt
2019					
Kostpris ved årets begyndelse	32.781	37.699	7.848	20.533	98.861
Leasingaktiver ved årets begyndelse	4.471	-	759	-	5.230
Valutakursregulering	190	223	48	233	694
Tilgang i året	732	568	817	8.777	10.894
Afgang i året	(551)	(679)	(677)	(133)	(2.040)
Overført (til)/fra andre poster	2.098	2.841	944	(6.169)	(287)
Kostpris ved årets slutning	39.721	40.652	9.739	23.241	113.352
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	13.037	25.193	5.032	21	43.283
Leasing afskrivninger ved årets begyndelse	336	-	35	-	371
Valutakursregulering	67	98	23	-	188
Afskrivninger i året	2.248	2.064	1.091	101	5.504
Nedskrivninger for værdiforringelse i året	72	70	20	(74)	88
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	(198)	(619)	(619)	-	(1.436)
Overført (til)/fra andre poster	(211)	(2)	2	-	(211)
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	15.351	26.804	5.584	48	47.787
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	24.370	13.848	4.155	23.193	65.565
2018					
Kostpris ved årets begyndelse	28.876	35.120	7.212	17.442	88.650
Årets tilgang ved køb af virksomheder	-	-	-	21	21
Valutakursregulering	13	186	30	161	390
Tilgang i året	419	762	401	10.364	11.946
Afgang i året	(280)	(1.530)	(213)	(123)	(2.146)
Overført (til)/fra andre poster	3.753	3.161	418	(7.332)	-
Kostpris ved årets slutning	32.781	37.699	7.848	20.533	98.861
Af- og nedskrivninger ved årets begyndelse	11.919	24.576	4.556	65	41.116
Valutakursregulering	11	36	15	1	63
Afskrivninger i året	1.282	1.953	650	(45)	3.840
Nedskrivninger for værdiforringelse i året	67	57	1	-	125
Tilbageførsel af afskrivninger vedr. afgang i året	(242)	(1.429)	(190)	-	(1.861)
Af- og nedskrivninger ved årets slutning	13.037	25.193	5.032	21	43.283
Regnskabsmæssig værdi ved årets slutning	19.744	12.506	2.816	20.512	55.578

Note 12 - Leasing

						2019
						DKK mio.
Beløb indregnet i resultatopgørelsen						
Afskrivninger						242
Rentebeløb vedrørende leasingforpligtelser						148
Variable leasingydelse						118
Leasingydelse på kortfristede leasingaftaler						213
Leasingydelse på leasingaktiver af lav værdi						65
Beløb indregnet i pengestrømsopgørelsen						
Samlede betalte pengestrømme fra leasingaftaler						1.552
Udiskonteret leasingforpligtelse	Inden for 1 år	1-3 år	3-5 år	Mere end 5 år	I alt	
	1.121	1.947	824	1.386	5.278	

Note 13 - Associerede virksomheder

		2019	2018
		DKK mio.	DKK mio.
Kostpris ved årets begyndelse		19.144	7.208
Valutakursreguleringer		1	(201)
Tilgang i året		165	1.646
Afgang i året		-	(662)
Overført fra andre poster		-	11.153
Kostpris ved årets slutning		19.310	19.144
Værdiregulering ved årets begyndelse		(5.147)	(1.027)
Valutakursreguleringer		(28)	(87)
Andel af årets resultat		222	385
Nedskrivning		-	(3.911)
Modtagne udbytter		(541)	(535)
Afgang i året		-	26
Øvrige reguleringer		86	2
Værdiregulering ved årets slutning		(5.408)	(5.147)
Associerede virksomheder til indre værdi ved årets slutning		13.902	13.997
Dagsværdi af aktieposter i børsnoterede associerede virksomheder:			
Veloxis Pharmaceuticals A/S		3.153	1.548
Chr. Hansen Holding A/S		15.344	16.712
ConvaTec Group PLC		7.116	4.579

Note 14 - Finansielle aktiver

	2019				2018			
	Life science inve- steringer	Værdi- papirer	DKK mio. Andre anlægs- aktiver	I alt	Life science inve- steringer	Værdi- papirer	DKK mio. Andre anlægs- aktiver	I alt
Investeringer til dagsværdi								
Anskaffelsværdi ved årets begyndelse	13.633	36.966	702	51.301	22.965	29.049	667	52.681
Overført til associerede selskaber	-	-	-	-	(12.275)	-	-	(12.275)
Tilgang i året, netto	1.032	12.631	310	13.973	2.943	7.917	35	10.895
Anskaffelsværdi ved årets slutning	14.665	49.597	1.012	65.274	13.633	36.966	702	51.301
Værdiregulering ved årets begyndelse								
Værdiregulering ved årets begyndelse	3.484	8.377	-	11.861	1.179	10.635	-	11.814
Overført til andre poster	-	-	-	-	1.567	-	-	1.567
Værdireguleringer, netto	1.022	4.264	-	5.286	738	(2.258)	-	(1.520)
Værdiregulering ved årets slutning	4.506	12.641	-	17.147	3.484	8.377	-	11.861
Investeringer til dagsværdi ved årets slutning	19.171	62.238	1.012	82.421	17.117	45.343	702	63.162
Opdeling på aktivkategorier								
Public Equity	5.173	36.170	-	41.343	8.359	26.506	-	34.865
Private Equity	2.348	72	-	2.420	39	235	-	274
Venture capital	10.143	-	-	10.143	7.256	-	-	7.256
Credit	1.507	6.095	-	7.602	1.463	4.199	-	5.662
EM debt	-	1.533	-	1.533	-	1.417	-	1.417
Real estate and real assets	-	3.804	1.012	4.816	-	2.689	702	3.391
Bonds	-	14.564	-	14.564	-	10.297	-	10.297
Finansielle aktiver	19.171	62.238	1.012	82.421	17.117	45.343	702	63.162
Fordeling efter værdiansættelsesmetode								
Aktive markedsdata	8.079	45.852	-	53.931	10.556	39.623	-	50.179
Direkte eller indirekte observerbare markedsdata	-	12.032	-	12.032	-	2.366	-	2.366
Ikke baseret på observerbare markedsdata	11.092	4.354	1.012	16.458	6.561	3.354	702	10.617
	19.171	62.238	1.012	82.421	17.117	45.343	702	63.162
Årets ændring i ikke baseret på observerbare markedsdata								
Ved årets begyndelse	6.561	3.354	702	10.617	8.009	3.143	667	11.819
Tilgang i året	4.810	367	369	5.546	2.767	550	127	3.444
Afgang i året	(1.002)	(285)	(59)	(1.346)	(547)	(120)	(92)	(759)
Gevinster/(tab) indregnet i resultatopgørelsen	1.285	1.030	-	2.315	687	(219)	-	468
Ændring som følge af børsnotering	(562)	(112)	-	(674)	(279)	-	-	(279)
Overført til andre poster	-	-	-	-	(4.076)	-	-	(4.076)
	11.092	4.354	1.012	16.458	6.561	3.354	702	10.617

Principper for måling af dagsværdi

Dagsværdi er prisen, der ville blive opnået ved salg af et aktiv eller betalt for at overdrage en forpligtelse i en normal transaktion mellem markedsdeltagere på målingstidspunktet. Novo Holdings A/S har implementeret retningslinjer og procedurer for måling af dagsværdi, som sikrer en konsekvent tilgang for hver investering. Endvidere indeholder retningslinjerne et sæt kriterier, der sikrer fornuftige, konsekvente og gennemsigtige valg af værdiansættelsesmetoder til værdiansættelse af vores investeringer. Udvælgelseskriterierne er i overensstemmelse med værdihierarkiet i IFRS 13.

Dagsværdihierarkiet

Investeringer, der måles til dagsværdi, kategoriseres i henhold til et dagsværdihierarki afhængigt af hvilke input, der anvendes i værdiansættelsesmetoden. Dagsværdihierarkiet skelner mellem observerbare og ikke-observerbare input, som kategoriseres på følgende niveauer:

Niveau 1: Officielle markedskurser (ikke-regulerede) på aktive markeder for identiske aktiver eller forpligtelser

Niveau 2: Andre input end officielle kurser inkluderet på niveau 1, som kan observeres enten direkte eller indirekte.

Niveau 3: Input for aktivet eller forpligtelsen som ikke er observerbare markedsdata.

Værdipapirer, der handles på aktive markeder, kategoriseres generelt på niveau 1. Værdipapirer, der handles på inaktive markeder, kategoriseres generelt på niveau 2. Værdipapirer i ikke-børsnoterede driftsselskaber er generelt kategoriseret i niveau 3. Investeringer i ikke-børsnoterede investeringsselskaber kategoriseres enten på niveau 2 eller niveau 3 afhængigt af typen af og mulighederne for afvikling af deres underliggende investeringer og eventuelle andre begrænsninger for disponeringen af de underliggende investeringer. Hvis de underliggende investeringer kan realiseres til den indberettede indre værdi på målingstidspunktet eller i den nærmeste fremtid, kategoriseres investeringen på niveau 2. Ellers kategoriseres investeringen på niveau 3.

Princip for bestemmelse af, hvornår overførsler mellem niveauer anses for indtruffet

Overførsler til niveau 3 sker, hvis officielle markedspriser (niveau 1) eller andre observerbare input (niveau 2) ikke længere er tilgængelige. Omvendt sker overførsler fra niveau 3 hvis officielle markedskurser (niveau 1) eller andre observerbare input (niveau 2) bliver tilgængelige (fx når et ikke-børsnoteret selskab børsnoteres, overføres investeringer i selskabets aktier fra niveau 3 til niveau 1, da aktierne kan værdiansættes ud fra den officielle markedskurs (niveau 1)).

Værdiansættelsesmetoder og input

De generelle principper for udvælgelse af værdiansættelsesmetode maksimerer anvendelsen af observerbare input og minimerer brugen af ikke-observerbare input. Hvis et værdipapir handles i et aktivt marked, anvendes lukkekursen. Et aktivt marked er et marked, hvor transaktioner med værdipapiret finder sted med tilstrækkelig hyppighed og i et tilstrækkeligt omfang til løbende at give prisfastsættelsesoplysninger. Hvis værdipapiret ikke handles i et aktivt marked, bliver det indledningsvist bogført til kostpris de første 12 måneder fra investeringstidspunktet, med mindre at der indtræffer væsentlige begivenheder inden for denne tidsramme. Efter de 12 måneder bliver værdiansættelsestilgangen fastlagt ud fra det følgende hierarki herunder:

Hvis der stilles købs- og salgspriser fra uafhængige børsrådgivere, der repræsenterer samtidige handler, skal disse priser anvendes til måling af dagsværdien.

Hvis et porteføljeselskab har gennemført en finansieringsrunde inden for de sidste 12 måneder, og prisfastsættelsen i finansieringsrunden sandsynligvis repræsenterer dagsværdien, skal dagsværdien baseres på den i finansieringsrunden opnåede pris.

Hvis hverken stillede købs- og salgspriser fra uafhængige børsrådgivere eller prisfastsættelse fra finansieringsrunder er til rådighed, fastlægges dagsværdien ved anvendelse af en modelleringsmetode, som igen følger et fast hierarki:

1. Hvis selskabet driver en etableret forretning med identificerbare, fortsættende indtjeningsstrømme eller pengestrømme, der anses for at kunne vedligeholdes, og det er muligt at identificere sammenlignelige børsnoterede selskaber med hensyn til risikotillæg og vækstforventninger, skal dagsværdien baseres på anvendelse af markedsmetoden (dvs. relevante handelsmultipler baseret på et gruppe af sammenlignelige selskaber)
2. Hvis der ikke kan identificeres sammenlignelige børsnoterede selskaber med hensyn til risikotillæg og vækstforventninger, skal dagsværdien baseres på anvendelse af indkomstmetoden (dvs. baseret på nutidsværdien af forventede pengestrømme)
3. Hvis virksomheden ikke driver en etableret forretning med identificerbare, fortsættende indtjeningsstrømme eller pengestrømme, der anses for at kunne vedligeholdes, skal dagsværdien baseres på en "Value Trigger" tilgang, hvormed dagsværdiændringer sker på baggrund af specifikke begivenheder.

Dagsværdimåling efter hierarki

Den følgende tabel viser de kategoriserede investeringer pr. 31. december 2019:

DKK mio.	Level 1	Level 2	Level 3	Total
Public Equity	36.302	5.041	-	41.343
Private Equity	-	-	2.420	2.420
Venture capital	2.907	-	7.236	10.143
Credit	1.229	4.388	1.985	7.602
EM debt	1.284	249	-	1.533
Real estate and real assets	-	-	4.816	4.816
Bonds	12.210	2.354	-	14.564
Værdipapirer total	53.932	12.032	16.457	82.421
Life Science Investments total	8.079	-	11.092	19.171
Finansielle værdipapirer total	45.852	12.032	4.354	62.238
Andre anlægsaktiver total	-	-	1.012	1.012
Totale investeringer målt til dagsværdi	53.931	12.032	16.458	82.421

Dagsværdien for aktieinvesteringer i ikke-børsnoterede selskaber er primært baseret på ikke-observerbare input (niveau 3) såsom budgetteret driftsindtjening multipliceret med relevante multipler (fx EV/EBITDA) for en gruppe af sammenlignelige selskaber fratrukket nettorentebærende gæld. Hvis sammenlignelige selskaber ikke kan identificeres eller er uanvendelige af andre grunde, baseres dagsværdien på andre input såsom forventede pengestrømme diskonteret med en gennemsnitlig vægtet kapitalomkostningssats (WACC).

Note 15 - Udskudte skatteaktiver

Udskudte skatter opstår som følge af midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige balancer i det enkelte konsoliderede selskaber og fra fremførbare skattemæssige underskud, der kan realiseres ved anvendelse af den balanceorienterede gælds metode. Udskudt skat måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når de midlertidige forskelle udlignes.

Der er ikke afsat udskudt skat på forskelle vedrørende investeringer i datterselskaber, filialer og associerede virksomheder, da disse forskelle i sagens natur er permanente. Udskudt skat er imidlertid beregnet, såfremt forskellene er fradragsberettigede.

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Netto udskudt skatteaktiv/(passiv) ved årets begyndelse	2.595	953
Udskudt skat på årets resultat	1.689	1.056
Tilgang ved køb af virksomheder	5	-
Regulering vedrørende tidligere år	-	(1)
Skat af anden totalindkomst	(231)	753
Skat på egenkapitalposter	-	(131)
Valutakursreguleringer	24	(29)
Udskudte skatteaktiver i alt	4.082	2.601
Udskudte skatteaktiver	5.405	3.898
Udskudte skatteforpligtelser	(1.323)	(1.297)
Udskudte skatteaktiver i alt	4.082	2.601

De udskudte skatteaktiver og -forpligtelser fordeler sig på de forskellige balanceposter som følger:

	Aktiver	Forpligtelser	I alt
2019			
Materielle aktiver	1.768	(3.454)	(1.686)
Immaterielle aktiver	44	(1.210)	(1.166)
Varebeholdninger	3.826	(1.815)	2.011
Hensættelser	3.879	(183)	3.696
Aktieoptioner	105	-	105
Fremførbart skattemæssigt underskud	118	-	118
Diverse	1.860	(856)	1.004
	11.600	(7.518)	4.082
Modregning af udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelse vedrørende indkomstskat pålignet af samme skattemyndighed	(6.195)	6.195	-
	5.405	(1.323)	4.082
2018			
Materielle aktiver	1.485	(2.636)	(1.151)
Immaterielle aktiver	41	(771)	(730)
Varebeholdninger	2.940	(1.724)	1.216
Hensættelser	2.417	-	2.417
Aktieoptioner	76	-	76
Fremførbart skattemæssigt underskud	101	-	101
Diverse	1.067	(395)	672
	8.127	(5.526)	2.601
Modregning af udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelse vedrørende indkomstskat pålignet af samme skattemyndighed	(4.229)	4.229	-
	3.898	(1.297)	2.601

Note 16 - Varebeholdninger

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Råvarer og hjælpematerialer	3.468	3.118
Varer under fremstilling	12.438	12.751
Færdigvarer	6.856	6.147
Nedskrivninger af varebeholdninger ved årets slutning	(1.642)	(2.172)
Varebeholdninger i alt	21.120	19.844
Nedskrivninger ved årets begyndelse	2.172	2.285
Nedskrivninger i årets løb	538	639
Anvendelse af nedskrivninger	(127)	(428)
Tilbageførsel af nedskrivninger	(941)	(325)
Nedskrivninger af varebeholdninger ved årets slutning	1.642	2.172
Indirekte produktionsomkostninger inkluderet i varer under fremstilling og færdigvarer	9.227	9.471

Note 17 - Tilgodehavender fra salg

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Tilgodehavende fra salg (brutto)	30.641	27.661
Nedskrivning til imødegåelse af tab på dubiøse debitorer	(1.649)	(1.536)
Tilgodehavender fra salg i alt	28.992	26.125
Bevægelse i nedskrivninger:		
Ved årets begyndelse	1.536	1.521
Tilbageførsel af realiserede tab i året	142	(46)
Ændring af nedskrivning i året	(26)	214
Effekt af kursregulering	1	(63)
Realiserede tab	(4)	(90)
Ved årets slutning	1.649	1.536
Ikke forfaldne	27.240	24.455
Forfaldne med mellem 1 og 90 dage	1.318	1.578
Forfaldne over 90 dage	434	92
Total netto tilgodehavende	28.992	26.125

Note 18 - Andre hensatte forpligtelser

DKK mio.	Hensættelse til rabatter	Hensættelse til returvarer	Pensionsforpligtelser	Hensættelse til retslige forpligtelser	Andre hensatte forpligtelser	2019	2018
						DKK mio. I alt	DKK mio. I alt
Ved årets begyndelse	25.760	869	1.279	1.992	1.449	31.349	26.363
Tilgang i året	102.815	685	96	818	556	104.970	83.707
Tilbageført i året	(98.655)	(424)	(3)	(140)	(174)	(99.396)	(79.708)
Anvendt i året	381	(48)	(7)	(174)	(42)	110	(149)
Valutakursreguleringer	610	6	1	26	17	659	1.135
Ved årets slutning	30.911	1.088	1.366	2.522	1.806	37.692	31.348
Specifikation af andre hensatte forpligtelser:							
Langfristede	551	300	1.353	2.465	1.549	6.218	4.936
Kortfristede	30.360	788	13	57	257	31.474	26.412
	30.911	1.088	1.366	2.522	1.806	37.692	31.348

Hensættelse til rabatter

I nogle lande afhænger de faktiske rabatter af hvilke kunder produkter sælges til. De faktorer, der komplicerer kalkulationerne af rabatter, er identifikation af, hvilke produkter, der er blevet solgt med rabat, hvilke prisbetingelser, der er gældende for henholdsvis kunder eller offentlige myndigheder, samt den anslåede periodemæssige forskydning, der er mellem salget og betalingen af rabatten.

Hensættelse til returvarer

Som led i almindelig forretningspraksis udsteder Novo Nordisk kreditnotaer vedrørende produkter, der er udløbet. Hensættelser vedrørende fremtidige returneringer foretages derfor på baggrund af historiske statistikker over returneringer af produkter efter bedste skøn. Hensættelsen forventes anvendt inden for den normale forretningscyklus.

Hensættelse til pensionsforpligtelser

Novo Nordisk har indgået en række bidragsbaserede pensionsordninger over hele verden. Novo Nordisks bidrag til de bidragsbaserede pensionsordninger indregnes i Resultatopgørelsen som omkostninger i det regnskabsår, de vedrører. Årets omkostninger til ydelsesbaserede ordninger fastsættes på basis af den såkaldte projected unit credit-metode. Denne metode afspejler det arbejde, de ansatte har udført indtil tidspunktet for værdiansættelsen. Metoden er baseret på aktuariemæssige forudsætninger, primært vedrørende de diskonteringsatser, der er brugt til at beregne ydelsernes nutidsværdi, samt de forventede fremtidige lønstigninger. Diskonteringssatserne fastsættes på baggrund af markedsrenten på virksomhedsobligationer med høj kreditværdighed i de pågældende lande. Nettoforpligtelsen præsenteres i balancen under langfristede forpligtelser.

Hensættelse til retslige forpligtelser

Hensættelse til retlige forpligtelser består af forskellige typer hensættelser til verserende retssager. Ledelsen foretager vurderinger af hensættelser og eventualposter, herunder det sandsynlige udfald af verserende og mulige fremtidige retssager, som i sagens natur afhænger af usikre fremtidige begivenheder. Når ledelsen skal fastlægge det sandsynlige udfald af retssager mv., forholder den sig til vurderinger foretaget af eksterne rådgivere, som har et kendskab til de enkelte sager, samt den eksisterende retspraksis på området.

På baggrund af de tilgængelige oplysninger er det ledelsens vurdering, at de samlede hensættelser til verserende retssager er tilstrækkelige; men der kan ikke gives sikkerhed for, at omfanget af disse forhold ikke vil blive udvidet, eller at der ikke opstår væsentlige søgsmål, krav, retssager eller undersøgelser i fremtiden.

Andre hensatte forpligtelser

Andre hensatte forpligtelser omfatter forskellige typer hensatte forpligtelser opgjort efter ledelsens bedste skøn.

Note 19 - Andre gældsforpligtelser

Andre gældsforpligtelser består primært af medarbejderrelaterede gældsposter, salgsrabatter og øvrig gæld.

Note 20 - Andre tilbageførte poster uden likviditetseffekt

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Gevinst ved salg af materielle anlægsaktiver	(103)	6
Urealiseret (gevinst)/tab på værdipapirer o.lign.	(10.731)	545
Urealiseret (gevinst)/tab på valuta	10	125
Stigning/(fald) i hensættelser	5.982	5.506
Aktiebaseret aflønning	466	563
Øvrige finansielle poster, netto	329	161
Indtægter af associerede virksomheder	80	2.165
Øvrige poster uden likviditetseffekt	(267)	444
Andre tilbageførte poster uden likviditetseffekt	(4.234)	9.515

Note 21 - Likvide beholdninger medgået i pengestrømsopgørelsen

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Likvide beholdninger ved årets slutning	17.179	17.886
Kassekreditter ved årets slutning (overtræk)	(69)	(9)
Likvide beholdninger medgået i pengestrømsopgørelsen ved årets slutning	17.110	17.877

Note 22 - Afledte finansielle instrumenter

Koncernen anvender en række finansielle instrumenter til at sikre valuta- og rente risici, og i overensstemmelse med koncernens finanspolitik sikrer koncernen udelukkende kommercielle risici og anvender derfor ikke finansielle instrumenter til handels- og spekulative formål. Koncernens sikring af valuta er inddelt i sikring af forventede transaktioner (sikring af pengestrømme), sikring af aktiver og passiver (sikring af dagsværdi) og sikring af nettoinvesteringer. Den overordnede politik er at afdække størstedelen af den totale valuta risiko.

Sikring af forventede transaktioner

Nedenstående tabel viser dagsværdien af koncernens sikring af pengestrømme fordelt på sikringsinstrumenter og de vigtigste valutaer. Dagsværdien af de finansielle instrumenter, der opfylder kriterierne for behandling som sikringsinstrumenter, er indregnet direkte i totalindkomsten, indtil de sikrede poster indregnes i resultatopgørelsen. Dagsværdien af de finansielle instrumenter, der ikke opfylder definitionen på et sikringsinstrument, er indregnet i resultatopgørelsen.

DKK mio.	2019			2018		
	Kontrakts- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo	Kontrakts- beløb ultimo	Positive dagsværdier ultimo	Negative dagsværdier ultimo
Finansielle instrumenter til sikring af fremtidige pengestrømme						
Terminskontrakter, nettosalg:						
USD*	28.176	81	344	32.393	34	1.667
JPY, GBP, CHN og andre valutaer	10.603	47	134	7.880	33	167
	38.779	128	478	40.273	67	1.834
Valutaoptioner:						
USD (Købt USD put)	-	-	-	26	-	-
JPY (Købt JPY put)	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	26	-	-
Valuta- og renteswaps:						
EUR/EUR	-	-	-	112	-	4
DKK/DKK	640	1	15	761	-	11
USD/USD	1.535	1	11	1.165	20	-
	2.175	2	26	2.038	20	15
Finansielle instrumenter til sikring af dagsværdi						
Terminskontrakter:						
USD	11.620	66	222	9.757	124	265
Øvrige	4.589	20	74	1.966	37	58
	16.209	86	296	11.723	161	323
Sikringsinstrumenter, som opfylder kriterier i alt	57.163	216	800	54.060	248	2.172
Indregnet i årets resultat		88	296		175	313
Indregnet i anden totalindkomst		128	504		73	1.859
Indregnet i balancen som:						
Derivater (kortfristede aktiver/forpligtelser)		216	800		248	2.172

* Den gennemsnitlige afdækningskurs for USD cashflow hedges er 654 per 31/12-2019 og 610 per 31/12-2018

Ovenstående terminskontrakter forfalder i perioden januar 2020-februar 2021, hvor udskudt tab/gevinst vedrørende pengestrømssikring vil blive overført til finansielle indtægter eller udgifter. Derudover forfalder renteswapsne i henholdsvis maj og december 2026 samt 2031.

Note 23 - Forpligtelser og eventualposter

Forpligtelser

	2019	2018
	DKK mio.	DKK mio.
Købsforpligtelser materielle anlægsaktiver	403	2.098
Købsforpligtelser vedrører primært kontraktlige forpligtelser i forbindelse med investeringer i materielle anlægsaktiver. Koncernen forventer at finansiere disse forpligtelser gennem pengestrømme fra driftsaktiviteter.		
Købsforpligtelser finansielle anlægsaktiver	10.480	8.429
Købsforpligtelser vedrører primært kontraktlige forpligtelser i forbindelse med investeringer i finansielle anlægsaktiver. Koncernen forventer at finansiere disse forpligtelser gennem pengestrømme fra driftsaktiviteter.		
Købsforpligtelser medicinsk udstyr og forbrugsartikler	6.147	4.236
Købsforpligtelser vedrører primært kontraktlige forpligtelser i forbindelse med køb af medicinsk udstyr og forbrugsvarer. Koncernen forventer at finansiere disse forpligtelser gennem pengestrømme fra driftsaktiviteter.		
Forpligtelser vedrørende forsknings- og udviklingsprojekter	12.115	9.363
Koncernen er engageret i forsknings- og udviklingsprojekter med en række eksterne virksomheder.		
Andre garantier	1.671	1.779
Andre garantier relaterer sig primært til garantier udstedt af koncernen i relation til lejede lokaler.		
Sikkerhedsstillelser	456	460
Grunde, bygninger og installationer mv. til regnskabsmæssig værdi.		

Operationelle leasingforpligtelser

Operationelle leasingforpligtelser vedrører uopsigelige operationelle aftaler, der primært relaterer sig til lokaler, firmabiler og kontorinventar. Omkostninger til leasing var for 2018 DKK 1.558 mio.

Operationelle leasingforpligtelser oplyses ikke i 2019 grundet implementering af IFRS 16.

Eventualposter

Novo Nordisk er per 5. februar 2020 genstand for verserende sagsanlæg, krav samt undersøgelser, som følge af selskabets normale forretningsaktiviteter. Selvom der er lavet hensættelser til mulige tab i et omfang som ledelsen finder er rimelige og passende, er sådan et estimat forbundet med usikkerheder. Novo Nordisk forventer ikke, at de verserende sagsanlæg, krav og undersøgelser, individuelt eller akkumuleret, vil have en væsentlig indvirkning på Novo Nordisks finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme, ud over i det omfang, som der tages højde for i hensættelsen til juridiske tvister.

Verserende retssager imod Novo Nordisk

Novo Nordisk er, sammen med et flertal af incretin-baserede producenter i USA, sagsøgt i produktansvarssager vedrørende brugen af incretin-baseret medicin. Novo Nordisk er per 3. februar 2020 nævnt i 332 produktansvarssager relateret til Victoza® og andre GLP-1/DPP-IV incretin-baserede produkter. I 209 af sagerne er der inkluderet andre sagsøgte. De fleste af sagerne imod Novo Nordisk er rejst i føderale samt delstats-domstole i Californien. På nuværende tidspunkt har Novo Nordisk ingen planlagte retssager i 2020. Novo Nordisk forventer ikke, at de verserende sager vil få væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

Siden januar 2017 er der på vegne af en række aktionærer rejst flere gruppesøgsmål mod Novo Nordisk i USA, som er blevet konsolideret i ét samlet søgsmål. Sagsøgerne anklager Novo Nordisk A/S for at have fremlagt et kunstigt oppustet regnskabsresultat, undladt at oplyse om prispress og øgede rabataftaler overfor såkaldte PBMs (Pharmacy Benefit Managers), samt for at komme med misledende udtalelser til potentielle investorer. Novo Nordisk forventer ikke, at den verserende sag får væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

I august 2019 blev der rejst et søgsmål mod Novo Nordisk i Danmark på vegne af en række institutionelle investorer. Det samlede erstatningskrav udgør DKK 11,6 mia.. Søgsmålet anklager Novo Nordisk for at komme med misledende udtalelser og for ikke at fremlægge tilstrækkelig information vedrørende salget af insulinprodukter i USA. Umiddelbart forekommer det, at søgsmålet rejser mange af de samme påstande som det tidligere anlagte søgsmål fra 2017 i USA. Novo Nordisk forventer ikke, at den verserende sag får væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme.

Siden januar 2017 er der rejst 13 søgsmål, herunder flere mulige gruppesøgsmål, mod Novo Nordisk og en række andre medicinalvirksomheder ved diverse føderale og delstats-domstole i USA vedrørende prissætning af diabetes medicin. Seks af sagerne, hvoraf én efterfølgende er dekon-solideret og frivilligt frafaldet, er slået sammen til én sag. Yderligere to sager blev frivilligt frafaldet i løbet af 2019 og 2020. Dermed er der i alt seks verserende søgsmål mod Novo Nordisk, som afventer det videre forløb ved føderale samt delstats-domstole i henholdsvis New Jersey, Kentucky og Texas. I sagerne hævder sagsøgerne, at producenterne af diabetes medicin, sammen med amerikanske PBM'er (Pharmacy Benefit Managers), på kunstig vis har forhøjet listepriiserne, samtidig med at de sagsøgte PBM'er har fået tilbudt øgede rabatter. Novo Nordisk forventer ikke, at de verserende sager får væsentlig indvirkning på koncernens finansielle stilling, resultat af primær drift eller pengestrømme. Verserende krav imod Novo Nordisk og undersøgelser, som involverer Novo Nordisk

I USA har flere myndigheder igangsat civile undersøgelser, hvor der udbedes dokumenter og oplysninger vedrørende nedenstående forhold:

- » Det Amerikanske Justitsministerium (2016) og Distriktsmyndighederne i delstaten Washington (2014 og 2016) vedrørende, blandt andet hæmofili-relaterede patientstøtteprogrammer, interaktioner med læger og patienter samt markedsføring af produktet NovoSeven®.
- » Distriktsmyndighederne i delstaten Washington (2017) vedrørende blandt andet prissætning og handelspraksis for Novo Nordisks insulinprodukter, herunder Levemir®, NovoLog® og Novolin® siden 1. januar 2005.
- » Distriktsmyndighederne i delstaten New Mexico (2017) vedrørende blandt andet prissætning og handelspraksis for Novo Nordisks insulinprodukter NovoLog® og Novolin® siden januar 2012.
- » Distriktsmyndighederne i delstaten Texas (2019) vedrørende, blandt andet markedsføring og markedsføring af produktet Ozempic®.
- » Distriktsmyndighederne i delstaten New York (2017) vedrørende blandt andet prissætning og handelspraksis for Novo Nordisks insulinprodukter siden 1. juli 2013.
- » Distriktsmyndighederne i delstaten Colorado (2017) vedrørende blandt andet prissætning og handelspraksis for Novo Nordisks insulinprodukter siden 1. januar 2010.

I alle ovenstående undersøgelser samarbejder Novo Nordisk med de relevante myndigheder. Novo Nordisk forventer ikke, at undersøgelserne vil have væsentlig indflydelse på Novo Nordisks finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

Novo Nordisk er én af flere medicinalvirksomheder, der er blevet adspurgt om dokumentation relateret til praksis for prissætning af sine diabetesprodukter fra komiteer oprettet af Repræsentanternes Hus og/eller Senatet i USA. Novo Nordisk samarbejder med de pågældende myndigheder om at besvare forespørgslerne. Novo Nordisk forventer ikke, at undersøgelserne vil have væsentlig indflydelse på Novo Nordisks finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

Andre eventualforpligtelser

Derudover er koncernen løbende part i visse retssager og undersøgelser. Det er ledelsens opfattelse, at hverken afgørelserne eller fortsættelserne af disse sager vil få væsentlig indflydelse på koncernens finansielle stilling, driftsresultat eller pengestrømme.

Note 24 - Aktiebaserede vederlæggelsesordninger

Novo Nordisk Fond koncernen har etableret aktiebaserede incitamentsordninger i henholdsvis Novo Nordisk, Novozymes, NNIT, Sonion & Xellia med henblik på at motivere og fastholde en kvalificeret ledelse og for at sikre fælles mål for ledelsen og aktionærerne.

Tildeling af aktieoptioner i koncernens almindelige aktieoptionsordninger er betinget af opfyldelsen af mål vedrørende værdiskabelse for aktionærerne (shareholder value-mål) fastlagt af bestyrelserne i overensstemmelse med selskabernes langsigtede finansielle mål. Udnyttelseskursen for optionerne i de børsnoterede selskaber svarer til børskursen for aktierne på udstedelsestidspunktet/ordningens etablering.

Incitamentsordningerne er primært egenkapitalafregnede, og der er ikke indregnet forpligtelse for disse. Dagsværdien af det arbejde, medarbejderne udfører til gengæld for at få tildelt optioner eller aktier, indregnes som en omkostning og fordeles over optjeningsperioden.

Langsigtet aktiebaseret incitamentsordning

Novo Nordisk, Novozymes og NNIT

Der er ordninger for koncerndirektionen og øvrige direktører hhv. øvrige ledende medarbejdere.

Aktieoptioner markedsværdi - forudsætninger Novozymes

Aktieoptionernes beregnede markedsværdi er baseret på Black-Scholes model for værdiansættelse af optioner.

	2019	2018
Forventet udbytte pr. aktie i DKK	37,40	34,10
Forventet volatilitet (baseret på 2 års historisk volatilitet)	23,2%	23,9%
Risikofri rente	0,0%	0,3%
Markedsværdi af Novozymes B-aktie ved årets udgang	275	301
Årets indregnede omkostninger DKK mio.	46	100

Aktieoptioner markedsværdi - forudsætninger Novo Nordisk

Markedsværdien bliver fastsat på tildelingsdagen og bliver justeret for forventet udbytte i Udbetalingsperioden. Reguleringer vedrørende tidligere år, er inkluderet i resultatopgørelsen.

Årets indregnede omkostninger DKK mio.	363	414
--	-----	-----

Antal udestående aktieoptioner	Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S	NNIT A/S
Udestående primo 2019	5.584.019	7.970.713	388.000
Tildelt vedrørende 2019	4.111.433	1.705.265	22.000
Udnyttet	(2.553.658)	(348.545)	-
Annulleret	(262.596)	(63.018)	(114.000)
Reducering af allokerede aktieoptioner	-	(1.722.387)	-
Udestående ultimo 2019	6.879.198	7.542.028	296.000
Udestående primo 2018	4.833.882	7.793.491	679.000
Tildelt vedrørende 2018	1.784.982	1.243.104	186.000
Udnyttet	(825.537)	(878.267)	-
Annulleret	(209.308)	(172.566)	(477.000)
Udløbet	-	(15.049)	-
Udestående ultimo 2018	5.584.019	7.970.713	388.000

Antal betingede aktier, der kan udnyttes og er udestående - Novo Nordisk

	Udnyttelses- periode	Udstedt	Frigivet	Udløbet/ annulleret	Udestående/ ikke udnyttede ultimo
Betingede aktier 2016	1. kv. 2019	1.565.411	(1.475.572)	(89.839)	-
Betingede aktier 2019		2.148.580	-	-	2.148.580
Betingede ordninger ved årets slutning		3.713.991	(1.475.572)	(89.839)	2.148.580
Aktier allokeret til fællespuljen for koncerndirektion og øvrige direktører					
Aktier allokeret til fællespulje 2015	1. kv. 2019	378.943	(378.421)	(522)	-
Aktier allokeret til fællespulje 2016	1. kv. 2020	96.705	-	(1.623)	95.082
Aktier allokeret til fællespulje 2017	1. kv. 2021	356.195	-	(24.608)	331.587
Aktier allokeret 2018	1. kv. 2022	411.090	-	(20.077)	391.013
Aktier allokeret 2019	1. kv. 2023	508.398	-	-	508.398
		1.751.331	(378.421)	(46.830)	1.326.080
Aktier allokeret til fællespuljen for øvrige ledende medarbejdere					
Aktier allokeret 2015	1. kv. 2019	879.988	(662.172)	(217.816)	-
Aktier allokeret 2016	1. kv. 2020	224.055	-	(49.574)	174.481
Aktier allokeret 2017	1. kv. 2021	761.826	-	(100.098)	661.728
Aktier allokeret 2018	1. kv. 2022	1.114.455	-	(77.812)	1.036.643
Aktier allokeret 2019	1. kv. 2023	1.300.333	-	-	1.300.333
		4.280.657	(662.172)	(445.300)	3.173.185
Aktier allokeret til nøglemedarbejdere		323.170	(81.873)	(9.944)	231.353
Udestående ordninger ved årets udgang i alt		10.069.149	(2.598.038)	(591.913)	6.879.198

Note 25 - Finansielle risici

Novo Nordisk Fond koncernens internationale aktiviteter medfører, at resultat og balance påvirkes af en række finansielle risikofaktorer. Koncernen har centraliseret styringen af koncernens finansielle risici i henholdsvis Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S og Novo Holdings A/S. De respektive bestyrelser for ovenstående selskaber har fastlagt og godkendt de overordnede rammer for den finansielle risikostyring beskrevet i selskabernes finans- og investeringspolitik.

Valutarisiko

Valutarisiko opstår, fordi der ikke er balance mellem indtægter og udgifter i de enkelte valutaer, og fordi koncernen har flere aktiver end forpligtelser i udenlandske selskaber. Det overordnede formål med valutarisikostyring er at begrænse den kortsigtede negative effekt på indtjening og pengestrømme af valutakursudsving, og dermed øge forudsigeligheden af det økonomiske resultat.

Koncernen kurssikrer eksisterende aktiver og forpligtelser i de større valutaer samt de forventede fremtidige pengestrømme i op til 13 måneder. Kurssikring er baseret på forventningerne til fremtidige valutakurser og foretages primært gennem valutaterminsforretninger og valutaoptioner. Sikringens effektivitet vurderes løbende.

De 3 væsentligst valuter, hvor et udsving vil påvirke resultat af primær drift er USD, GBP og CNY. Et udsving på kursen på 5% vil alt andet lige påvirke resultat af primær drift således:

DKK mio.	2019	2018
USD	4.308	3.377
GBP	649	478
CNY	441	359

For øvrige valutaer tilsammen, vil et udsving på 5% påvirke resultat af primær drift, med mindre end DKK 370 mio. Til trods for at koncernens valutaeksponering i forhold til EUR er høj, anses valutarisikoen for lav på grund af Danmarks fastkurspolitik over for euroen.

Renterisiko

Renterisiko opstår i forbindelse med rentebærende aktiver og passiver. Det overordnede formål med styring af renterisikoen er at begrænse den negative påvirkning af renteudsving på indtjeningen og balancen.

Overskydende likviditet investeres primært i kortfristede, likvide obligationer med høj kreditvurdering eller i pengemarkedsindskud i DKK eller EUR. Renterisikoen ved investeringer styres på basis af varighed sat i forhold til foruddefineret benchmark, der er fastsat i koncernens investeringspolitik.

En stigning i renteniveauet på et procentpoint vil alt andet lige betyde et fald i koncernens finansielle aktiver på DKK 341 mio. (2018: et fald på DKK 160 mio.).

Kreditrisiko

Ved indgåelse af afledte finansielle instrumenter og pengemarkedsindskud påtager koncernen sig en kreditrisiko på modparten. For at styre og begrænse denne risiko handler koncernen primært finansielle instrumenter med modparter, der har en tilfredsstillende langfristet kreditvurdering fra de internationale kreditvurderingsbureauer, alternativt søges kreditrisikoen afdækket til acceptabel risiko. Pengemarkedsindskud indgås udelukkende med finansielle modparter, som har en tilfredsstillende kortfristet kreditvurdering.

Kreditrisikoen vedrørende tilgodehavender er begrænset, da koncernen ikke har nogen betydelig koncentration af kreditrisiko, idet eksponeringen er spredt på et stort antal kunder og modparter.

Likviditetsrisiko

Koncernen sikrer et tilstrækkeligt likviditetsberedskab ved en kombination af likviditetsstyring, ultralikvide omsætningsaktiver og ikke-garanterede og garanterede kreditfaciliteter.

Investeringsrisiko

Koncernen har for at begrænse risikoen for tab på finansielle investeringer, men samtidig bevare udsigten til høje afkast på langt sigt fordelt de finansielle investeringer på en række aktivklasser og geografiske områder i overensstemmelse med koncernens investeringspolitik.

Note 26 - Transaktioner med nærtstående parter

Som nærtstående parter anses de associerede virksomheder i henholdsvis Novo Holdings, Novozymes, Novo Nordisk, NNIT, Xellia og Sonion koncernerne og Novo Nordisk Fondens ledelse.

Der har ikke været væsentlige transaktioner med nærtstående parter. For informationer vedrørende vederlag til Novo Nordisk Fondens ledelse henvises til note 3 i koncernregnskabet.

Note 27 - Dattervirksomheder med væsentlige minoritetsinteresser (DKK mio.)

2019	Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S	Øvrige minoritetsinteresser	I alt
Minoritetsandel	71,4%	73,6%		
Totalindkomst:				
Omsætning	122.021	14.374		
Årets resultat	38.951	3.155		
Anden totalindkomst	1.165	188		
Totalindkomst i alt	40.116	3.343		
Minoritetsinteressernes andel af totalindkomst	28.635	2.461	216	31.312
Balance:				
Langfristede aktiver	63.156	13.387		
Kortfristede aktiver	62.456	7.050		
Langfristede forpligtelser	9.036	4.222		
Kortfristede forpligtelser	58.983	4.735		
Minoritetsinteressernes andel af egenkapital	41.110	8.452	966	50.528
Pengestrømme:				
Pengestrømme fra driftsaktivitet	46.782	3.196		
Pengestrømme fra investeringsaktivitet	(11.509)	(561)		
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(35.484)	(2.644)		
2018	Novo Nordisk A/S	Novozymes A/S	Øvrige minoritetsinteresser	I alt
Minoritetsandel	71,5%	73,7%		
Totalindkomst:				
Omsætning	111.831	14.390		
Årets resultat	38.628	3.227		
Anden totalindkomst	(2.395)	105		
Totalindkomst i alt	36.233	3.332		
Minoritetsinteressernes andel af totalindkomst	25.896	4.455	(114)	28.465
Balance:				
Langfristede aktiver	51.702	12.862		
Kortfristede aktiver	59.067	6.835		
Langfristede forpligtelser	4.766	2.734		
Kortfristede forpligtelser	54.164	5.525		
Minoritetsinteressernes andel af egenkapital	37.049	8.426	703	46.178
Pengestrømme:				
Pengestrømme fra driftsaktivitet	44.616	3.679		
Pengestrømme fra investeringsaktivitet	(12.080)	(1.392)		
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	(34.521)	(2.167)		

Anneks A

Novo Nordisk Fond Koncernens samfundsansvar

(en del af ledelsesberetningen)

Dette anneks er Novo Nordisk Fond Koncernens redegørelse for samfundsansvar, jævnfør årsregnskabslovens §99a og §99b. Redegørelsen gennemgår først samfundsansvaret for Novo Nordisk Fondens uddelinger og derefter samfundsansvaret for fond koncernens kommercielle aktiviteter. Endelig gennemgås mangfoldighedspolitikken for Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S.

Novo Nordisk Fonden

Risici i relation til samfundsansvar

Hovedrisici for Novo Nordisk Fond Koncernen i relation til økonomisk, socialt og miljømæssigt ansvar inkluderer klimaeffekt, mangfoldighed, menneskerettigheder og anti-korruption i relation til Novo Gruppen. Til sammenligning er tilsvarende økonomiske, sociale og miljømæssige risici af fondens bevillingsaktiviteter små, og de søges kontinuerligt minimeret gennem fondens fundats, finansielle strategi samt fondens politikker for en ansvarlig samfundsrolle (jf. nedenfor). Omdrejningspunktet for fondens uddelinger er Danmark efterfulgt af Norden. De kommercielle aktiviteter i Novo Gruppen er globale.

Adfærdskodeks, herunder antikorruption

Fonden ønsker at fremme en organisationsbaseret kultur drevet af respektfuld og etisk adfærd.

Alle individer knyttet til Novo Nordisk Fonden ("Fonden"), herunder Novo Holdings A/S, medlemmer af bestyrelsen for og ansatte i Fonden og Novo Holdings A/S, alle bevillingsmodtagere og deres ansatte finansieret helt eller delvist af Fonden, medlemmer af fondens komiteer, samt enkeltpersoner, institutioner og organisationer, der samarbejder med Fonden, Novo Holdings A/S, BioInnovation Institute og LIFE, er forpligtet til at værne om og overholde de principper, der er beskrevet i Fondens

adfærdskodeks vedtaget af fondsbestyrelsen i 2019, og samtidig skal de kunne arbejde i et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Adfærdskodekset er del af Fondens generelle vilkår og betingelser for uddelinger og dermed for den enkelte bevillingsaftale. Læs mere på: novonordiskfonden.dk/en/code-of-conduct/.

Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S har i 2019 implementeret en whistleblower-ordning, der giver personer mulighed for anonymt at informere fonden om eventuelle overtrædelser af fondens Code of Conduct. Ved overtrædelse kan fonden bl.a. give en advarsel eller kræve, at en bevilling betales tilbage. Whistleblower-ordningen har formål at tilskynde transparens og øge ansvarlighed i fondens egen og dens samarbejdspartners adfærd. Læs mere på: novonordiskfonden.dk/da/whistleblower/.

Økonomisk og videnskabeligt samfundsansvar

I 2019 bevilligede fonden DKK 4,9 milliarder i nye bevillinger og udbetalte DKK 3,6 milliarder. Fondens bevillingsaktiviteter finansierede helt eller delvist godt 4000 personer inden for videnskabelige områder vedrørende uddannelse, forskning og innovation hovedsageligt på universiteter, uddannelsesinstitutioner og hospitaler i Danmark. Bevillingsaktiviteter og udbetalinger er nærmere beskrevet i "The Novo Nordisk Foundation Grant Report 2019": novonordiskfonden.dk/wp-content/uploads/Grant-Rapport-2019.pdf.

Fonden støtter fri og uafhængig forskning og videnskab primært inden for biomedicin, bioteknologi, naturvidenskab samt tekniske videnskaber på offentlige forsknings- og uddannelsesinstitutioner. Disse indsætter skaber viden, forskningsopfindelser, uddannelse og undervisning samt innovation. Forskningsresultater og patenter tilhører institutionerne og forskerne, der arbejder på forskningsinstitutionerne og hospitalerne, som beskæftiger de støttede forskere. Ingen virksomheder i Novo Gruppen eller andre private virksomheder har fortrinsret til de forskningsresultater og opfindelser, som baseres på bevillinger fra fonden.

Fonden måler og monitorerer effekterne af sine bevillinger på baggrund af bevillingsmodtagerenes systematiske indrapporteringer. Fondens bevillingsmodtagere har alene i 2019 indrapporteret omkring 18.000 aktiviteter, heraf over 2800 forskellige videnskabelige publikationer. 90% af publikationerne er artikler udgivet i internationale tidsskrifter. Ca. 60% af tidsskriftsartiklerne udgives som et samarbejde mellem bevillingshavere og internationale medforfattere og 11% publiceres sammen med industriforskere. Andelen af bevillingsmodtagernes tidsskriftsartikler, der er blandt de top 10% mest citerede på verdensplan var 23% i 2016-2017.

Samlet set bidrager fonden til at øge volumen af excellent forskning og forskeruddannelse i Danmark. Desuden gives et betydeligt bidrag til internationalisering af dansk og nordisk forskning samt til forskernes samarbejde med udenlandske forskere og forskere i virksomheder.

Socialt samfundsansvar

For samfundet bidrager Fonden med at skabe, opretholde og udvikle forskningsmiljøer på universiteter og hospitaler og styrke forskningsbaseret uddannelse og udbud af flere dygtige universitetskandidater, forskere og klinikere. Det bidrager til forbedret sundhed, sygdomsforebyggelse, diagnostik og behandling.

Fonden har støttet etableringen af Steno Diabetes centre i alle de fem danske regioner. De yder et betydeligt bidrag til forskningshospitalsvirksomhed inden for diabetes, herunder særlige tilbud og ydelser til diabetespatienter inden for behandling, uddannelse og sundhedsfremme.

Fonden ønsker at understøtte en bæredygtig samfundsudvikling. Bæredygtighed omfatter klima- og miljøhensyn samt sociale og sundhedshensyn, herunder at medarbejdere arbejder under sunde og sikre arbejdsforhold, samt at mennesker og dyr behandles bedst muligt og efter gældende regler. Novo Nordisk Fonden bidrager til sociale og sundhedsmæssige indsatser i Danmark ved at støtte en bred vifte af aktiviteter. En række af fondens indsatser har fx fokus på uddannelses- og kompetenceudvikling for udsatte borgere. Hertil kommer, at Fonden uden for Danmarks grænser støtter humanitære indsatser globalt. De sociale og humanitære bevillinger udgjorde i 2019 DKK 222 mio. Et beløb som i de kommende år forventes at stige yderligere.

Miljø- og klimamæssigt samfundsansvar

Novo Nordisk Fonden hjælper blandt andet med til at opbygge og styrke Danmarks positioner inden for miljømæssig bæredygtighed. Et

af de langsigtede mål i Fondens 2019–2023 strategi er at "Agere for og inspirere til udvikling af en mere bæredygtig verden ved at støtte life science forskning, der kan omsættes til løsninger til gavn for mennesker og miljø". Herunder fokuserer Fonden på følgende temaer til fremme for den miljømæssig bæredygtighed:

- » Industriel bioteknologi
- » Plante- og fødevarebioteknologi
- » Miljøbioteknologi
- » Grundforskning, platforme og teknologier der understøtter bæredygtig bioteknologisk udvikling
- » Udvikling og uddannelse af forskere inden for disse områder

I 2019 har Novo Nordisk Fonden udbetalt DKK 698 mio. til forskningsaktiviteter inden for bioteknologi og givet tilsagn om forskningsbevillinger for et samlet beløb på DKK 4.893 mio.

Industriel bioteknologi anvender biologiske systemer til at producere kommercielt vigtige produkter, derved reduceres vores afhængighed af naturressourcerne eller vores brug af disse på en mere bæredygtig måde. Plante- og fødevarebioteknologi kan give højere produktivitet fra naturressourcer og fremmer bæredygtig fødevareproduktion. Miljøbioteknologi kan forbedre menneskers sundhed og velfærd gennem fremskridt inden for rent vand, luft, jord og energikilder. Grundforskning og udvikling af platforme og teknologier er nødvendige for at understøtte innovation og nye løsninger inden for bæredygtighed. Endelig vil udvikling og uddannelse af forskere på disse områder understøtte behovet for kritisk masse gennem målrettede kandidat- og forskeruddannelser, internationaliseringsprogrammer, netværksskabende aktiviteter og brug af nye uddannelses- og pædagogikmetoder.

Tabel A i dette annekset viser tal for fondskoncernens sociale og miljømæssige aftryk.

Novo Nordisk Fonden som arbejdsplads

Fonden tilstræber at være en attraktiv arbejdsplads, hvor medarbejderne trives og udfolder deres faglige potentiale. Fondens politik er at skabe et sundt, sikkert, samarbejdende og fleksibelt arbejdsmiljø. Fonden har tre hjørnestene for sine medarbejdere, som er beskrevet på hjemmesiden: novonordiskfonden.dk/da/hjoernestene/.

Fonden har politikker, herunder blandt andet insider-regler og habilitetsregler, der skal forebygge korrupsion og misbrug af fondens midler. For at sikre en sund arbejdsplads har fonden et medarbejder- og arbejdsmiljøudvalg, der overvåger arbejdsmiljøet og -vilkårene samt kommer med tiltag til forbedringer. Fonden gennemførte i 2019, som det desuden sker hvert andet år, anonyme målinger. Målingen viste, at fonden er en attraktiv arbejdsplads.

Fonden lægger vægt på diversitet i fondens medarbejderstab, jf. afsnit om diversitetspolitik.

Erhvervsvirksomhed

Beskrivelsen i det følgende af CSR på koncernniveau dækker ud fra væsentlighed alle koncernens virksomheder tilsammen. Fondsbestyrelsen har fastlagt et fælles værdigrundlag, "Charter for virksomheder i Novo Gruppen", som alle virksomheder i Novo Gruppen via målrettet indsats skal vise vilje og evne til at leve op til. Kriterierne i chartret lyder:

- » Virksomhedens produkter og serviceydelser gør en væsentlig forskel ved at forbedre menneskers livs- og arbejdsvilkår.
- » Virksomheden betragtes som fornyer med hensyn til teknologi, produkter, serviceydelser og/eller tilgang til markedet.
- » Virksomheden er blandt de bedste inden for sit område og en udfordrende arbejdsplads.
- » Virksomheden opnår konkurrencedygtige økonomiske resultater.

Virksomhederne i Novo Gruppen forpligter sig derfor til:

- » Værdibaseret ledelse
- » Åben og ærlig dialog med sine interessenter
- » Løbende udvikling af:
  - » Økonomisk ansvarlighed
  - » Miljømæssig ansvarlighed
  - » Social ansvarlighed
- » Rapportering i henhold til relevante, internationalt vedtagne konventioner

Virksomhederne i Novo Gruppen har med udgangspunkt i chartret udformet deres egne politikker for samfundsansvar og udgiver selvstændige redegørelser for deres arbejde med disse: fx politikker for økonomisk, miljømæssig og social ansvarlighed (bl.a. antikorrupcion), overholdelse af konventioner (bl.a. menneskerettigheder), værdibaseret ledelse samt åben og ærlig dialog med sine interessenter. Novo Holdings A/S har på baggrund af chartret defineret sine værdier, som er grundlag for virksomhedens investeringer i og samarbejder med andre virksomheder. Værdierne kan findes på novoholdings.dk

Risici i relation til samfundsansvar

De største risici for Novo Nordisk Fond Koncernen i relation til økonomisk, socialt og miljømæssigt ansvar er relateret til risici for koncernens virksomheder. Disse risici minimeres gennem fondens charter for virksomhederne i koncernen beskrevet herunder samt virksomhedernes egne ansvarspolitikker, der offentliggøres som en del af virksomhedernes årsrapporter. Læs mere om Novo Nordisk Fondens rolle som engageret ejer/Engaged ownership politik her novonordiskfonden.dk/en/about-the-foundation/charter/

Virksomhedernes hovedrisici er især knyttet til den internationale udvikling på de finansielle og økonomiske markeder, herunder valutakursusikkerhed, usikkerhed i den internationale handelspolitik og dermed udviklingen på de globale afsætningsmarkeder, usikkerhed med aktie- og obligationskurser mv. Virksomhederne søger at imødegå disse risici ved porteføljediversificering inden for investering, handel og finansielle transaktioner, kursafdækning samt investeringer i forskning og udvikling, der fremmer innovation og fornyelse.

Novo Holdings A/S og Novo Nordisk A/S inkluderer information om deres sociale og miljømæssige ansvar i deres respektive årsrapporter, mens Novozymes A/S udarbejder et supplement til deres årsrapport: Alle tre rapporter er tilgængelige på novoholdings.dk/wp-content/uploads/NH-Annual-Rapport-2019.pdf, novonordisk.com/annualreport og report2019.novozymes.com/.

Anti-korrupcion

Novo Holdings A/S

Novo Holdings A/S's ledelsestilgang til håndtering af anti-korrupcion og forretningsintegritet er en integreret del af virksomhedens vejledende principper og værdier, der er baseret på Novo Holdings A/S' mission. Novo Holdings A/S stræber efter at være et respekteret selskab og er omfattet af Fondens Code-of-Conduct og Whistleblower ordning.

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk A/S sikrer overholdelse af alle gældende lokale og internationale anti-korrupcion love, forskrifter og standarder, såsom den amerikanske lov om udenrigskorrupcion og den britiske bestikkelseslov. Disse krav er angivet i virksomhedens rammer for overholdelse af forretningsetik. Mistanke om overtrædelse af virksomhedens standarder kan rapporteres anonymt af medarbejdere og eksterne parter via en Compliance Hotline. Overtrædelser undersøges, og findes der bevis for dette, ageres straks herpå.

Novozyms A/S

Novozyms A/S's tilgang til håndtering af anti-korrupcion og forretningsintegritet er en integreret del af virksomhedens værdier og politikker. Novozyms A/S har en dedikeret compliance funktion, der håndterer spørgsmål relateret til forretningsintegritet, herunder træning af medarbejdere. Desuden arbejder Novozyms A/S også proaktivt for at forhindre, opdage og reagere på svindel og har et internt kontrolsystem, der gør det muligt at identificere svindelsager og bekymringer, der rejses, enten gennem Novozyms' whistleblower-ordning eller andre rapporteringskanaler.

Økonomisk og videnskabeligt samfundsansvar

Novo Holdings A/S

I 2019 betalte Novo Nordisk Fond Koncernen DKK 7.5 milliarder i selskabsskat i Danmark, hvor af Novo Nordisk A/S stod for langt den største andel. En stor del af fondens indtægter via Novo Holdings A/S er udbytte fra Novo Nordisk A/S og Novozyms A/S. Begge Virksomheder tjener primært deres overskud uden for Danmark. Novo Holdings A/S' investeringer i life-science virksomheder resulterer i tusindvis af jobs verden over. Novo Holdings A/S beskæftiger 98 personer.

¹Virksomheder, hvor I Novo Holdings A/S har bestemmende indflydelse, rapporterer enten om deres sociale og miljømæssige ansvar i overensstemmelse med årsregnskabsloven eller henviser til årsrapporten, Ansvarlig forskning og innovation til gavn for det danske samfund af Novo Nordisk Fonden.

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk A/S omsatte i 2019 for DKK 122 milliarder, 81% uden for Europa og 19% inden for Europa. For Novo Nordisk A/S realiseres 99,7% af omsætningen uden for Danmark. Novo Nordisk A/S har 43258 ansatte. I 2019 investerede Novo Nordisk A/S DKK 14,2 milliarder i forskning og udvikling (FoU). Europa-Kommissionens 2019 oversigt over industriens FoU-investeringer (iri.jrc.ec.europa.eu/scoreboard/2019-eu-industrial-rd-investment-scoreboard) indeholder data om verdens 2500 største virksomheders investeringer i FoU. Novo Nordisk A/S rangerer som nummer 25 i Europa og som nummer 80 globalt inden for FoU-investeringer.

Novozymes A/S

Novozymes A/S havde en global omsætning i 2019 på DKK 14,374 milliarder, hvoraf 63% kommer fra aktiviteter uden for Europa, Mellemøsten og Afrika, hvoraf USA alene står for 31%. Novozymes A/S realiserede 98,8% af omsætningen uden for Danmark. Virksomheden har 6125 ansatte. I 2019 investerede Novozymes A/S DKK 1966 millioner, eller 13,7% af omsætningen, i FoU. Novozymes A/S er rangeret som nummer 146 i Europa og 539 globalt inden for FoU-investeringer.

Socialt samfundsansvar**Bæredygtig ledelse***Novo Holdings A/S*

Novo Holdings A/S arbejder med 'ansvarlige investeringer' (Responsible Investment Process), der har værdimæssig baggrund i miljømæssige, sociale og forvaltningsmæssige politikker (ESG-politikker). Det handler om både at mindske risici og ansvar og om at skabe muligheder. Inden Novo Holdings A/S investerer i en virksomhed, undersøges det bl.a., om dens ageren er i modstrid med Novo Gruppens charter. Investeres direkte i en virksomhed, er det Novo Holdings A/S' ansvar at sikre, at virksomheden ikke udviser social eller miljømæssig uansvarlighed. Foretages en investering gennem tredjepart, er det Novo Holdings A/S' opgave at sikre, at denne person ikke udviser social eller miljømæssig uansvarlighed i sine beslutninger. Hver investering gennemgår denne proces og vurderes en virksomhed eller tredjeperson ikke at opfylde kriterierne, afvises investeringen. Novo Holdings A/S ønsker at agere som aktiv og ansvarlig aktionær, og personer tilknyttet Novo Holdings A/S er repræsenteret i bestyrelserne for Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S, NNIT A/S og med enkelte undtagelser i alle porteføljeselskaber.

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk A/S arbejder ud fra et værdibaseret ledelsessystem, som er formaliseret i "Novo Nordisk Way" med princippet om den tredobbelte bundlinje som grundlæggende. I selskabets vedtægter står, at Novo Nordisk A/S vil "tilstræbe at gennemføre sine aktiviteter på en økonomisk, miljømæssigt og socialt ansvarlig måde", hvilket indrammer Novo Nordisk A/S' langsigtede strategi om en bæredygtig forretning. Den forpligter alle i virksomheden til altid at overveje, hvordan beslutninger og handlinger kan påvirke mennesker, samfund og miljø. Målet er at sikre langsigtet lønsomhed ved at begrænse eventuelle negative virkninger, som også kan udgøre forretningsmæssige risici og maksimere det positive bidrag til samfundet fra virksomhedens globale aktiviteter. Novo Nordisk A/S støtter FN's Verdensmål.

Novo Nordisk A/S er et aktivt medlem af FN's Global Compact og arbejder efter dens 10 principper for ansvarlig virksomhed. Virksomheden

søger at bidrage til globale FN-mål og indgår i partnerskaber om løsning af større, systemiske samfundsudfordringer.

Novo Nordisk A/S' globale praksis for ansvarlig ledelse fokuserer på 'due diligence' (rettidig omhu), og opfølgning, der skal sikre, at virksomhedens standarder respekteres gennem hele værdikæden. Det omfatter bl.a. virksomhedens standarder for forretningsetik og respekt for menneskerettigheder, bioetik, ansvarlighed i leverandørkæden og globale arbejdstagerrettigheder. En compliance-hotline gør det muligt for medarbejdere og eksterne interessenter anonymt at indberette mistanke om uregelmæssigheder såsom manglende efterlevelse af "Novo Nordisk Way", økonomisk kriminalitet, interessekonflikter, korruption og andre former for ureglementeret adfærd.

Novozymes A/S

Novozymes A/S arbejder med gennemsigtighed og ansvar i virksomhedens forretningsmetoder og deler proaktivt information med interessenter via forskellige platforme og informationskanaler.

Novozymes A/S anerkendes for sin bæredygtighed og indgår i en række registre; f.eks. blev Novozymes optaget i Corporate Knight's Top-100 liste over de mest bæredygtige virksomheder i verden.

Novozymes A/S har forpligtet sig til at hjælpe med at holde den globale temperaturstigning, forårsaget af klima forandringer, til under 1,5 C grader. Novozymes A/S er en af de første af få globale virksomheder som har tilsluttet sig dette mål, som er valideret og godkendt af "the Science Based Targets Initiative (SBTi)". Novozymes A/S er ligeledes anerkendt af flere vigtige kunder for at levere innovative og bæredygtige løsninger. I 2019 modtog virksomheden eksempelvis følgende priser; "The Supplier Excellence Award" fra P&G og "Best Innovation Contributor Laundry & Home Care 2018" fra Henkel.

Sundhed*Novo Nordisk A/S*

Novo Nordisks forretning bygger på løftet om at hjælpe mennesker med alvorlige kroniske sygdomme til at få et bedre og sundere liv og en fast beslutning om at øge patienternes adgang til medicinsk behandling og forbedre behandlingskvaliteten. I 2019 leverede Novo Nordisk medicinsk behandling til ca. 30,0 millioner diabetikere verden over, mod 29,2 millioner i 2018, en stigning på 3%. Stigningen skyldes et øget salg af langtidsvirkende insulin, miksinulin, hurtigtvirkende insulin og GLP-1 produkter.

Novo Nordisk garanterer via sit Access to Insulin Commitment-program at levere human insulin til en fast lav pris til verdens fattigste lande og til udvalgte humanitære organisationer. Fra 2019 er garantien udvidet til at omfatte 29 mellemindekomstlande, som defineret af Verdensbanken. Det betyder, at i alt 78 lande samt udvalgte humanitære organisationer kan benytte sig af denne garanti. Derudover solgte Novo Nordisk human insulin til eller under maksimumprisen i andre lande.

Gennem virksomhedens initiativer under overskriften Changing Diabetes® er der særligt fokus på sårbare befolkningsgrupper. Changing Diabetes® in Children er etableret i 14 lande og når ud til mere end 25500 børn med type 1-diabetes, som får gratis insulin, blodsukkermålinger, behandling, undervisning m.m.

Verdens sårbare befolkningsgrupper er også i fokus i Novo Nordisks

humanitære program. Dette har gennem partnerskaber med den Internationale Røde Kors Komite, Dansk Røde Kors og andre organisationer til formål at sikre behandling for mennesker med diabetes og andre kroniske sygdomme i humanitære situationer. I 2019 svarede virksomhedens salg af insulin til humanitære organisationer til at 200.000 mennesker i humanitære situationer fik behandling. Programmet Base of the Pyramid dækker nu Kenya, Nigeria, Ghana, Senegal og Marokko.

Novo Nordisk A/S donerede i 2019 via World Diabetes Foundation (WDF) DKK 86 millioner til humanitære og sociale formål. WDF er en uafhængig fond etableret af Novo Nordisk i 2002 med det formål at fremme forebyggelse og behandling af diabetes i udviklingslande. WDF yder bistand til bæredygtige partnerskaber og fungerer som katalysator til at hjælpe andre med at gøre mere. Læs mere på worlddiabetesfoundation.org.

Novo Nordisk A/S yder også økonomisk støtte til at forbedre den globale adgang til hæmofili behandling. I 2019 donerede virksomheden DKK 19 mio. til Novo Nordisk Haemophilia Foundation, der blev oprettet i 2005. Læs mere på nnhf.org.

Novozymes A/S

Som FN Global Compact LEAD-medlem er Novozymes A/S stærkt engageret i en række FN-ledede initiativer samt i lokale UNGC-netværk i Brasilien, Kina, Danmark, Indien og USA. På FN's Generalforsamling i New York i september 2015 sluttede Novozymes A/S sig til resten af verden i at byde velkommen til de 17 FN Sustainable Development Goals (Verdensmål for bæredygtig udvikling). FN's 17 SDG mål afspejler de fundamentale udfordringer, såsom fattigdom og klimaændringer, som verden skal overvinde for at vokse på en bæredygtig og retfærdig måde.

Frem til 2030 forventes lande at anvende disse mål til at implementere politikker, tildele finansiering og drive ændringer, der vil hjælpe med at opbygge en mere retfærdig og bæredygtig verden – for alle. Novozymes A/S var blandt de første til at tilpasse sin strategi til verdensmålene med banebrydende bioteknologiske løsninger, der kan blive svaret på en række globale udviklingsudfordringer. For Novozymes A/S er målene en referenceramme til at vejlede beslutninger, håndtere risici og sikre fremtidige forretningsmuligheder. Mere information omkring hvordan Novozymes A/S leverer på Verdensmålene kan findes i virksomhedens CSR rapportering som kan downloades på report2019.novozymes.com/.

Miljø- og klimamæssigt samfundsansvar

Ressourceudnyttelse

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisks miljøstrategi, "Circular for Zero", prioriterer at minimere brugen af ikke-udtømmelige eller knappe naturressourcer, med en ambition om helt at eliminere CO₂ udledninger og undgå affald. I 2019 faldt energiforbruget en smule, mens vandforbruget steg en smule. 76% af elforbruget på produktionsanlæg kom fra vedvarende kilder såsom biomasse, vind- og vandkraft. Novo Nordisk har fokus på energieffektivitet og vandbesparelser. Energi projekter gennemført i 2019 forventes at medføre årlige besparelser på ca. 72.000 GJ energi. Reduktion af vandforbrug fortsætter med at være i fokus – især i områder med vandknaphed.

Mængden af affald faldt med 13% sammenlignet med 2018, primært som følge af et fald i mængden af ethanolaffald og organiske restprodukter fra gæringsprocesser. Energien fra disse restprodukter udnyttes i biogasanlæg,

og det afgassede slam anvendes som gødning på landbrugsjord. 93% af alt affald genanvendes, anvendes til biogasproduktion eller forbrændes i anlæg, hvor energien bruges til at generere varme eller strøm.

Novozymes A/S

Med stigende pres på de globale ressourcer er Novozymes A/S fokuseret på at optimere driften fra år til år for at reducere forbruget af naturressourcer og mindske de negative miljømæssige konsekvenser af produktionen. Der er fastlagt langsigtede effektivitetsmål for energi, CO₂ og vand for at optimere produktionsprocesser, og dermed nedsætte forbruget af begrænsede ressourcer og reducere omkostninger.

I 2019 lykkedes det Novozymes A/S at reducere vandforbruget med 4%, energiforbruget med 5% og CO₂ udledningerne med 24% i forhold til 2018. Novozymes A/S' totale CO₂-udledning var i 2019 365.000 tons, hvilket var en nedgang i forhold 472.000 tons i 2018. 30% af energiforbruget i 2019 kom fra vedvarende energi – en forbedring i forhold 2018, hvor det var 23%. Derfor blev alle mål omkring ressourceforbrug nået i 2019.

Klima

Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk har i 2018 sat langsigtede miljømål for andel af energi fra vedvarende energikilder, energiforbrug og vandforbrug. Et mål er nul CO₂-emissioner fra al drift og transport i 2030. De langsigtede miljømål understøtter de langsigtede finansielle resultater ved at tage hensyn til såvel ansvar som indtjening. Formålet er at skabe langsigtet værdi for aktionærer og andre interessenter. Målene afspejler de strategiske prioriteter om at være en bæredygtig forretning, der sigter mod at styre anvendelsen af naturressourcer med respekt for økosystemer og ikke gribe ind i økosystemer og samfund.

Novo Nordisks klimaprogram har som mål at eliminere CO₂-emissionerne i hele værdikæden. Aktuelt er der fokus på energiforbrug i forbindelse med produktion, indkøb af produkter og tjenester samt transport som f.eks. firmabiler, forretningsrejser med fly og produkt distribution.

CO₂-emissioner fra energiforbruget for hele forretningen steg i 2019 med 10% til 306.000 tons som følge af øget energiforbrug i områder, hvor der anvendes fossile brændsler. Dette gælder især produkt distributionen, hvor der dels er blevet transporteret flere produkter og dels har været en øget andel produkter, som er blevet transporteret via fly. Læs mere om Novo Nordisks miljømæssige resultater i det miljømæssige regnskab den engelske årsrapport på novonordisk.com/annualreport.

Novozymes A/S

Novozymes A/S har en klimastrategi. Mange af Novozymes A/S' biologiske løsninger giver virksomhedens kunder miljøforbedringer sammenlignet med konventionelle teknologier. Det skaber produkter af højere kvalitet med lavere omkostninger og giver kunderne mulighed for at reducere CO₂-udledningen. I over 10 år har Novozymes A/S gennemført fagligt evaluerede livscyklusvurderinger (LCA) for at dokumentere de miljømæssige konsekvenser af virksomhedens biologiske løsninger og udviklet specifikke anprisninger sammen med kunderne. Novozymes A/S vurderer, at kunderne har undgået 87 millioner tons CO₂-udledning i 2019 ved at bruge virksomhedens produkter (mod 88 millioner tons i 2016). Det svarer til at fjerne omkring 36 millioner biler fra vejene.

I 2030 vil Novozymes A/S reducere de absolutte CO₂-udledninger fra produktionen med 50% sammenlignet med udgangspunktet i 2018, som led i rejsen mod at blive en CO₂-neutral virksomhed i 2050. Novozymes A/S vil også udelukkende købe vedvarende strøm inden 2030.

Novo Gruppen som arbejdsplads

Novo Gruppen lægger vægt på at tilbyde medarbejderne en attraktiv, engagerende og effektiv arbejdsplads. Det indebærer inkluderende kultur med respekt for den enkelte, løbende udvikling, sundhed og sikkerhed.

Novo Nordisk Fonden

I Novo Nordisk Fonden er højt engagement og tilfredshed blandt medarbejderne essentielt. Det er vigtigt for fondens ledelse fortsat at være en attraktiv arbejdsplads i en tid, hvor fondens uddelingsområder er udvidet med flere nye strategiske initiativer og antallet af medarbejdere er steget betragteligt.

I november 2019 gennemførte Novo Nordisk Fonden en medarbejder-tilfredshedsundersøgelse, hvor 96.4% af de ansatte deltog. Resultatet var generelt meget positivt, særligt inden for temaerne: Motivation, tilfredshed, loyalitet, værdier og arbejdsplads.

Novo Holdings A/S

Det er topprioritet for ledelsen i Novo Holdings A/S at sikre, at virksomheden har engagerede og dedikerede medarbejdere samt et arbejdsmiljø, der gør det muligt at yde bedst muligt.

I juni 2019 gentog Novo Holdings A/S medarbejder tilfredshedsundersøgelsen fra 2017, og i alt deltog 76% ansatte. I undersøgelsen blev der blandt andet spurgt indtil: Tilfredshed og motivation, loyalitet og engagement, ledelse og daglige arbejdsopgaver samt virksomhedens værdier. Ligesom sidste gang var feedback på alle områder meget positiv og betydelig højere end gennemsnittet i branchen som helhed.

Novo Nordisk A/S

Medarbejdernes engagement og opbakning til virksomhedens værdier scorer stadig højt. I den årlige medarbejderundersøgelse, som blev gennemført i andet kvartal af 2019, svarede 90% positivt på en række spørgsmål til måling af engagementsniveauet.

Ved udgangen af 2019 var 60% af lederne mænd og 40% kvinder. For at sikre et robust rekrutteringsgrundlag af talentfulde kandidater til lederstillinger tilstræber virksomheden øget mangfoldighed i alle ledelsesteams fra top til bund.

Novozymes A/S

I Novozymes A/S er der fokus på medarbejderudvikling i hele organisationen, støttet og drevet af ledelsen, som et hovedelement i forhold til forbedring af medarbejdertilfredshed og motivation. I den årlige måling af medarbejderudvikling nåede Novozymes et resultat på 77, hvor målet var minimum 75.

Novozymes A/S' proaktive holdning til at undgå forskelsbehandling og fremme lige muligheder afspejles i konkrete målsætninger for ledere i forhold til køn. I 2019 udgjorde 31% af ledere (funktionschefniveau eller derover) kvinder, hvilket er flere end målet på mindst 29%.

Diversitetspolitik i Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S

I den danske årsregnskabslov § 99b kræves, at danske selskaber af en vis størrelse rapporterer om mangfoldighed (diversitet).

Novo Nordisk Fond Koncernen lægger vægt på at sikre mangfoldighed hos sine medarbejdere, i ledelserne og bestyrelser, da en bred vifte af egenskaber bidrager til at fremme udvikling, fornyelse og kvalitet i det udførte arbejde. Denne vifte af egenskaber dækker mangfoldighed i relation til køn, alder, uddannelse, kulturel baggrund og international erfaring, og omfatter en inkluderende kultur med respekt for enkeltpersoner, løbende personlig udvikling, sundhed og sikkerhed. Mangfoldighed fremmes gennem rekrutteringsprocesserne.

I 2019 vedtog bestyrelsen for fonden en diversitetspolitik for Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S. Fond koncernens to kommercielle virksomheder har formuleret deres egne diversitetspolitikker i tråd med fondens politik. Novo Nordisk A/S novonordisk.com/sustainable-business/performance-on-tbl/responsibility-in-the-workplace/labour-rights/labour-in-the-workplace.html og Novozymes A/S novozymes.com/en/about-us/positions-policies.

Diversitetspolitik for Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S

Diversitetspolitikken er tæt knyttet til kerneværdierne i Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S, og angiver mål, udbredelse og vejledende principper for arbejdet med mangfoldighed. Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S følger internationale standarder og procedurer og er i nogle tilfælde førende i arbejdet med mangfoldighed.

De vejledende principper i diversitetspolitikken er at:

- » Princip 1. Udvidet adgang til globalt talent: Vi vil aktivt arbejde for at opmuntre alle talenter til at forfølge en karriere inden for forskning, uddannelse og innovation og i Fondkoncernens kommercielle aktiviteter.
- » Princip 2. Sikre mangfoldighed i tankegang: Bestyrelserne, videnskabelige komiteer, rådgivende organer og medarbejderne i Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings bør have mål og planer for hvordan der sikres diversitet.
- » Princip 3. Sikre retfærdige processer: Uanset køn, nationalitet, kulturel baggrund, religion, alder, seksuel orientering osv., skal alle ansøgere, ansatte og bevillingsmodtagere altid behandles og evalueres på et retfærdigt og lige grundlag i alle processer.
- » Princip 4. Fremme en inkluderende kultur: Vi vil introducere konkrete forventninger ikke kun for os selv, men også til alle centrale interessenter, herunder forskningsinstitutioner, med forventning om at de skal forklare, hvordan de og deres organisation fremmer mangfoldighed og inklusion. Det forventes ikke at den enkelte ansøger skal forklare noget sådan som led i en ansøgningsproces.

Læs mere om Novo Nordisk Fondens diversitetspolitik her: "*BENEFITING PEOPLE AND SOCIETY - NNF Grant Report 2019*", novonordiskfonden.dk/wp-content/uploads/Grant-Rapport-2019.pdf.

Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S har en fælles People & Organisation (P&O) afdeling, der er ansvarlig for bl.a. fondens rekrutteringsaktiviteter, personalepolitik og -vilkår og medarbejderens udviklingsaktiviteter. P&O leverer data og statistik til bestyrelsen og ledelsen i både Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S med henblik på at sikre opfyldelse af diversitetspolitikken. Fx er der i 2019 lavet en analyse, der viste at der er lige løn på tværs af køn. Derudover har alle uanset køn, alder og nationalitet samme tilbud medarbejder- og karriereudvikling samt efteruddannelse. Derudover er diversitetspolitikken en vigtig del af beslutningsprocessen i forbindelse med ny-rekrutteringer, idet der arbejdes på også at sikre diversitet i alle afdelinger.

Diversitet i Novo Nordisk Fonden

Fondens bestyrelse besluttede i 2015 et mål for kønsdiversitet for dets bestyrelsesmedlemmer. Målet er, at der skal være mindst to bestyrelsesmedlemmer af hvert køn valgt i henhold til vedtægterne i bestyrelsen i 2019. Bestyrelsen opfylder dette mål i 2018 og har opnået en ligelig repræsentation i overensstemmelse med lovgivningen. I 2019 var en tredjedel af bestyrelsesmedlemmer kvinder, og to-tredjedele var mænd, og der er derfor ikke formuleret yderligere mål for kønsdiversitet. Lederteamet bestod af 7 kvinder og 9 mænd, heraf en kvinde og en mand i direktionen. Derudover var 55% af medarbejderne kvinder, og 45% var mænd, og 8% kom fra andre lande end Danmark.

Diversitet i Novo Holdings A/S

Bestyrelsen i Novo Holdings A/S besluttede i 2016 et kønsdiversitetsmål for sine bestyrelsesmedlemmer. Målet er, at der er mindst et bestyrelsesmedlem af hvert køn i 2020. Sammensætningen af bestyrelsen opfylder dette mål i 2019. Lederteamet er på i alt syv personer og repræsenteret ved en person med anden baggrund end dansk og et kvindeligt medlem ansat i Novo Nordisk Fonden. I 2019 var 36% af de ansatte kvinder, og 64% var mænd, og 35% kom fra andre lande end Danmark. Der arbejdes blandt andet på at tiltrække flere kvindelige talenter i de kommende år, herunder at øge antallet af kvinder i ledelseslaget. På baggrund af den diversitetspolitik, som Novo Nordisk Fondens bestyrelse har vedtaget, jf. ovenfor, vil Novo Holdings A/S i 2020 formulere nye tiltag, der understøtter udviklingen hen imod mere diversitet.

Tabel A: Bæredygtighedsindikatorer - Sociale aftryk

Indikatorer	Novo Nordisk Fonden			Novo Holdings A/S			Novo Nordisk A/S			Novozymes A/S		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Ansatte												
Antal ansatte pr 31.12	159	106	69	98	84	81	43.258	43.202	42.682	6.125	6.427	6.245
Gennemsnitligt antal ansatte i løbet af året (FTE) ¹	131	100	63	68	79	76	42.703	42.672	42.076	6.341	6.351	6.301
Køn (kvinder %)												
Bestyrelsesmedlemmer	33	33	33	17	17	0	38	33	36	40	43	33
Komite medlemmer ²	31	35	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ledelse	40	36	33	14	14	14	22	40	43	31	30	26
Alle ansatte	55	54	55	36	32	37	49	49	49	38	38	38
Oprindelsesland (%)												
Danmark	92	92	93	69	69	74	38	40	41	43	42	42
Den Europæiske Union andet end Danmark	5	6	4	13	14	9	10	12	11			
Udenfor den Europæiske Union	3	2	3	18	17	17	52	49	49	57	58	58
Human kapital												
Sygefravær (%)	0,8	1,0	2,2	0,4	0,5	0,9	-	-	-	1,9	2,1	2,1
Medarbejder omsætning (%)	9,5	8,0	5,0	12,9	15,0	11,0	11,4	11,7	11,0	12,7	8,8	11,9
Medarbejdertilfredshed (skala ...) ³	8,8	-	8,3	8,6	-	8,5	91,0	91,0	90,0	77	-	-
Forskning og Udvikling												
Antal forskningsartikler	2.800 ⁴	2.876 ⁴	2.000 ⁴	-	-	-	305	352	358	61	95	92
Antal patenter og patent ansøgninger	140 ⁵	140 ⁵	128 ⁵	-	-	-	11.876 ⁶	11.850 ⁶	11.661 ⁶	6.575 ⁶	6.532 ⁶	6.168 ⁶
Antal FoU ansatte	4.077 ⁷	2.998 ⁷	2.750 ⁷	-	-	-	8.117	8.205	8.218	1.522	1.522	1.473
- Ph.d. studerende	791 ⁷	506 ⁷	425 ⁷	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Post Doc stipendier	989 ⁷	719 ⁷	555 ⁷	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹Novo Nordisk Fonden opgiver antallet af ansatte som fuldtidsækvivalenter (FTE'er).²Udvalgsmedlemmer er både interne eksperter og eksternt peer review.³Novo Nordisk Fonden og Novo Holdings A/S bruger en skala fra 1 til 10, mens Novo Nordisk A/S og Novozymes A/S bruger en skala fra 1 til 100.⁴Antal tidsskrifts- og oversigtsartikler rapporteret af bevillingsmodtagere af Novo Nordisk Fonden.⁵Antal patenter og patentansøgninger rapporteret af bevillingsmodtagere af Novo Nordisk Fonden.⁶Antal patenter og patentansøgninger anført i EPO worldwide patent database DOCDB frem til udgangen af det pågældende år med hhv. Novo Nordisk A/S eller Novozymes A/S som ejer.⁷Finansieret helt eller delvist af en bevilling fra Novo Nordisk Fonden.

Tabel A: Bæredygtighedsindikatorer - Miljø aftryk

Indikatorer	Novo Nordisk Fonden ¹¹			Novo Holdings A/S ¹¹			Novo Nordisk A/S			Novozymes A/S		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Energi (GJ)	4	3	3	2	3	3	2.993	3.099	2.922	4.574	4.831	4.760
Vand (1000 m³)												
Vand forbrug	1	1	1	1	1	1	3.149	3.101	3.276	7.845	8.205	8.106
Affald (1000 tons)	0,03	0,01	0,02	0,01	0,02	0,02	124	14212	15712	1313	1413	1413

¹¹Kontorbygning ved Tuborg Havnevej 19, 2900 Hellerup. Forbruget er baseret på fakturaer fra leverandører.

¹²Affald fra produktionssteder.

¹³Fast affald ekskl. Biomasse, hvor 97-98% genanvendes.